

**INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN
VÂLCEA**

**GHID METODOLOGIC
PENTRU APLICAREA
CURRICULUMULUI LA
CLASA A IX-A**

**LIMBA ȘI LITERATURA
ROMÂNĂ**

An școlar 2022-2023

Colectivul de autori:

Prof. Cristian Alexandrescu - Colegiul Energetic, Rm. Vâlcea

Prof. Valeria Cristia Antonescu - Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”/ Liceul Sanitar „Antim Ivireanul”

Prof. Maria Rebeca Călina - Liceul Tehnologic Brătianu, Drăgășani

Prof. Corina Crînguș - Colegiul Economic, Rm. Vâlcea

Prof. Alina-Mihaela Drăgușin - Colegiul Național „Gib Mihăescu”, Drăgășani

Prof. Camelia Gheorghe Pavelescu - Liceul Tehnologic Băile Govora

Prof. Daniela Iliescu - Liceul „Preda Buzescu”, Berbești

Prof. Amalia Istrate - Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Rm. Vâlcea

Prof. Alina Mihăilescu - Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Rm. Vâlcea

Prof. Simona Miu - Liceul Sanitar „Antim Ivireanul”, Rm. Vâlcea

Prof. Sorina Nicola - Liceul Tehnologic „Petrahe Poenaru”, Bălcești

Prof. Mirela Olariu - Liceul Tehnologic de Turism, Călimănești

Prof. Geanina Oprea - Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Rm. Vâlcea

Prof. Livia Popescu - Liceul Tehnologic „Petrahe Poenaru”, Bălcești

Prof. Elena Ridichie - Liceul „Constantin Brâncoveanu”, Horezu

Prof. Mihaela Simion Bicuț - Colegiul Economic, Rm. Vâlcea

Prof. Anca Maria Trușcă - Liceul „Constantin Brâncoveanu”, Horezu

Prof. Iuliana Vîrtej - Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Rm. Vâlcea

Prof. Victoria Verdeș - Liceul Tehnologic „Petrahe Poenaru”, Bălcești

Coordonatori:

Prof. Mihaela Andreianu – Inspector Școlar General

Prof. Mirela Toma – Inspector Școlar General Adjunct

Prof. Ana-Maria Udrescu – Inspector școlar pentru limba și literatura română

CUPRINS:

Argument	Pagina 3
Teste inițiale	Pagina 5
Adolescența	Pagina 17
Aventura, călătorie	Pagina 21
Confruntări etice și civice	Pagina 42
Familia	Pagina 47
Iubirea	Pagina 62
Joc și joacă	Pagina 80
Lumi fantastice	Pagina 88
Personalități, exemple, modele	Pagina 94
Scene din viața de ieri și de azi	Pagina 101
Școala	Pagina 106
Limbă și comunicare	Pagina 113
Plan de intervenție personalizat pentru elevi cu CES	Pagina 118
Fișă de progres și plan individualizat de intervenție	Pagina 123
Bibliografie	Pagina 124

ARGUMENT

Ghidul de față a luat naștere în urma întâlnirilor de lucru în vederea prezentării modului în care au fost utilizate „*Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a*” și se adresează, în primul rând, cadrelor didactice din învățământul liceal. De asemenea, conținutul inserat poate servi ca suport în formarea continuă a cadrelor didactice în vederea eficientizării procesului de predare-învățare-evaluare.

Limba și literatura română deține un loc primordial în curriculumul autohton, fiind disciplină de bază la examenele și evaluările naționale la final de ciclu de învățământ, competențele dobândite de elevi fiind evaluate și în cadrul testărilor la nivel internațional PISA.

Pentru anul școlar 2022-2023, procesul de predare-învățare-evaluare la limba și literatura română pentru clasa a IX-a are drept documente de referință:

- ⇒ planurile-cadru în vigoare: - pentru învățământul LICEAL, aprobate prin O.M.E.C.I. nr. 3410, 3411/2009, respectiv prin O.M.E.C.T.S. nr. 3641/2011 și 5347/2011; - pentru învățământul PROFESIONAL, aprobate prin O.M.E.N. nr. 3152/2014 și nr. 3218/2014;
- ⇒ programa școlară în vigoare, Anexa nr. 1 la O.M.E.C.I. nr. 5099/09.09.2009 – Limba și literatura română, clasa a IX-a, ciclul inferior al liceului, valabilă și în învățământul profesional cu precizările din anexa nr. 1 a O.M.E.N. nr. 4437/2014.

Atât *Reperete metodologice*, cât și *Ghidul* de față își propun să aibă rolul de materiale de sprijin în vederea desfășurării activității didactice, autorii dorindu-și să ofere un suport eficient și relevant în vederea dezvoltării abilităților de (auto)învățare ale elevilor, stimulării creativității și gândirii critice.

Având în vedere că obiectivele disciplinei limba și literatura română se regăsesc în construirea profilului de formare al absolventului de clasa a IX-a, fișele de lucru și testele de evaluare sunt structurate astfel încât, la finalul anului școlar, să se poată realiza atingerea unui nivel intermediar de deținere a competențelor-cheie. Domeniile în funcție de care sunt formulate activitățile de învățare pentru studierea limbii și a literaturii române în clasa a IX-a sunt:

- ◆ Literatură;
- ◆ Limbă și comunicare.

Materialele sunt structurate ținând cont de temele propuse în programa școlară:

- ***Adolescența***
- ***Joc și joacă***
- ***Familia***
- ***Școala***
- ***Iubirea***
- ***Scene din viața de ieri și de azi***
- ***Aventură, călătorie sau Lumi fantastice (inclusiv SF)***
- ***Confruntări etice și civice***
- ***Personalități, exemple, modele*** (această temă adresându-se doar claselor cărora le este atribuită, prin planul-cadru, o oră de curriculum diferențiat).

Profesorii de limba și literatura română sunt conștienți de faptul că dinamica socială a ultimelor decenii a adus în atenția lumii contemporane o seamă de provocări, față de care nu pot rămâne indiferenți. Caracterul complex și integrat al problemelor (explozia informațională, globalizarea, tehnologizarea, migrația, interculturalitatea, protecția mediului, contrastul social și educațional, conflictele de toate tipurile) determină abordare educațională transdisciplinară în cadrul orelor de curs. Materialele din această lucrare se doresc a deveni punți de legătură între conținuturile parcurse în ciclul gimnazial și cele ce urmează a fi predate în liceu, deoarece ne dorim ca elevii noștri să poată face față schimbărilor continue caracteristice societății contemporane și de viitor. Din acest motiv, ei au nevoie de competențe strategice și de abilități complexe cum ar fi aceea de a învăța cum să învețe, să rezolve probleme, abilități de cooperare, lucru în echipă, abilități de evaluare pe care ne propunem să le dezvoltăm și prin intermediul lucrării de față.

Autorii

TESTE INIȚIALE

TEST DE EVALUARE ÎNȚIALĂ

Se acordă zece puncte din oficiu.
Timpul de lucru: 50 de minute

Subiectul I:

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos, pentru a putea răspunde cerințelor formulate.

Textul 1

Plouă, plouă,
Plouă cât poate să plouă.
Cu ploaia ce cade, m-apasă
Durerea cea veche, cea nouă...
Afară e trist ca și-n casă, -
Plouă, plouă.

Plouă, plouă... -
Plouă cât poate să plouă...
Zadarnic vor cântece clare
Ca florile umezi de rouă
Cei vecinic scutiți de-ntristare... -
Plouă, plouă.

Plouă, plouă,
Plouă cât poate să plouă...
Ființa mea și simțirea
Sufăr și plâng amândouă...
Viața-și urmează-ndârjirea...
Plouă, plouă.

Plouă, plouă,
Plouă cât poate să plouă...
Rapănă-n geamuri ca-n tobe...
Spintecă inima-n două
Cântecul ploaiei de cobe... -
Plouă, plouă... -

(*Cântecul ploaiei*, Alexandru Macedonski)

Textul 2

Paparuda este denumirea cea mai răspândită a ritului magic de invocare a ploii, practicat pe timp de secetă. Jocul este practicat în a treia joi după Rusalii; poate însă avea loc și în orice zi de vară, după o secetă prelungită. Este jucat de fete tinere, mai rar și de băieți, sub 14 ani.

Alaiul este alcătuit dintr-un număr variabil de personaje, dintre care cel puțin unul-două trebuie să poarte mască. Acestea sunt dezbrăcate și apoi înfășurate în frunze și ghirlande de brusture, fag, stejar, alun. Cortejiul umblă prin sat de la o casă la alta și, în curte, însoțitoarele cântă un cântec ritual, bătând din palme, iar paparuda joacă un dans săltăreț.

Paparuda invocă onomatopeic ploaia prin dans, prin bătăi din palme, prin plesnetul degetelor, prin răpăitul tobelor improvizate din tigăi, dar mai ales prin ritmul și conținutul textului magic (...). În timpul jocului sau după terminarea lui, este obligatorie udarea cu apă a paparudei ori a întregului alai. Pentru dansul lor, sunt răsplătiți prin daruri rituale ce semnifică abundența și belșugul: ouă, mălai, grâu, caș, lapte, colaci, fructe, bani, etc., uneori și haine vechi, ceea ce leagă obiceiul de cultul morților.

După ce au terminat cu mersul prin sat, paparudele merg la o apă curgătoare, aprind paie, apoi își aruncă pe apă veșmintele din frunze.

(*Paparuda*, www.wikipedia.ro)

A. Scrie răspunsul pentru cerințele de mai jos cu privire la textele date.

1. Selectează din textul 1 o pereche de antonime. (5 puncte)
2. Transcrie, din text, un vers care conține o imagine auditivă. (5 puncte)

3. Structura *Afară e trist ca și-n casă este*: (5 puncte)

- a. o metaforă
- b. o personificare
- c. o comparație
- d. o enumerație

4. Notează cinci daruri pe care le primesc participanții la ritualul paparudei. (5 puncte)

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, bazându-te pe informațiile din cele două texte. (10 puncte)

Enunțul	Corect	Incorect
1. Primul text este liric.		
2. Un cuvânt-cheie din primul text este <i>ploaia</i> .		
3. Măsura primului vers este de cinci silabe.		
4. Paparuda invocă onomatopeic ploaia prin dans.		
5. Alaiul este alcătuit dintr-un număr fix de personaje.		

6. Prezintă, în 30 – 70 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență din fiecare text. (10 puncte)

7. Asociază textul literar *Cântecul ploaiei* de Alexandru Macedonski cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând o asemănare și o deosebire, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. (10 puncte)

8. Menționează genul și cazul substantivelor subliniate în textul dat. (10 puncte)

9. Alcătuieste un enunț asertiv în care substantivul *ploaie* să aibă funcția sintactică de complement prepozițional și un enunț interogativ în care pronumele interogativ *cine* să aibă funcția sintactică de nume predicativ. (10 puncte)

Subiectul al II-lea:

20 de puncte

Imaginează-ți că ești într-o tabără la munte. Redactează o pagină din jurnalul tău, de cel puțin 100 de cuvinte, care să cuprindă prezentarea unei emoții/a unui sentiment din timpul acesteia, o secvență narativă, una descriptivă și una explicativă. Data redactării jurnalului este 22 octombrie 2021.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 100 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

- Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat.

Subiectul I:

70 de puncte

1. selectarea unei perechi de antonime din textul 1- 5 puncte
2. transcrierea unui vers care conține o imagine auditivă, din primul text- 5 puncte
3. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect -5 puncte
4. câte 1 punct pentru notarea fiecărui dar primit la ritualul paparudei $5 \times 1 = 5$ puncte
5. câte 2 puncte pentru stabilirea corectitudinii/incorectitudinii fiecăruia dintre enunțuri 5×2 puncte = 10 puncte
6. prezentarea, în 30 – 70 de cuvinte, a unui element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență din fiecare text 10 puncte
 - prezentarea legăturii: prezentare adecvată și nuanțată – 6 puncte; schematică – 3 puncte; încercare de prezentare – 1 punct; 4 puncte – minim de cuvinte
7. asocierea textului literar *Cântecul ploaiei*, de Alexandru Macedonski cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând o asemănare și o deosebire, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text 10 puncte
 - câte 4 puncte pentru prezentarea asemănării și a deosebirii: adecvat – 4 puncte; simpla precizare a asemănării/a deosebirii – 1 punct respectarea numărului
 - respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0-1 greșeli – 2 puncte; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) 2 puncte
8. menționarea genului și cazului substantivelor subliniate în textul dat $5+5=10$ puncte
9. câte 5 puncte pentru alcătuirea unui enunț asertiv, în care „ploaie” să aibă funcția sintactică de complement prepozițional și un enunț interogativ în care pronumele interogativ „cine” să aibă funcția sintactică de nume predicativ. $5+5=10$ puncte

Subiectul al II-lea

20 de puncte

Conținutul compunerii – 12 puncte

- adecvarea conținutului la cerință: în totalitate – 2 puncte; parțial, cu divagații – 1 punct
 - notarea datei 1 punct
 - utilizarea persoanei I în redactarea notei de jurnal 1 punct
 - prezentarea unei emoții/a unui sentiment, resimțită/resimțit în timpul călătoriei: nuanțată – 2 puncte; schematică – 1 punct
 - câte 2 puncte redactarea fiecăreia dintre secvențele solicitate (narativă, descriptivă, explicativă) cu respectarea tiparului textual: în totalitate – 2 puncte; parțial – 1 punct 3×2 puncte = 6 puncte
- #### Redactarea compunerii – 8 puncte
- marcarea corectă a paragrafelor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte
 - coerența textului: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte
 - proprietatea termenilor folosiți: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte
 - corectitudinea gramaticală: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte
 - claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte
 - proprietatea termenilor folosiți: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte
 - respectarea normelor de ortografie 1 punct (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte)
 - lizibilitate 1 punct

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 100 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

TEST DE EVALUARE INIȚIALĂ

Numele și prenumele elevului:

Data susținerii testului:

Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și Partea a II-a se acordă 90 de puncte.

Din oficiu se acorda 10 puncte.

Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

Partea I

Citește textul:

„Deschid cu teamă ușa cămării de-altădată
Cu cheia ruginită a raiului oprit,
Trezind în taina mare a poamelor, smerit,
Mireasma și răcoarea și umbra lor uitată.

Mă prinde amintirea în vânatul ei fum,
Prin care cresc pe poliți și rafturi ca pe ruguri
Arzând în umbră, piersici de jar și-albastri struguri
Și pere de-aur roșu cu flăcări de parfum.”

(Ion Pillat- *Cămara de fructe*)

Următoarele cerințe sunt formulate pornind de la textul dat:

A.

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Sinonimele cuvintelor “mireasmă” și “taină” sunt: **8 puncte**

a. plăcere, dorință; b. parfum, secret; c. duhoare, ascunzătoare;

2. Textul aparține genului: **8 puncte**

a. dramatic; b. epic; c. liric;

3. Transcrie două epitete cromatice din text: **8 puncte**

4. Ilustrează, prin câte un enunț, sensul denotativ și sensul conotativ al cuvântului “fum”. **8 puncte**

5. Transcrie un vers din text, în care se remarcă prezența eului liric: **8 puncte**

B.

1. Desparte în silabe cuvintele: *teamă, cheia, raiului, piersici, parfum.* **10 puncte**

2. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din textul următor:

10 puncte

“ Deschid cu teamă ușa cămării de-altădată”

Partea a II-a

30 de puncte

Scrie un text argumentativ de 15-20 rânduri despre copilărie pornind de la următoarea afirmație:

„Hai mai bine să vorbim despre copilărie să povestim, căci ea singură este veselă și nevinovată. Și drept vorbind, acest-i adevărul. Ce-i pasă copilului când mama și tata se gândesc la neajunsurile vieții, la ce poate să le aducă ziua de mâine, sau că-i frământă alte gânduri pline de îngrijire! Copilul, încălecat pe bățul său, gândește că se află călare pe un cal din cei mai strașnici, pe care aleargă cu voie bună și-l bate cu biciul și-l strunește cu tot dinadinsul, și răcnește la el din toată inima, de-ți ie auzul; și de cade jos, crede că l-a trântit calul, și pe băț își descarcă mânia în toată puterea cuvântului.”

Amintiri din copilărie, Ion Creangă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.

Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru test la 10.

PARTEA I (60 de puncte)

A.

1. b **8 puncte**

2. c **8 puncte**

3. câte 4 puncte pentru transcrierea oricăror două epitete cromatice din text (de exemplu, *vânatul...fum, pere de-aur roșu*) $2 \times 4p = 8$ puncte

4. câte 4 puncte pentru ilustrarea prin enunțuri corecte a sensului denotativ și a sensului conotativ ale cuvântului indicat $2 \times 4p = 8$ puncte

5. transcrierea versului din text – **8p./** lipsa de siguranță în identificarea versului **2p.**

B.

1. câte 2 puncte pentru despărțirea corectă în silabe $5 \times 2p = 10$ puncte

2. câte 2 puncte pentru precizarea corectă a funcției sintactice a fiecărui cuvânt subliniat $5 \times 2p = 10$ puncte

PARTEA a II-a (30 de puncte)

Se vor puncta următoarele elemente:

1. Construcția discursului de tip argumentativ :

- structurarea ideilor în scris - text clar organizat, coerent, cu echilibru între cele trei componente – ipoteza, enunțarea și susținerea argumentelor, concluzia: **3 p./ 1 p.;**

- utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri – de exemplu, verbe de opinie: a crede, a considera, a presupune etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității evaluative: probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, utilizate pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc.: deoarece, din cauză că, încât, ca să, așadar etc.; conectori argumentativi: în primul rând, în plus, de fapt, oricum, în ceea ce privește, prin urmare, în realitate etc.: **3 p./ 1 p.**

TOTAL : 6 puncte

2. Conținutul și structura argumentării :

- formularea clară a ipotezei/ a propriei opinii: **3 p./ 1 p.;**

- enunțarea a cel puțin două argumente [pro și/ sau contra] viabile, pertinente, adecvate ipotezei: **3 p./ 1 p. + 3 p./ 1 p.;**

- dezvoltarea lor convingătoare, prin exemplificări sau prin explicații clare: **3 p./ 1 p. + 3 p./ 1 p.;**

- formularea unei concluzii adecvate: **3 p./ 1 p.**

TOTAL: 18 puncte

3. Corectitudinea limbii utilizate, așezare în pagină, lizibilitate.

- registrul stilistic adecvat cerinței, claritatea: **2 p./ 1 p.;**

- sublinierea ideilor prin intermediul paragrafelor, lizibilitatea: **1 p.;**

- corectitudinea exprimării:

- pentru una-două greșeli de lexic sau de morfosintaxă **2 p./ 1 p**

- pentru trei sau mai multe greșeli **0 p**

- ortografia și punctuația: pentru două/ mai multe greșeli. **1 p./ 0 p.**

TOTAL : 6 puncte

(Punctajul pentru redactare- 6 puncte- se acordă numai dacă răspunsul respectă limita minimă de spațiu precizată - 15-20 rânduri)

TEST DE EVALUARE INIȚIALĂ

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde cerințelor formulate:

Textul 1

- Am copilărit într-un sat mic și familia mea era foarte săracă, zise în continuare Buni. Și sus, în vârful dealului, se afla o vilă impunătoare, în care locuiau un lord și o lady. Lordul și Lady Davenport. Era în perioada de după război și-n vremurile alea nu prea se găsea de mâncare. Îmi era foame, așa că într-o noapte, pe la douăsprezece, când toată lumea dormea, m-am furișat afară din căsuța părinților mei. Protejată de întuneric, mi-am croit drum prin pădure și am urcat până la casa familiei Davenport.

- Nu-ți era frică ? întrebă Ben.

- Ba da, bineînțeles. Eram înspăimântată, singură în pădure, în creierii nopții. În fața casei erau câini de pază. Dobermani mari și negri. Așa că m-am cățarat pe un burlan fără să fac pic de zgomot, și am găsit o fereastră care nu era încuiată pe dinăuntru. La unsprezece ani eram o fetiță foarte mică, foarte plăpândă pentru vârsta mea. Așa c-am reușit să mă strecur printr-o crăpătură mică a ferestrei și am ajuns în spatele unei draperii de catifea. Când am dat la o parte draperia, mi-am dat seama că eram în dormitorul soților Davenport.

- Vai, nu! zise Ben.

- Ba da, continuă bătrânica. M-am gândit să iau doar niște mâncare, dar am văzut frumusețea asta mică lângă pat. Arată către inelul cu diamante.

- Deci l-ai luat pur și simplu?

- Nu e niciodată chiar atât de simplu să fii un hoț internațional de bijuterii, tinere, spuse Buni. Lordul și soția sa sforăiau de zor, dar dacă i-aș fi trezit, aș fi fost moartă. Lordul dormea mereu cu o pușcă la capul patului.

- O pușcă? întrebă Ben.

- Da. Era un om la modă și, fiind la modă, îi plăcea să vâneze fazani, așa că avea multe arme de foc.

Pe Ben îl trecuseră toate transpirațiile de emoție.

- Dar nu-i așa că nu s-a trezit și n-a încercat să te împuște?

- Ai răbdare, tinere, toate la vremea lor. M-am furișat pe lângă pat, pe partea unde dormea Lady Davenport, și am luat inelul. Nu-mi venea să cred cât era de frumos. Nu mai văzusem niciodată unul de aproape. Mama mea n-ar fi visat niciodată să aibă așa ceva. „Nu-mi trebuie bijuterii”, ne spunea nouă, copiilor. „Micile mele diamante sunteți voi.” Preț de-o clipă, m-am uitat uluită la diamantul pe care îl țineam în mână. Era cel mai minunat lucru pe care îl văzusem în viața mea. Apoi, dintr-odată, am auzit un zgomot formidabil.

(Bunicuța hoțomană - David Walliams)

Textul 2

De ce fură copiii? Orice părinte se lovește măcar o dată în viața de situația în care copilul lui își însușește un obiect care nu îi aparține. Există părinți care se sperie, părinți care se învinuiesc sau părinți care, atunci când micuțul lor pleacă cu o jucărie sau bomboană neplătita din magazin, se fac că nu observă sau, și mai rău, încep să îl laude tuturor pe „micul hoț”, amuzându-se copios de gestul lui. Bine, dar când copilul tău are peste patru ani și continuă să își însușească obiecte care nu îi aparțin ce e de făcut? În primul rând, trebuie depistată cauza acestui comportament. Copiii pot fura din diferite motive, însă niciodată pentru că „au un caracter rău”. Ca și în cazul altor comportamente problematice, furtul este doar ceea ce se vede, precum vârful unui aisberg, iar adevărata motivație este nevăzută. Speranța Farca, psihanalist specializat în relația mamă-copil, în volumul Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori (Editura Trei, 2009), explică: „Copilul își privește existența și mediul în care trăiește ca pe un dat. El nu are sentimentul că lucrurile pot sta și altfel sau că se pot schimba în bine. Acestea sunt motivele pentru care copilul nu poate cere ajutorul. Reacțiile și manifestările lui însă înlocuiesc strigătul de ajutor și atrag atenția unei probleme atunci când este cazul.”

(<https://totuldesprename.ro/copilul-tau>)

Partea I

Scrie răspunsul pentru cerințele de mai jos cu privire la textele date.

1. Notează numele familiei de la care bunica a furat un diamant, așa cum apare în text. **4 puncte**

.....

2. Câinii din casa lordului erau rasa: **4 puncte**

- a) bulldog francez
- b) amstaff
- c) doberman
- d) caniche

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect:

3. În casa soților Davenport, copila se trezește: **4 puncte**

- a) în camera de zi
- b) în camera de valori
- c) în sufragerie
- d) în dormitor

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect:

4. În fragmentul extras din romanul *Bunicuța hoțomană de David Walliams se evidențiază:* **4 puncte**

- a) disperarea fetei
- b) demnitatea copilei
- c) dorința de îmbogățire
- d) dorința de a fura orice

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect:

5. În textul 2, copiii fură: **4 puncte**

- a) din diferite motive
- b) din răutate
- c) fiindcă așa îi învață părinții
- d) din amuzament

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect:

6. Încercuiește litera A , dacă răspunsul este adevărat și F, dacă răspunsul este fals: **12 puncte**

- a. Uneori, copiii au tendința de a își însuși obiecte care nu le aparțin. A/F
- b. Copila s-a furișat afară din casa lui Ben. A/F

- c. Copiii care fură, o fac pentru că au un caracter rău. A/F
- d. Copila ia inelul fiindcă mama sa își dorea o bijuterie. A/F
- e. Unii părinți se sperie când micuțul lor pleacă cu o jucărie neplătită din magazin. A/F
- f. Fetița avea unsprezece ani. A/F

7. Explică, în 30-50 de cuvinte, relația dintre ilustrație și textul 1. **6 puncte**

.....

.....

.....

8. Precizează, în două-trei enunțuri, un mijloc de caracterizare și trăsătura morală a bunicii din **Textul 1**: **6 puncte**

.....

.....

.....

.....

9. Prezintă, în 30-70 de cuvinte, o legătură care se poate stabili, la nivelul conținutului, între fragmentul din romanul *Bunicuța hoțomană* de David Walliams și fragmentul extras de pe <https://totuldespreame.ro/copilul-tau>. **6 puncte**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Crezi că gestul fetei de a pătrunde noaptea în casa familiei Davenport este scuzabil? Justifică-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **10 puncte**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Partea II (30 de puncte)

Imaginează-ți că ai participat alături de fetița de unsprezece ani la descinderea nocturnă în casa familiei Davenport. Redactează o notă din jurnalul tău, de cel puțin 150 de cuvinte, care să cuprindă prezentarea unei emoții/a unui sentiment din timpul acesteia, o secvență narativă, una descriptivă și una explicativă. Data redactării jurnalului este 15 septembrie 2022.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel: • conținutul compunerii – 22 puncte • redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

- Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
 - Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
 - Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.
- În cazul itemilor obiectivi, alegerea de către elev a două variante de răspuns duce la anularea rezolvării exercițiului respectiv.

1. pentru notarea numelui familiei (Familia se numește Davenport.) **4 puncte**
2. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: c **4 puncte**
3. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: d **4 puncte**
4. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: a **4 puncte**
5. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: a **4 puncte**
6. a) – A (2p); b) – F (2p); c) – F (2p); d) – F (2p); e) – A (2p); f) – A (2p)
7. Explicație nuanțată (de exemplu: Imaginea reprezintă un inel cu diamant care reprezintă cuvântul cheie al textului 1, dar și motivul pentru care copila va deveni un hoț internațional de bijuterii) – 6p; explicație schematică – 3p
8. Precizarea unui trăsături a bunicii – 2 p; precizarea mijlocului de caracterizare – 2p; încadrarea în numărul de enunțuri - 1p; respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) - 1p
9. Precizarea unei legături, la nivelul conținutului, care se poate stabili între cele două texte date (de exemplu: tendința copiilor de își însuși lucruri ce nu le aparțin etc.) **2 puncte**
 - prezentarea legăturii precizate: prezentare adecvată și nuanțată – 3 puncte; schematică – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct **3 puncte**
 - respectarea numărului minim de cuvinte **1 punct**
10. menționarea răspunsului la întrebarea dată **2 punct**
 - motivarea răspunsului menționat, valorificând textul dat: nuanțat și adecvat, cu valorificarea textului dat – 6 puncte; schematic, cu valorificarea textului dat – 3 puncte; tendință de generalizare, încercare de motivare, lipsa de valorificare a textului – 1 punct **6 puncte**
 - respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **2 puncte**

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Conținutul compunerii – 22 puncte

- adecvarea conținutului la cerință, prin prezentarea situației cerute: în totalitate – 4 puncte; parțial, cu divagații – 2 puncte;
- notarea datei - 2 puncte;
- utilizarea persoanei I în redactarea notei de jurnal -2 puncte;
- prezentarea unei emoții/a unui sentiment, resimțită/resimțit în timpul descinderii nocturne: nuanțată – 5 puncte; schematică – 2 puncte
- câte 3 puncte pentru redactarea fiecăreia dintre secvențele solicitate (narativă, descriptivă, explicativă) cu respectarea tiparului textual: în totalitate – 3 puncte; parțial – 1 punct; 3 x 3 puncte = 9 puncte

Redactarea compunerii – 8 puncte

- marcarea corectă a paragrafelor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte 1 punct
- coerența textului: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte 1 punct
 - proprietatea termenilor folosiți: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte 1 punct
- corectitudinea gramaticală: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte 1 punct – claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte 1 punct
 - respectarea normelor de ortografie (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) 1 punct
 - respectarea normelor de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) 1 punct
 - lizibilitate 1 punct

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

ADOLESCENȚA

Fișa de lucru 1

Competențe vizate (cf. Profilului de formare al absolventului):

- ◆ **Comunicare în limba maternă**
- ◆ **Competențe sociale și civice**
- ◆ **Spirit de inițiativă și antreprenoriat**

Autocunoaștere. Cine sunt și cum sunt eu în realitate?

Completează tabelul de mai jos, indicând informații adevărate despre tine sau care crezi că te reprezintă:

(10 min.)

1	Vârsta	
2	Trăsături de personalitate (3)	
3	Materia mea preferată este	
4	Materia care nu-mi place este	
5	Consider că, la școală, sunt cel mai bun la	
6	Abilitățile mele sunt (3)	
7	În viitor, mi-ar plăcea să devin	

Pe baza abilităților pe care consideri că le deții, realizează o listă de profesii adecvate acestora și care te-ar putea interesa în viitor. (5 min.)

	Abilitatea deținută	Profesia adecvată	Mă interesează
1			
2			
3			
4			
5			

Citește cu atenție textul de mai jos

„[...] S-a întâmplat însă că nu mă aveam prea bine cu profesorul de matematici, Banciu. Toți – profesorii, elevii și părinții elevilor – îl considerau pe Banciu un profesor-model. Se spunea: „E imposibil să nu înțelegi când îți explică Banciu!” Asta o știam și eu. De câte ori îl ascultasem, nu numai că înțelesesem, dar simțeam cum mă fascinează matematicile. După obiceiul meu însă, când mă interesa ceva – o carte începută acasă și neterminată, un articol pe care mă pregăteam să-l scriu, un subiect de nuvelă –, nu puteam asculta explicațiile profesorului. Încercam întâi să văd dacă nu pot lipsi de la lecție fără să se observe. Dacă vedeam că e prea imprudent, rămâneam la lecție, dar nu ascultam. De cele mai multe ori, reușeam să-mi continuu lectura fără ca să remarce profesorul.

Scoțându-mă odată la tablă și văzând că nu știam cum să rezolv problema, Banciu a crezut că n-am înțeles și mi-a explicat încă o dată numai mie ceea ce explicase cu câteva lecții mai înainte. S-a convins atunci că sunt în stare să înțeleg dacă sunt atent și a început să se ocupe de mine. Curând după aceea, m-a surprins citind în timpul lecției *Le Rouge et le Noir*, mi-a dat trei, mi-a confiscat cartea și m-a avertizat că, dacă mă prinde a doua oară, mă elimină pe o săptămână. Am crezut că glumește. Dar câtva timp în urmă, Banciu m-a prins din nou și s-a ținut de cuvânt. Nu numai că mi-a pus trei și m-a eliminat, dar m-a chemat în cancelarie și mi-a tras două perechi de palme.

Asta se petrecea în primăvara lui 1922. Împlinisem 15 ani și știam acum ce înseamnă umiliința și ura. Palmele acelea au creat o prăpastie între noi. Zădarnic s-a arătat Banciu afabil și prietenos când am revenit, după o săptămână, la școală. Mă ferecasem pe dinăuntru, eram ca o stană de piatră. Dar în săptămâna aceea parcursesem tot manualul de algebră și rezolvasem un număr de probleme. Când m-a scos odată la tablă, Banciu a fost atât de surprins, încât era gata să mă felicite. Probabil că și-a spus că lecția pe care mi-o dăduse îmi prinsese bine. Dar se înșela. De fapt, o rupsesem definitiv cu matematicile. Învățam de frică [...] și, pentru că Banciu mă amenința mereu că mă va lăsa corigent [...], matematicile au ajuns curând o adevărată teroare.”

(Mircea Eliade, *MEMORII, Tentațiile unui tânăr miop*)

Rezolvă următoarele cerințe: (30 min)

În ce măsură te identificeți cu naratorul din fragmentul citat?

În mică măsură; **b)** În mare măsură; **c)** Nu mă identific deloc

Notează trei aspecte pe care consideri că le ai în comun cu protagonistul întâmplării din text și trei aspect care te diferențiază.

Aspecte comune:,,

Aspecte diferite:,,

3) Scrie câte un sinonim (primul care îți vine în minte) pentru cuvintele: *a fascina, profesor-model, umiliință, jurnal, miop, lectură, melancolie*. Confruntă variantele tale cu cele ale colegilor. Discutați diferențele și concluzionați.

4) Observă preferințele de lectură ale adolescentului Mircea Eliade. Poți deduce care sunt **abilitățile, interesele și preocupările** acestuia?

5) Cui aparțin, în opinia ta, relatările și reflecțiile citite: **a)** elevului de 15 ani; **b)** naratorului adult; **c)** naratorului adult, dar prin prisma amintirilor unor senzații, sentimente, gânduri de atunci? Explică alegerea.

6) Care este tonul general al evocării, dacă ar fi să alegi din următoarele variante: nostalgic; ironic; solemn; cinic; critic; didactic; grav; indiferent; patetic. Argumentează cu exemple din text.

7) Comentează secvențele, având în vedere relația profesor-elev, dar și consecințele violenței asupra adolescentului: „*Împlinisem 15 ani și știam acum ce înseamnă umiliința și ura. Palmele... au creat o prăpastie între noi; mă ferecasem pe dinăuntru; eram ca o stană de piatră.*”

Fișa de lucru 2

Dincolo de textul literar (50 min.)

1. Realizează o schiță a adolescentului tipic (în opinia ta), într-un eseu-portret, care ar începe astfel:
„Adolescentul de azi, dar și dintotdeauna, probabil, este ...”
2. Organizați o dezbater-confesiune despre activitățile, preocupările, hobby-urile voastre actuale și precizați dacă toate preocupările voastre actuale sunt neapărat „pregătiri” pentru cariera ulterioară.
3. Discutați dacă toate activitățile voastre (dar și ale adolescenților în genere) trebuie să aibă justificare și/sau utilitate.
4. Credeți că puteți interpreta, dincolo de utilitatea concretă și „pregătirea” direcționată pentru carieră, activitățile voastre actuale (alese sau impuse) drept acte de inițiere în viața de viitori adulți?

Citiți cu atenție știrea următoare:

„Constance Kassor, profesoară la Universitatea Lawrence din Wisconsin, SUA, și-a câștigat o popularitate imensă în rândul studenților după ce a lansat **Cursul despre cum să nu faci nimic**. Într-un interviu pentru revista **Time** aceasta a vorbit despre nevoia tinerilor să se deconecteze, să nu lucreze până la epuizare și să mai lase telefonul din mână. Crede că scopul educației trebuie să se îndepărteze de la a crea omul prosper economic și să se concentreze mai mult pe a face oameni mai buni.

Cursul profesoarei Constance Kassor a fost gândit ca o soluție la provocările de sănătate mentală cu care se confruntă tinerii, supuși presiunii tot mai mari de a fi productivi.

Clasa profesoarei se întâlnește timp de o oră, o dată pe săptămână, și studenții primesc notă de trecere, fără să aibă însă un examen final. Se așteaptă ca studenții să se prezinte, să își lase telefoanele în afara sălii de clasă și să participe la curs. „Este conceput ca o modalitate de a le oferi studenților spațiul necesar pentru a încetini puțin ritmul, iar speranța noastră este că apoi vor putea să continue acest lucru în restul vieții lor.”

„Presiunea notelor îi copleșește pe studenți chiar din primele săptămâni de facultate. Sunt deja streșați de media lor, de ce vor scrie în CV și de cum își vor găsi un loc de muncă după absolvire. Nu știu dacă este vorba de pandemie, de social media, de presiunea părinților sau de economie, dar văd o tendință clară în ceea ce privește presiunea incredibilă și stresul pe care îl simt studenții”.

Curriculumul „**Doing nothing**” cuprinde **cursuri de igiena somnului, dans, Tai Chi, meditație**, „Cursul se intitulează «Să nu facem nimic», dar de fapt facem destul de multe”, glumește tânăra. „Chiar dacă lucrezi într-un domeniu STEM, trebuie să fii capabil să comunici oamenilor ceea ce știi. Trebuie să știi să scrii. Cred că acest curs duce asta și mai departe, scopul cursului este să-i ajute pe tineri să se cunoască mai bine, să-și înțeleagă corpurile când se apropie de epuizare. Nu vei fi bun în meseria ta dacă ești epuizat sau dacă nu dormi suficient”, atrage atenția Kassor.

(<https://scoala9.ro/profesoara-din-sua-care-preda-un-curs-despre-a-nu-face-nimic-la-care-s-au/1430/>)

1. Ce părere aveți despre **Cursul despre cum să nu faci nimic**? Considerați că este necesar? V-ați înscrie la un asemenea curs?
2. Care sunt condițiile/ obligațiile pe care studenții trebuie să le îndeplinească pentru a participa la curs. Dar beneficiile?
3. Deși cursul pare să fie despre nimic și să nu solicite în niciun fel cunoștințele studenților, totuși există o programă care cuprinde **cursuri de igiena somnului, dans, Tai Chi, meditație** etc. Argumentați utilitatea parcurgerii și studierii acestor conținuturi în școală.

AVENTURĂ CĂLĂTORIE

FIȘĂ DE LUCRU

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare;
2. Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare;
3. Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare;

VALORI ȘI ATITUDINI

- Cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii;
- Stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate;
- Cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare și a încrederii în propriile abilități de comunicare
- Abordarea flexibilă și tolerantă a opiniilor și a argumentelor celorlalți;
- Cultivarea unei atitudini pozitive față de limba maternă și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural;
- Dezvoltarea interesului față de comunicarea interculturală.

COMPETENȚE SPECIFICE

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare;
2. Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare;
3. Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare.

Se dă textul:

Cartea, ca suport de scriere, are o istorie veche de 5.000 de ani. De-a lungul ultimelor cinci milenii omul a căutat și a dezvoltat diverse forme pentru transmiterea, informațiilor pe suport de scriere, ajungând de la tăblițele de argilă din Mesopotamia la *e-reader-urile* și tabletele performante, disponibile astăzi în toate țările civilizate.

La început a fost argila. Acesta era materialul din care au fost confecționate primele suporturi de scriere, iar invenția aparține mesopotamienilor. Tăblițele erau bătute în cuptor și arse până se întăreau, iar inscripțiile rămăneau.

Primul suport de scriere a fost confecționat dintr-o plantă subacvatică. Papyrusul a constituit un pas important în dezvoltarea suporturilor de/pentru scriere. Invenția aparține egiptenilor și datează din mileniul al III-lea î. h. „Papyrusul era, de fapt, o plantă acvatică care se găsea mai ales în Delta Nilului. Din tulpina acestei plante se prelucra un material sub formă de foiță pe care se scria în Antichitate”.

90 de puncte

Drumul cărții

Hieroglife

În urmă cu aproape două mii de ani a apărut pergamentul (denumirea provine de la orașul Pergamon din Asia Mică. În secolul al II-lea î.H., la cererea regelui Eumenes al II-lea, care voia să nu mai depindă de importurile de papyrus din Egipt). Fiind un material mai rezistent decât papyrusul, pergamentul permitea ștergerea și re folosirea. Treptat, devenindu-se mai eficient, pergamentul a înlocuit complet papyrusul, și cărțile au ajuns să fie făcute numai din acest material în secolul al IV-lea î. H. În secolul al II-lea chinezii au inventat hârtia. Primele materiale de bază au fost cânepa, țesătura, bumbacul, toate amestecate cu apă, apoi transformate într-o pastă care era întinsă pe foaie.

În Europa hârtia a ajuns abia în anii 1100.

După apariția hârtiei, suportul de scriere a fost manuscrisul. Față de pergament, hârtia era mult mai ieftină. Între timp, pergamentul a ajuns să fie întrebuințat pentru manuscritele de lux, iar hârtia – pentru cele obișnuite. „Un manuscris putea fi opera unui singur copist sau rezultatul muncii mai multor copişti. Depindea de mărimea manuscrisului. Unele se puteau face în câteva zile, altele, în ani. Pentru un singur copist, realizarea unui manuscris însemna o muncă de câteva luni”.

În anul 1450 a fost creat tiparul cu litere mobile de către Johannes Gutenberg. Pentru prima dată, Gutenberg a utilizat în 1440 litere de plumb pe care le-a asamblat una câte una pentru a forma cuvinte. Prima carte publicată în serie de către părintele tiparului Gutenberg a fost Biblia tipărită în 1456. Cartea sfântă a fost apărută în 48 de exemplare, sub forma a două volume care aveau 1200 de pagini. Munca de imprimare a Bibliei la mașina inventată de Gutenberg a durat mai bine de doi ani.

Odată apărute literele, oamenii căutau materiale pentru a scrie

Scrie, în dreptul fiecărui exercițiu, răspunsul pentru cerințele de mai jos cu privire la textul dat.

1. Transcrie, din următorul articol de dicționar, sensul din text al cuvântului „copist”. 2 puncte

COPÍST, -Ă, copişti, -ste, s. m. și f. (În trecut) 1. Funcționar inferior care (redacta și) copia acte. 2. Persoană care, înainte de apariția tiparului, copia un manuscris. – Din fr. Copiste

.....

2. Materialul din care au fost confecționate primele suporturi de scriere a fost:

- a. argila
- b. lemnul
- c. piatra

Litera corespunzătoare răspunsului corect este

6 puncte

3. Hârtia a fost inventată în secolul al II-lea de:

- a. egipteni
- b. chinezi
- c. englezi

Litera corespunzătoare răspunsului corect este

6 puncte

4. Menționează într-un enunț tema textului, justificându-ți opțiunea cu două informații din text.

12 puncte

.....

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, bazându-te pe informațiile din text. 18 puncte

Enunț	Corect	Incorect
Cartea, ca suport de scriere, are o istorie veche de 10.000 de ani.		
Papirusul era, de fapt, o plantă acvatică care se găsea mai ales în Delta Nilului.		
Fiind un material mai puțin rezistent decât papirusul, pergamentul nu permitea ștergerea și refolosirea.		
După apariția hârtiei, suportul de scriere a fost manuscrisul		
Față de pergament, hârtia era mult mai ieftină		
În anul 1600 a fost creat tiparul cu litere mobile de către Johannes Gutenberg		

6. Explică, în 50 – 80 de cuvinte, relația dintre prima ilustrație și textul dat.

18 puncte

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Redactează un text de 60 – 100 de cuvinte, pornind de la afirmația lui Ernest Hemingway și valorificând textul-suport.

24 puncte

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

- Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.
- În cazul itemilor obiectivi, alegerea de către elev a două variante de răspuns duce la anularea rezolvării exercițiului respectiv.

1. transcrierea din articolul de dicționar a sensului din text al cuvântului copist (Persoană care, înainte de apariția tiparului, copia un manuscris) 6 puncte

2. a 6 puncte

3. b 6 puncte

4. – menționarea temei textului (de exemplu: evoluția cărții) 2 puncte – justificarea opțiunii cu oricare două informații din text (de exemplu: prezentarea etapelor evoluției cărții; importanța ei în viața omului etc.) 2 x 3 punct = 6 puncte

5. câte 3 puncte pentru stabilirea corectitudinii/incorectitudinii fiecăreia dintre afirmații
6 x 3 puncte = 18 puncte

Enunț	Co- rect	Inco- rect
Cartea, ca suport de scriere, are o istorie veche de 10.000 de ani.		X
Papirusul era, de fapt, o plantă acvatică care se găsea mai ales în Delta Nilului.	X	
Fiind un material mai puțin rezistent decât papirusul, pergamentul nu permitea ștergerea și refolosirea.		X
După apariția hârtiei, suportul de scriere a fost manuscrisul	X	
Față de pergament, hârtia era mult mai ieftină	X	
În anul 1600 a fost creat tiparul cu litere mobile de către Johannes Guttenberg		X

6. – explicarea relației dintre prima ilustrație și textul dat (de exemplu: structura textului și a imaginii – enumerarea informațiilor explicite; elementele de conținut – temă, relația cu titlul, idei; asemănări, deosebiri dintre imagine și text – transmiterea aceluiași mesaj prin coduri diferite; imaginea esențializează informația, atrage atenția cititorului, impresionează receptorul prin culoare, grafică, facilitează obținerea de informații. Drumul cărții-metaforă etc.; 12 puncte

În evaluarea răspunsului se vor avea în vedere:

-referirea la un element de structură – 3 puncte; lipsa de referire la un element de structură sau informații generale despre structură, fără particularizare – 0 puncte

- referirea la un aspect de conținut – 3 puncte; absența raportării la conținutul textului sau al imaginii – 0 puncte

- prezentarea unei legături dintre imagine și text – 3 puncte; absența sesizării legăturii dintre imagine și text – 0 puncte

- precizarea a câte unui element de detaliu din text și din imagine – 3 puncte; referire vagă la text și imagine, absența elementelor de detaliu – 0 puncte

- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) 1 punct – încadrarea în numărul de cuvinte indicat 1 punct

7. susținerea punctului de vedere ales, valorificând informațiile din text: 24 puncte

- enunțarea punctului de vedere ales – 3 puncte; absența punctului de vedere – 0 puncte 3 puncte

- susținerea punctului de vedere: 6 puncte

- dezvoltare clară, cu idei convingătoare și corelate cu punctul de vedere ales, demonstrând înțelegerea completă a textului – 6 puncte; - abordare schematică, denotând înțelegerea secvențială a textului – 3 puncte; - elemente disparate de argumentare, denotând lipsa de înțelegere a textului – 0 puncte

- valorificarea informației din textul dat în susținerea punctului de vedere 6 puncte
- informația este relevantă pentru punctul de vedere ales și demonstrează înțelegerea detaliată a mesajului textului – 6 puncte; - enunțarea/citarea unui exemplu – 3 puncte; - informația nu este relevantă pentru punctul de vedere ales/este vag enunțată, denotând înțelegerea incorectă a mesajului textului – 0 puncte
- respectarea normelor limbii literare (0 – 1 greșeli lexicale sau morfosintactice – 3 puncte; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) 3 puncte
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 3 puncte; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) 3 puncte
- încadrarea în numărul de cuvinte indicat 3 puncte

FIȘĂ DE LUCRU

Receptarea textului nonliterar

Citește următorul fragment:

„În dimineața următoare, eu, mama și Hae Soon am pornit într-o călătorie lungă și tensionată cu autobuzul de la Shenyang spre Qingdao. Erau cam 1.200 de kilometri pe șosea, iar oricând în autobuz puteau urca polițiști chinezi care să verifice actele pasagerilor. Dar am avut noroc și am ajuns în oraș după două zile fără să ne controleze nimeni. Qingdao este un port imens și modern, aflat pe celălalt țărm al mării Galbene, în dreptul Coreei de Sud. De acolo călătorii cu pașaport puteau ajunge cu avionul pe aeroportul Incheon din Seul în numai o oră și ceva.

Dar fugarii nord-coreeni trebuie să urmeze o rută mult mai întortocheată către libertate. În autogara din Qingdao ne aștepta o nord-coreeancă între două vârste care ne-a dus într-un bloc dintr-un cartier oarecare. Acolo ne-a lăsat la unul dintre cele cel puțin două adăposturi administrate în oraș de o misiune protestantă clandestină. Era prima oprire de pe un traseu subteran, unde fugarii nord-coreeni învățau despre Biblie cât așteptau să apară ocazia de a fugi prin Mongolia. Misiunea era condusă de un pastor sud-coreean, ajutat de femeia de etnie coreeană și de un chinez Han creștin care organiza și servea drept călăuză în periculoasele incursiuni spre granița cu Mongolia. (...)

Grupul nostru plănuia să treacă granița în Mongolia noaptea, pe jos, în una dintre cele mai reci perioade ale anului, când temperaturile în acea zonă a Deșertului Gobi pot scădea până la -33 de grade Celsius. Teoretic, iarna era mai puțin riscant să treci granița pentru că patrulele chineze de frontieră erau mai rare și nu se așteptau să riște cineva să moară înghețat în timpul unei incursiuni atât de periculoase. Dar tot puteam fi arestați înainte să ajungem la graniță. Iar dacă se întâmpla, eu și mama hotărâserăm să nu ne lăsăm prinse. Mama dosise o cantitate mare de somnifere – din acelea pe care le folosise și bunica mea ca să se sinucidă. Eu am ascuns o lamă în cordonul paltonului de tweed, ca să-mi tai gâtul cu ea înainte de a fi trimisă înapoi în Coreea de Nord. (...)

A durat patru zile lungi ca să ajungem la graniță. Grupul nostru de fugari călătorea cu trenul și cu autobuzul, însoțiți de chinezul Han care lucra la misiune. Acesta era de statură normală și părea să aibă vreo 40 și ceva de ani. Arăta ca mai toți chinezii de rând, ceea ce îl ajuta să nu atragă atenția atunci când scotea din țară fugari fără acte. Nu știa nicio boabă de coreeană, iar eu vorbeam cel mai bine mandarina din tot grupul nostru, așa că a trebuit să traduc ce ne-a spus să facem dacă ne oprea poliția. - Dacă vreunul dintre voi este prins, vă rog, nu îi dați de gol și pe ceilalți, a zis el. Spuneți-le polițiștilor că nu vă însoțea nimeni și salvați-ne pe noi, ceilalți. Evident, eram toți tensionați când am urcat în tren, la Qingdao. Am mers toată ziua, prefăcându-ne că dormim, ca să nu vorbescă nimeni cu noi. La Beijing, am luat un autobuz și am pornit pe un drum șerpuit, prin munții în care niște împărați chinezi de demult construiseră un lanț sinuos de ziduri uriașe de piatră ca să nu lase să pătrundă în țară armatele triburilor din stepa aflată la nord. Peisajul a început să devină mai plan și mai pustiu când am intrat pe o șosea cu două benzi, în marele deșert al Mongoliei Interioare. Călătoream fără alte bagaje în afară de niște rucsăcele în care aveam sticlele cu apă, niște gustări și câteva obiecte personale, pe care le țineam stresați în poală în timp ce ne uitam pe geam după baraje rutiere și puncte de control. Din fericire, nu am dat peste așa ceva. Lunga noastră călătorie cu autobuzul s-a sfârșit la Erlian, un orașel prăfuit de frontieră din inima imensului deșert Gobi.”

(Yeonmi Park, *Drumul către libertate. Autobiografia unei refugiate din Coreea de Nord*)

Scrie răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul secvenței le țineam stresați în poală din text.

.....
.....

2. Indică atitudinea naratorului cu privire la personajele din text.

.....
.....
.....

3. Prezintă relația dintre nord-coreeni și chinezi, așa cum reiese aceasta din fragmentul dat

.....
.....
.....

4. Numește o trăsătură care probează caracterul de scriere nonficțională a fragmentului citat.

.....
.....
.....

5. Precizează numele a două personaje din textul dat și numește starea sufletească a fiecăruia.

.....
.....
.....

6. Explică, printr-un enunț, relația dintre subiectul relatat și domeniul geografiei/ istoriei.

.....
.....
.....

Receptarea textului literar

Citește cu atenție următorul fragment :

„În sfârșit, ca să nu-mi uit vorba, toată noaptea cea dinainte de plecare, până s-au revărsat zorile, m-am frământat cu gândul, fel și chip, cum aș putea îndupleca pe mama să mă dea mai bine la mănăstire; și tocmai când eram hotărât a spune mamei acestea, iaca și soarele răsare, vestind o zi frumoasă, și Luca Moșneagu, însurățul de-al doilea, a cărui tânără nevastă avusese grijă să-l trezească la timp și să-l pregătească de pornire... se și aude strigând afară: „Gata sunteți? Haidem! că eu vă aștept cu caii înhămați“. Mama atunci mă și ia repede-repede la pornit, fără să am când îi spune de călugărie. Și, scurtă vorbă, ne adunăm, cu rudele lui Zaharia, cu ale mele, în ogradă la moș Luca, sărutăm noi mâna părinților, luându-ne rămas bun cu ochii înecați în lacrimi și, după ce ne suim în căruță, supărați și plânși, ca vai de noi, Luca Moșneagu, harabagiul nostru, dă bici cailor, zicând nevastei sale, care închidea poarta după noi: „Olimbiadă, ia sama bine de borta ceea!“ Căci niște porci, spărgând gardul într-un loc, se înădise în grădina lui la păpușoi.

Era dimineață, în ziua de Tăierea capului lui Ioan Botezătorul, când ieșeam din Humulești, și fețele și flăcăii, gătiți frumos, ca în zi de sărbătoare, foiau prin sat în toate părțile, cu bucuria zugrăvită pe fețe! Numai eu cu Zaharia, ghemuiți în căruța lui moș Luca, ne duceam surgun, dracului pomană, că mai bine n-oi putea zice.

— Rogu-te, mână mai tare, moș Luca, zic eu, să nu se mai uite satul ca la urs la noi!

Luca Moșneagu, însă, mâna cum știa el, căci smârtoagele lui de cai erau vlăguți din cale-afară, și slabi, și ogârjiți ca niște mâți de cei leșinați, nu zmei, cum zicea mama, care nu știa cum să mă urnească mai degrabă din casă.

— Fire-ar afurisit să fie cine a mai desființat și catihețiile cele, tocmai acum în vremea noastră! zise Zaharia lui Gâțlan, plin de năduh, după ce-am ieșit la drum, afară. Când să-ți petreci și tu tinerețea, apucă-te de cărturărie; parcă are omul zece vieți! Tot umblând noi din școală în școală, mai mult, ia, așa „de frunza frâsinelului“, mâine, poimâine avem să ne trezim niște babalâci gubavi și oftigoși numai buni de făcut popi, ieșiți din Socola.

— Ce zici dumneata, moș Luca, despre unele ca aceste?

— Ce să zic, dascăle Zaharia; știm noi cum vi-s formele? Eu trebuie să vă duc la locul hotărât, și, de-aici încolo, cum va sluji capul. Hi, căluții tatei, să ne întoarcem cât mai degrabă acasă!

Cum auzeam noi pe moș Luca pomenind cu drag de casă și când mai vedeam cum rămân satele și locurile frumoase în urmă, și tot altele necunoscute se înfățișază înaintea-ne, supărarea noastră creștea la culme! Pentru fiecare fântână, pârau, vâlcică, dumbravă și alte locuri drăgălașe ce lăsam în urmă-ne sco-team câte-un suspin adânc din piepturile noastre! Și, după mintea ce-o aveam, ne-am fi întors înapoi chiar atunci, de nu eram dați în seama lui moș Luca, de care ne rușinam ca și de părinții noștri.

După un scurt popas, făcut la podul de la Timișești, de pe Moldova, pornim înainte spre Moțca și suim încet-încet codrul Pășcanilor. Apoi, din vârful acestui codru, mai aruncăm, nemernicii de noi, câte-o căutătură jalnică spre munții Neamțului: uriașii munți, cu vârfurile ascunse în nouri, de unde purced izvoarele și se revarsă pâraiele cu răpejune, șopotind tainic, în mersul lor neîncetat, și ducând, poate, cu sine multe-multe patimi și ahturi omenești, să le înece-n Dunărea măreață!”

(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Scrie răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Transcrie din text cinci regionalisme.

.....

2. Numește două motive literare prezente în text.

.....

3. Identifică, în text, două perechi de termeni aflați în raport de antonimie.

.....

4. Comentează, în 30 -50 de cuvinte, titlul scrierii din care a fost preluat fragmentul, valorificând și informațiile desprinse în urma lecturării atente a textului citat.

.....

5. Explică, în aproximativ 30 de cuvinte, două funcții ale descrierii, așa cum se conturează acestea în fragmentul citat.

.....

6. Valorificând propriile experiențe de viață, numește două destinații turistice care crezi că ar putea stimula interesul pentru a citi cărți despre aventură și călătorie. Motivează-ți opinia.

.....

.....

.....

.....

.....

FIȘĂ DE LUCRU

Citește cu atenție textul, apoi răspunde cerințelor de mai jos:

Goeleta „Speranța”, sub comanda lui Anton Lupan, navighează pe Mediterana, printre insulele grecești. Se îndreaptă spre Atena, unde căpitanul speră să regăsească un vechi prieten, Pierre Vaillant, crezut mort, dar despre care aflase de curând că ar mai putea să fie totuși în viață. Echipajul este format din Gherasim, Ieremia, bucătarul Ismail, Haralamb, Busuioc și Mișu, un adolescent de vreo 16 ani, însoțit de Negrilă, câinele său. Pe corabie se mai află și doi pasageri, un bogat negustor armean, pe nume Agop, și un călugăr de la muntele Athos și dorește să ajungă în insula Skyros.

După ce strânse vasele de pe masă, Ismail trecu la cârmă, iar Gherasim se apucă să aprindă felinarele; soarele apunea, înroșind marea în față. Înapoi, în dreapta, începu să clipească farul de pe insula Lemnos, care în curând avea să piară, înghițit de valuri, căci „Speranța” își urma drumul repede, mâncând milele una după alta.

Anton Lupan se apropie de Gherasim, care avea să ia cârma de la miezul nopții încolo:

– Gherasime, să ții mereu sud. Dacă vântul nu scade mai mult decât acum, pe la două noaptea ai să vezi farul de la Capul Cartimo; să ții puțin la stânga lui, ca să ajungem de-a dreptul în portul Skyros.

– Am înțeles, domnule!

– Hai, acu’ toată lumea la culcare! [...]

La cârmă, Ismail moțâia, cu nasul în busolă; cadranul se legăna ușor în lumina firavă a felinarului, care ardea ferit, în cutie.

– Bună-seara, cârmaciule! Domnul cu tine! zise călugărul în turcește, oprindu-se alături.

Ismail tresări, scos din visare.

– Care domn, al tău sau al meu? mormăi pus pe harță, în loc să se bucure că mai putea să schimbe cu cineva două vorbe în limba lui; destul își scrânteia limba și își strepezea cerul gurii chinându-se cu graiul ghiaurilor.

– Domnul e unul, fiule!

– Atunci spune-i Allah, că așa îl cheamă.

Călugărul râse încetitor – și pe urmă tăcu o vreme, pesemne nedorind să înceapă cu cârmaciul o discuție teologică.

Văzându-l că nici nu pleacă, nici nu vorbește, ci îi stă așa, în coastă, ca o momâie, Ismail pufni, cu ciudă:

– Dumitale nu-ți este somn; ai dormit toată ziua. Hai, du-te mai încolo!

În loc de răspuns, monahul se trase lângă busolă și se aplecă asupra ei, minunându-se, ca și cum o vedea întâia oară.

– Asta ce e, fiule?

– Asta?... Busolă.

– Și la ce e bună?

– Ce, dumneata nu știi? Arată drumul.

Călugărul păru că se minunează mai tare și se trase mai aproape de busolă, cu ochii în capacul de sticlă.

– Da’ lumina asta de unde vine? Are busola așa putere să lumineze?

Ismail, până atunci morocănos, începu să râdă de această prostie.

– Cum să aibă lumină? Ce, este soarele sau luna?

– Dar atunci cum, cârmaciule? Ia spune-mi și mie taina, că te văd om luminat la minte.

Turcul se umflă în pene:

– Are lampă înăuntru!

– Lampă? Ia te uită minune! Dar cum, că nu se vede?

– Nici nu trebuie să se vadă; altfel orbește ochiul. Lampa este ascunsă, uita aici, în cutie, luminează dintr-o parte, ca să vedem numai cadranul.

– Ia te uită! Și eu care ziceam că o fi la mijloc vreo taină de-a corăbierilor! Când colo, o lămpiță ca toate altele. Vezi, taică, dacă umbli în lume înveți o mulțime!...

Tot vorbind, călugărul se foia în jurul busolei, uitându-se când la felinar, când la cadran. În sfârșit, după un timp se ridică și închise ușița.

– Și zi, mașina asta îți arată drumul! Eu credeam că mergeți numai după soare ori după stele... Dar ca să-ți arate drumul, mai cu seamă noaptea, înseamnă că aici e mână dumnezeiască!

Ismail pufni din nas, începând să-și piardă răbdarea.

- Mâna lui Allah! adăugă călugărul repede, ca să-l îmbuneze.
- Are magnet; nu mă mai bate la cap, izbucni cărmaciul, scos din fire. Apoi își vârî speriat ochii în busolă.
- Uite ce faci! Mă ții de vorbă și eu greșesc drumul.
- Într-adevăr, cât stătuse de vorbă, cadranul se rotise cu vreo două carturi spre nord. Ismail învârti timona până ce regăsi vechiul drum. Noroc că Gherasim dormea mai încolo, altminteri i-ar fi tras o săpu-neală ca la baia de aburi.
- Haide, pleacă! se răsti la călugăr. Vrei să fac vreun bucluc?
- Gherasim se trezi, se frecă la ochi, buimac, apoi strigă la cărmă:
- Măi Ismaile, ce faci acolo? Vezi că ai luat-o razna!
- Bucătarul își vârî și mai tare ochii în busolă.
- Ba mergem bine, bre! răspuse, trecând iarăși la graiul ghiaurilor.
- Atunci ce dracu', s-a schimbat vântu' așa, dintr-odată? Zise Gherasim, apropiindu-se de cărmă, privi și el busola, se încredință că merge bine, apoi ridică din umeri:
- Naiba să știe; printre insulele astea se zăpăcește și vântul!

(Radu Tudoran, *Toate pânzele sus!*)

1. Transcrie două coordonate spațio-temporale.

2. Anton Lupan, căpitanul „Speranței” navighează pe Mediterana. Alege, din următoarea listă elementele care explică motivul călătoriei:

- a) să transporte pasageri în diverse porturi;
- b) să prindă un pirat periculos;
- c) să găsească un vechi prieten;
- d) să facă negoț;

3. Recitește secvența în care „călugărul” discută cu Ismail. Observă că acesta nu dorește să-l supere pe morocânosul cărmaci, ba chiar se arată interesat să asculte explicațiile cărmaciului. Alege, din lista următoare, cel mai plauzibil motiv al comportamentului său:

- a) nu poate dormi și ar vrea să discute cu cineva pentru ca timpul să treacă mai ușor;
- b) vrea să afle cât mai mult din tainele meseriei de marinar;
- c) nu dorește să înceapă cu cărmaciul o discuție teologică;
- d) are un plan ascuns pe care încearcă să-l ducă la îndeplinire.

4. Argumentează, în fața colegilor, opțiunea aleasă la exercițiul 3.

5. Prezintă, în 3-5 rânduri, atitudinea lui Ismail față de călugăr. Ce observi?

6. Transformă în vorbire indirectă discuția dintre Ismail și călugăr.

7. Menționează tiparul textual identificat în fragmentul de mai jos, motivându-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, prin indicarea a două trăsături ale acestuia.

„După ce strânse vasele de pe masă, Ismail trecu la cărmă, iar Gherasim se apucă să aprindă felinarele; soarele apunea, înroșind marea în față. Înapoi, în dreapta, începu să clipească farul de pe insula Lemnos, care în curând avea să piară, înghițit de valuri, căci „Speranța” își urma drumul repede, mâncând milele una după alta”.

8. Te-ai imaginat vreodată în postura de călător sau de explorator? Enumeră câteva dintre locurile pe care ți-ar plăcea să le vizitezi, explicând ce anume te-a determinat să le alegi.

Sugestii de rezolvare:

1. Două dintre cuvintele care indică coordonatele spațio-temporale sunt: „pe Mediterana” și „vara anului 1881”.
2. Răspuns așteptat: **c.**
3. Răspuns așteptat: **c.**
4. Posibil răspuns: nu este *călugăr, ci pirat; e un ucigaș care trebuie să fie pedepsit! ... nu vrea să înceapă cu cărmaciul o discuție teologică; – are un plan ascuns pe care trebuie să-l îndeplinească.*
5. Atitudinea lui Ismail față de călugăr este la început liniștită, dar, ulterior, începe să-și piardă răbdarea, fiind mirat de nepriceperea acestuia, care îl tot întreabă despre busolă și utilitatea ei.
6. Pentru transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă trebuie avut în vedere: păstrarea sensului fiecărui enunț; utilizarea persoanei a III-a; utilizarea propozițiilor subordonate, urmând verbelor dicendi (a spune, a răspunde, a întreba); absența citatelor, a cuvintelor specifice adresării directe (vocative, interjecții, pronume și verbe la persoana I și a II-a), a semnelor de punctuație (linie de dialog, două puncte, semnul întrebării și al exclamării).
7. Tiparul textual identificat este narativ, idee susținută de faptul că accentul se pune pe acțiune, folosindu-se verbe la diferite timpuri: „strânse”, „se apucă,, „să sclipească”, este povestită o întâmplare sau poate fi o înșiruire de evenimente.
8. Posibil răspuns: Locul pe care mi-ar plăcea să-l vizitez este **Satul scufundat de la Geamăna**. Satul Geamăna, din județul Alba, este o atracție turistică pentru cei mai mulți dintre noi și mai ales pentru străini. În urma operațiunilor miniere de la Roșia Poieni, satul a fost transformat în lac de decantare și acoperit de steril. Satul se află la 100 de metri sub suprafața acestui lac de steril. Casele, cimitirul și pământurile oamenilor sunt acolo jos sub acele depuneri toxice. Turla bisericii este încă vizibilă, fiindcă biserica a fost construită pe cel mai înalt deal din sat – aflat la 100 de metri mai sus față de vatra satului. Deși poate fi considerat un loc sinistru, mi-ar plăcea să ajung acolo pentru a vedea dezastrul creat în urmă cu mai bine de 30 de ani.

EVALUARE -ȘTIREA

Clasa: a IX-a

Unitatea de învățare: Aventură, călătorie

Durata: 2 ore

Concepte cheie din domeniul educației media: Mesaj media, știrea

Concepte cheie din domeniul limbii și literaturii române: textul nonliterar, textul jurnalistic

Competențe generale:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și producerea mesajelor în diferite situații de comunicare;
2. Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare;

Competențe specifice:

1. utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diverselor texte;
2. identificarea elementelor specifice din structura unor tipuri textuale studiate;
3. exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptate;
4. redactarea unor texte diverse;
5. aplicarea unor tehnici vizând textele literare și nonliterare;
6. identificarea temei textelor propuse pentru studiu;
5. compararea trăsăturilor definitorii ale comunicării în texte ficționale și nonficționale;

EVALUARE-ȘTIREA

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.

Timpul efectiv de lucru este de o oră.

Proiect unic în România: o libelulă de mari dimensiuni îi va plimba pe copii pe deasupra Dunării

O libelulă uriașă îi va plimba pe copii deasupra Luncii Prutului și a Luncii Dunării. Este vorba despre o instalație tridimensională care va face, de fapt, o călătorie virtuală. Totul va fi posibil în cadrul unui proiect unic în România, în valoare de 1,7 milioane de lei.

Vizitatorii Complexului Muzeal de Științe ale Naturii Galați vor putea cu ajutorul unei libelule tridimensionale să călătorească virtual și să afle despre căile de migrație a păsărilor din Lunca Dunării, ecosistemele apelor curgătoare, așezările pescărești din acest areal, geneza Luncii Dunării sau speciile de păsări pe cale de dispariție.

„Va fi o expoziție unică în România, în care vizitatorii vor afla informații despre ecosistemele din acest areal cu ajutorul tehnologiei: echipamente de videoproiecție, senzori de mișcare, ochelari de realitate virtuală cu senzori încorporați care transpun mișcările în VR și sisteme de sunet cu efecte speciale. Va fi o expoziție inedită și interactivă, prin care vizitatorii vor afla într-un mod distractiv și educativ informații despre patrimoniul natural al zonei Prut-Dunăre. Atracția expoziției va fi o instalație tridimensională cu nouă locuri. Astfel, vizitatorii vor putea face un zbor virtual deasupra Luncii Prutului și a Luncii Dunării. Va fi o călătorie aeriană simulată cu ajutorul ochelarilor de realitate virtuală și a sistemelor automatizate care vor mișca instalația tridimensională”, a declarat Costel Fotea, președintele Consiliului Județean Galați.

Va fi o călătorie în care nu va lipsi interactivitatea, proiectul fiind unul de senzație, dau asigurări reprezentanții Complexului Muzeal de Științe ale Naturii.

„Va fi modelată o libelulă supradimensionată, în spatele căreia vor fi scaune. Vizitatorii care vor alege să facă o călătorie virtuală vor avea acces la căști 3 D. Prin acele căști va fi expus un zbor simulat al libelulei care va decola din zona orașului Galați, va efectua un zbor deasupra luncii Prutului, deasupra

luncii Dunării. Va fi o călătorie în care nu va lipsi interactivitatea. Platforma pe care vor sta scaunele va fi controlată printr-un computer, vor fi mișcări realiste. Libelula va fi realizată din fibră de sticlă. Va fi o călătorie aeriană simulată cu ajutorul ochelarilor de realitate virtuală și a sistemelor automatizate care vor mișca instalația tridimensională. Proiectul este ceva unic în România”, spune Mădălin Șerban, directorul Complexului Muzeal de Științe ale Naturii.

Proiectul este realizat de Consiliul Județean Galați și are valoare de 1,7 milioane de lei, fonduri europene. Expoziția permanentă va fi amenajată pe o suprafață de 500 de metri pătrați, la parterul Complexului Muzeal de Științele Naturii din Galați.

(„Proiect unic în România: o libelulă de mari dimensiuni îi va plimba pe copii pe deasupra Dunării” de Cornelia Mazilu, în „Adevărul.ro”, 9 iunie 2021)

1. Transcrie, într-un enunț, titlul știrii și numele publicației în care apare știrea. 6 p.
.....
.....

2. Identifică trei câmpuri semantice dominante în acest text 6 p.
•
•
•

3. Explică, sub formă de enunț, rolul utilizării ghilimelelor din interiorul textului știrii. 6 p.
.....
.....
.....

4. Completează enunțul următor folosind informații din textul suport: 6 p.
Proiectul, organizat de....., propune vizitatorilor o
....., deasupra..... cu ajutorul
unei..... Scopul proiectului este
.....

5. Care este scopul comunicării în acest text? Transcrie în caseta alăturată litera corespunzătoare răspunsului corect dintre variantele de mai jos: 6 p.
1. de a amuza
2. de a uimi
3. de a informa
4. de a deruta

6. Fiecare titlu al unei știri poate intra într-o anumită categorie: 10 p.
• Titlu informativ de senzație (*Scene horror pe șoselele românești*);
• Titlu pur informativ (*Alegeri pentru primar în București*)
• Titlu incitant care invită la lectură (*Cum va arăta România în 2035*)

Numește cărei categorii corespunde titlul știrii reproduse și motivează-ți alegerea pe baza unei trăsături recunoscute:
.....
.....
.....

7. Motivează, folosind două informații furnizate de text, care este publicul țintă căruia i se adresează această expoziție virtuală. 10 p.
.....
.....
.....

8. Exemplifică, pe baza textului, două mijloace lingvistice/ strategii folosite cu rol de persuadare a cititorului acestei știri și explică cum se produce persuadarea. 10 p.
.....
.....
.....

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

- câte **2 p.** pentru transcrierea corectă și completă a titlului („*Proiect unic în România: o libelulă de mari dimensiuni îi va plimba pe copii pe deasupra Dunării*”) și a numelui publicației („*Adevărul.ro*”) = **2p+2p.**; / pentru transcrierea incompletă a titlului articolului **0 p** / pentru transcrierea incompletă a titlului publicației **0 p**/ pentru alte răspunsuri decât cele solicitate **0 p.**;
 - redactarea răspunsului sub formă de enunț: **1 p.**
 - corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – **1 p.**
- identificarea oricăror trei câmpuri semantice, de exemplu: *al tehnologiei, al călătoriei, al naturii etc.* **2p+2p.+2p.**
- exemplu de răspuns: *ghilimelele sunt semne grafice care delimitează/ indică reproducerea exactă/ întocmai după cum a fost spus sau scris de cineva/ a unui citat/ text, cuvinte, fraze spuse sau scrise de o anumită persoană etc.*
 - explicare nuanțată – **4 p.**/ încercare de explicare – **2 p.**
 - redactarea răspunsului sub formă de enunț: **1 p.**
 - corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – **1 p.**
- câte **1 p.** pentru răspunsurile: **Complexul Muzeal de Științe ale Naturii Galați ; călătorie virtuală ; Luncii Dunării (și Luncii Prutului) ; libelule (de mari dimensiuni) ; informarea (și educarea) etc.** **5x1 p**
 - corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și punctuație- **1 p.**
- completarea, în casetă, cu litera corespunzătoare răspunsului corect: **c 6 p.**/ completarea răspunsului corect lângă casetă **3 p**/ pentru completarea cu altă literă, cu mai multe litere, scris indescifrabil- **0 p.**;
- răspuns așteptat: *titlu incitant care invită la lectură* **4p.**
- motivarea alegerii pe baza unei trăsături recunoscute- de exemplu: *invită cititorul să parcurgă articolul, informându-l foarte pe scurt despre conținut, provoacă curiozitate prin apelul la emoție folosind cuvinte „tari”: „unic”, „mari dimensiuni” și prin asocieri inedite: „o libelulă...îi va plimba pe copii deasupra...”* *explicare nuanțată –4p./ încercare de explicare – 2 p.*
 - redactarea răspunsului sub formă de enunț: **1 p.**
 - corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – **1 p.**
 - numirea publicului țintă- *copii 4p.*
 - motivarea răspunsului pe baza unor informații ca: scopul informativ și, mai ales, educativ al proiectului, forma de călătorie aleasă (călătorie virtuală), vehiculul destinat deplasării (o libelulă) etc. *explicare nuanțată –4p./ încercare de explicare – 2 p.*
 - redactarea răspunsului sub formă de enunț: **1 p.**
 - corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – **1 p.**
- câte **2 p.** pentru numirea fiecărui mijloc lingvistic/strategie de persuadare: de ex. *repetiția: „călătorie virtuală”, „libelulă tridimensională”, folosirea unor sintagme cu un impact conativ: „proiect unic”, „uriaș”, „inedită”; citarea unor specialiști; noutatea proiectului/ a tehnologiei folosite etc.*
 - motivarea strategiilor alese: *Scopul știrii este acela de a stârni emoții puternice, precum curiozitatea și de a determina cititorii știrii să viziteze acest muzeu/ Utilizarea emoțiilor în vederea convingerii auditoriului. explicare nuanțată –2p./ încercare de explicare – 1 p.*
 - redactarea răspunsului sub formă de enunț: **1 p.**
 - corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – **1 p.**
- 8p.**- text pertinent, coerent și adecvat cerinței, conținând trimiteri la repere geografice și exemplificări convingătoare, precum și lecțiile învățate/ **4 p.** text parțial pertinent, coerent și/sau parțial adecvat cerinței, conținând doar parțial trimiteri la spațiul geografic și exemplificări sau fără lecțiile învățate / **2p.** încercare de rescriere cu neglijarea reperelor din cerință;
 - redactarea răspunsului sub formă de enunț: **1 p.**
 - corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – **1 p.**
- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție **1 punct**
 - câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate: enunțare clară, în concordanță cu opinia formulată – 2 p.; încercare de enunțare – 1 p. **2 x 2 puncte = 4 puncte**
 - câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 p.; încercare de dezvoltare, schematism – 1 p. **2 x 2 puncte = 4 puncte**
 - valorificarea textului în dezvoltarea oricărui argument – 3 p./simpla citare a unor secvențe din text – 1 p.; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument – 1 p. **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**
 - formularea unei concluzii pertinente **1 punct**

- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 p.; utilizare parțial adecvată – 1 p. **2 puncte**
 - respectarea normelor limbii literare (0 – 1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**
 - respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 –1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**
 - așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**
 - respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte **1 punct**
- În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.**

Test de evaluare

Anul școlar: 2022-2023

Clasa: a IX-a

Unitatea de învățare: Aventură, călătorie

Durata: 1 oră

Concepte cheie din domeniul limbii și literaturii române: textul literar/ficțional; textul argumentativ

Competențe generale:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și producerea mesajelor în diferite situații de comunicare.
2. Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diverselor texte literare și nonliterare.

Competențe specifice:

1. Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea textelor diverse.
2. Identificarea elementelor specifice din structura unor tipuri de texte studiate.
3. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptate.
4. Redactarea unor texte diverse.
5. Aplicarea unor tehnici vizând textele literare și nonliterare.
6. Identificarea temei textelor studiate sau a textelor la prima vedere.
7. Identificarea trăsăturilor definitorii ale comunicării în texte ficționale.

I.(50p) Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe, cu privire la text:

„Cu toate aceste, târziu, pe la vro zece ceasuri de noapte, am ajuns pe malurile unei bălți **late**, care sticlea ca o tabla de argint la razele lunii. Postașul mă întrebă prin semn unde să mă ducă? Eu, care credeam că Balta-Albă era numele unui **târg**, precum Marienbad, sau Ems, sau Baden, îi răspunsei: Balta-Alba. Și mărturisesc că în acest răspuns erau cuprinse toate sperările mele: sperarea de a scăpa de salturile mortale ale căruței; sperarea de a mânca un biftec la tractor și mai ales dulcea **sperare** de a mă odihni o noapte întregă pe un pat elastic ș.c.l. Uitasem acum că mă găseam într-o parte a lumii în care, cu câteva ceasuri mai înainte, visasem lupte cu sălbatici și cu fiare răpitoare.

Încă o fugă bună de cal și am sosit într-un sat alcătuit de bordeie coperite cu stuh și coronate de cui-buri de cocostârci. Forma **bizară** a acelor locuințe, printre care se înălța o mulțime de cumpene de fântâni, ca niște gâturi de cacaoare uriașe; urletul câinilor ce alergau pe sub garduri; ciocănitul berzelor care -și dau capul pe spate la razele lunii și, într-un cuvânt, amestecul acela de umbră și de lumină, care da lucrurilor o privire fantastică, mă făcură să mă cred în altă lume. Când mă trezii însă din acea uimire plăcută, mă văzui singur în mijlocul unei piețe neregulate și pline de spini. Postașul îmi descărcase bagajul lângă mine și se făcuse nevăzut cu căruța cu tot.

Închipuiți-vă, domnilor, poziția mea. Străin, într-un colț de pământ necunoscut mie, rătăcit într-un sat unde nu se zărea nici țipenie de om, înconjurat de vro douăzeci de câini, care vroiau numaidecât să afle ce gust are carnea de francez, neștiind nici limba, nici obiceiurile locului! Închipuiți-vă toate aceste împrejurări pe capul unui om și mă veți crede lesne dacă v-oi spune că admirarea poetică ce mă cuprinsese deocamdată se prefăcu într-o grijă, vară primară cu spaima.”

(Vasile Alecsandri, *Balta-Albă*)

1. Numește un mod de expunere din fragmentul citat. **5 puncte**
2. Scrie câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *late, târg, sperarea, bizară*. **10 puncte**
3. Transcrie două cuvinte din text care aparțin câmpului semantic al *naturii*. **5 puncte**
4. Identifică tema fragmentului dat din povestirea *Balta-Albă de V. Alecsandri*. **10 puncte**
5. Care este starea pe care o trăiește personajul-narator atunci când ajunge la Balta-Albă? **5 puncte**
6. Găsește în textul dat câte doi indici spațiali și temporali. **5 puncte**
7. Rezumați în 10 rânduri fragmentul dat. **10 puncte**

II. Scrie un text, de 50-70 de cuvinte, în care să demonstrezi faptul că fragmentul din opera *Balta-Albă* de Vasile Alecsandri este un text ficțional. **10 puncte**

III. Realizează un eseu argumentativ de 150-300 de cuvinte plecând de la ideea că orice călătorie este o experiență de cunoaștere, raportându-te atât la fragmentul extras din povestirea *Balta-Albă* de Vasile Alecsandri, cât și la experiența personală sau culturală. **30 puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte. **6 puncte**

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

Notă: **Se acordă 10 puncte din oficiu.**

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

1. 5 p. pentru numirea unui mod de expunere prezent în text.
2. 2,50 pentru fiecare sinonim corect (de exemplu: *întinse, orășel, vis, strănie*). **2,50+2,50+2,50+2,50**
3. Câte 2,50 pentru transcrierea celor doi termeni din câmpul semantic al naturii (de exemplu: *noapte, lunii*). **2,50+2,50**
4. Identificarea corectă a temei **-10 puncte**.
5. **5 puncte** pentru numirea corectă a stării pe care o trăiește personajul-narator atunci când ajunge la Balta-Albă (de exemplu: *confuzie, spaimă*).
6. Câte 1,25 puncte pentru scrierea corectă a celor patru indici spațiali și temporali (de exemplu: *zece ceasuri, noapte, Balta-Albă, într-un sat*). **1,25+1,25+1,25+1,25**
7. Text coerent, pertinent, adecvat cerinței, respectând logica fragmentului dat și normele limbii literare **-10 puncte**; text parțial coerent, pertinent, adecvat cerinței **-5 puncte**; încercare de rezumare fără respectarea succesiunii logice a faptelor din fragmentul dat **-2 puncte**.

II. Răspuns corect, coerent, pertinent, adecvat cerinței, conținând argumente viabile că textul dat aparține ficționalului, cu respectarea normelor literare ale limbii române **-10 puncte**; text parțial coerent, pertinent, adecvat cerinței **-5 puncte**; încercare de rezolvare fără respectarea normelor literare ale limbii române **-2 puncte**.

III. Formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție **-1 punct**

-câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate: enunțare clară, în concordanță cu opinia formulată – 2 p.; încercare de enunțare – 1 p. **2 x 2 puncte = 4 puncte**

-câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 p.; încercare de dezvoltare – 1 p. **2 x 2 puncte = 4 puncte**

-valorificarea textului în dezvoltarea oricărui argument – 3 p./simpla citare a unor secvențe din text – 1 p.; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument – 1 p. **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**

-formularea unei concluzii pertinente **1 punct**

-utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 p.; utilizare parțial adecvată – 1 p. **2 puncte**

-respectarea normelor limbii literare (0 – 1 greșeli – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**

-respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**

-așezarea în pagină, lizibilitatea **-1 punct**

-respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte **-1 punct**

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

Se acordă 10 puncte din oficiu.

CONFRUNTĂRI ETICE ȘI CIVICE

Pietro Novelli - Cain Killing Abel - National Galleries of Scotland.jpg

Fișa de lucru 1

Competențe vizate (cf. Profilului de formare al absolventului):

Comunicare în limba maternă
Competențe digitale
Competențe sociale și civice
Sensibilizare și exprimare culturală

Sinopsis

Iscusitul hidalgo Don Quijote de La Mancha sau mai simplu spus și așa cum o cunoaște toată lumea, *Don Quijote de la Mancha* este opera de căpătâi a lui Miguel de Cervantes Saavedra și opera care deschide drumul romanului modern în literatura universală. În 1604, pe când se afla la Valladolid, începe să lucreze la roman. Prima parte a acestuia apare în 1605 și constituie un eveniment literar, cunoscând un puternic succes. Continuarea romanului apare abia în 1615.

Don Quijote este un hidalgo (mic nobil de țară) sărac, din La Mancha, om cu mintea rătăcită din pricina lecturilor insistente, profilate pe un singur tip de cărți: romanele cavaleriești, între care *Amadis de Gaula* ocupă un loc de cinste.

Astfel, sub influența lecturilor, Don Quijote pornește la drum ca un adevărat cavaler, încălecând pe Rosinanta, o mârtoagă, alegându-și niște arme din carton și consacrandu-și faptele alesei inimii sale, Dulcineea din Toboso, de fapt o simpla țărăncă nu prea frumoasă și deloc virtuoaasă. În drumul său se oprește mai întâi la un han, unde îl ia pe hangiu drept castelan, pe care eroul îl roagă să-i aprecieze faptele de vitejie și să-i dea un nume reprezentativ, conform normelor cavaleriești. Hangiul îi face jocul și îl numește pe protagonist Don Quijote de la Mancha, „Cavaler al Tristei Figuri”.

Și, de aici începe aventura, căci protagonistul are capacități inepuizabile de a mistifica realitatea și de a transforma urâtul și răul în frumos...

Citiți cu atenție textul.

Despre marele succes pe care viteazul don Quijote de la Mancha îl repurtă în spăimântătoarea și nemaiînchipuita aventură cu morile de vânt, cu alte întâmplări vrednice de fericită aducere-aminte

Într-acestea, descoperiră treizeci sau patruzeci de mori de vânt aflate pe acea câmpie, și, de îndată ce le zări, don Quijote îi spuse scutierului său:

— Norocul ne călăuzește treburile mai bine decât ne-am putea-o noi dori, căci uite-acolo, prietene Sancho Panza, unde se arată treizeci de uriași mătăhăloși, sau ceva mai mulți, cu care am de gând să intru-n luptă și să le iau tuturora viața, iar cu prăzile de pe urma lor începe-vom a ne îmbogăți, căci e război drept și este mare slujire adusă lui Dumnezeu a șterge de pe fața pământului o sămânță atât de pernicioasă.

— Care uriași? – zise Sancho Panza.

— Cei pe care-i vezi colo – răspunse stăpânul său –, cu brațele lungi, căci unii obișnuiesc a le avea de aproape două leghe.

— Bagă de seamă, înălțimea ta – răspunse Sancho –, ăia care se văd acolo nu sunt uriași, ci mori de vânt, iar ce pare brațele lor sunt aripile, care, învârtite de vânt, fac să meargă piatra morii.

— Se vede bine – răspunse don Quijote – că nu ești instruit în materie de aventuri: sunt uriași, iar dacă ți-e frică, pleacă de-aici și roagă-te în răstimpul cât eu unul voi intra cu ei în luptă cruntă și inegală.

Și, zicând acestea, îi dădu pinteni calului său Rosinante, fără a mai lua seama la strigătele scoase de către scutierul său Sancho ca să-l pună-n gardă că, fără umbră de îndoială, cei pe care urma să-i atace erau mori de vânt, nicidecum uriași. El însă era atât de convins că erau uriași, că nici nu auzea strigătele scutierului său Sancho, nici nu auzea să vadă, deși era acum foarte

aproape, ce anume erau, ci continua să strige în gura mare:— Nu fugiți, lașe și nemernice creaturi, căci doar un cavaler singur vă atacă.

Se iscă într-acestea un pic de vânt și aripile cele mari începură să se miște, iar don Quijote, văzând una ca asta, zise:

— Chiar dacă ați mișca mai multe brațe decât uriașul Briareu[1], tot aveți a mi-o plăti.

Și-așa zicând și încredințându-i-se din toată inima doamnei sale Dulcinea, căreia-i ceru să-l ajute la o asemenea ananghie, bine acoperit de pavăza-i rotundă, cu lancea cumpănită-n furchet[2], porni la atac în plin galop al lui Rosinante și se năpusti asupra celei dintâi mori din fața sa; și, dându-i o lovitură de lance în aripă, vântul i-o întoarse cu atâta furie, încât îi făcu lancea zob, trăgându-i după sine pe cal și pe călăreț, care se duseră de-a rostogolul pe câmpie într-un hal fără de hal. Sancho Panza dădu fuga să-l ajute cât izbuti s-alerge asinul său și, când ajunse lângă el, îl văzu că nu se mai putea clinti: atât de tare dăduse cu el de pământ Rosinante.

— Doamne miluiește-mă! – zise Sancho –. Nu ți-am spus, înălțimea ta, să iei bine seama la ce faci, că nu erau decât mori de vânt și nu putea să n-o știe decât cine-avea tot pe-atâtea-n cap?

— Taci, prietene Sancho – răspunse don Quijote –, că treburile războiului sunt mai mult ca altele supuse unei necurmăte metamorfoze; cu atât mai mult cu cât cred, și-acesta-i adevărul, că vrăjitorul Frestón, care mi-a furat încăperea și cărțile, i-a transformat pe uriașii ăștia-n mori, ca să-mi răpească gloria biruirii lor: atât de mare e dușmănia pe care mi-o poartă; ci pân' la urmă și la urmă tot n-au să poată mare lucru meșteșugurile-i ticăloase împotriva virtuții spadei mele.

— Fie după puterea lui Dumnezeu – răspunse Sancho Panza. Și, ajutându-l să se ridice, el încălecă iar pe Rușinante, care era pe jumătate spetit. Și, stând de vorbă despre trecuta aventură, o luară pe drumul către Puerto Lápice[3], deoarece don Quijote zicea că acolo nu era cu puțință să lipsească a se găsi multe și felurite aventuri...

(Sursa: Migue de Cervantes Saavedra – Don Quijote de La Mancha, <https://www.fitralit.ro/23-04-2016-miguel-de-cervantes-don-quiote-de-la-mancha-scurt-fragment/>)

[1] Briareu sau Egeon (în mitologia grecească), fiu al lui Uranos și al Geei, avea o sută de brațe și cincizeci de capete cu guri care aruncau flăcări.

[2] În sp. *ristre*, cârlig de fier fixat în dreapta cuirasei și utilizat pentru stabilizarea și susținerea lăncii în atac.

[3] Trecătoare din La Mancha și loc de popas pe drumul regal ce ducea de la Madrid la Sevilla, între Villarta și Herencia, cunoscută și sub numele de Ventas de Puerto Lápice; acolo exista și un han.

Răspundeți la întrebări și rezolvați cerințele.

Lucru individual

1. Ați auzit expresia „*a te lupta cu morile de vânt*”? Ce credeți că semnifică?
2. Știați că sursa acestei expresii este chiar aventura reprodusă în fragmentul de mai sus? Cunoașteți și alte expresii care să fie inspirate de personaje literare sau de personalități istorice? Dați cel puțin trei exemple și explicați sensul lor.
3. Ce personaje literare eroice cunoașteți din literatură sau din filmele pe care le-ați vizionat? Dați cel puțin trei exemple.
4. Care considerați că ar trebui să fie calitățile unui cavaler? Alegeți din lista următoare: curaj, eroism, idealism, galanterie, manierat, pragmatism, profesionalism, onoare, abilitatea de a mânui armele, educat, cult, bogat.
5. Ce calități ați putea identifica în acțiunile și replicile lui Don Quijote? Exemplificați alegerile cu fragmente din text.
6. Care credeți că este motivul pentru care Don Quijote atacă morile de vânt? De ce nu poate vedea lumea așa cum o vede scutierul său, Sancho Panza?

Lucru în echipă

1. Realizați portretul ideal – fizic și moral – al eroului din toate timpurile, referindu-vă la:
 - Idealurile pe care le are
 - Scopul/ scopurile pentru care luptă
 - Calitățile morale
 - Trăsăturile fizice
 - Puncte tari
 - Vulnerabilități
2. Puteți identifica în viața reală o personalitate care să însumeze cât mai multe dintre trăsăturile identificate de voi? Dacă da, exemplificați și argumentați.

Lucru individual

1. Redactați o compunere de 10 – 15 rânduri în care să prezentați personajul vostru preferat.
2. Dacă ați fi un personaj dintr-o carte citită de voi, cine ați fi? Explicați alegerea făcută în 50 de cuvinte.

Fișa de lucru 2 Personajul tragic și personajul tragic modern

Competențe vizate (cf. Profilului de formare al absolventului):

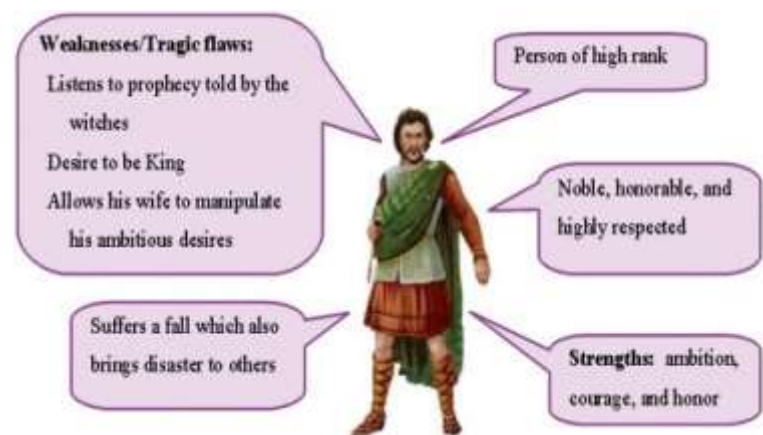
- Comunicare în limba maternă
- Competențe digitale
- Competențe sociale și civice
- Sensibilizare și exprimare culturală

PERSONAJUL tragic este un erou care luptă până la moarte apărând valorile conștiinței umane: libertatea, dreptatea, frumusețea, binele și liberul arbitru. El se află, prin puterea conștiinței sale, în ipostaza unui revoltat împotriva unei ordini ce nu poate fi schimbată (infrangibilă). Deși știe acest lucru, el preferă să încalce norma pe care o consideră limitativă. Se confruntă permanent și deliberat cu limitele sale și, prin aceasta, el săvârșește un *hybris* și poartă o vină (*hamartia*) pe care o ispășește prin moarte, după voința zeilor.

Personajul tragic este un idealist incurabil care își apără idealurile până la capăt. El poate fi nimicit, dar valorile pentru care a luptat au învins, revelând semenilor splendorile conștiinței omenesti și ale acțiunilor sale. (ex. Antigona, personajul lui Sofocle)

Trăsături pozitive/ puncte tari:

- Apărător al valorilor absolute: libertatea, dreptatea, frumusețea, binele și liberul arbitru
- Nobil, onorabil, foarte respectat, model de moralitate, nu face compromisuri, just, consecvent cu sine
- Ambițios, curajos, elocvent

Slăbiciuni/ Defecte tragice

- De multe ori, ambițiile sale pozitive, sunt chiar cele care îi aduc căderea
- Arogant, îi mânia pe zei (*hybris*), se consideră egalul lor
- Încalcă normele lumii sale, considerându-le limitative
- Își testează limitele până la autodistrugerea sa și/ sau a celor din jur
- Se consideră indestructibil
- Poartă o vină conștient sau nu (*hamartia*) – ex. Oedip
- La final, moare în mod obligatoriu, dar idealurile sale îi supraviețuiesc

PERSONAJUL tragic modern, ca și figurile antichității, este reprezentativ prin eforturile de a schimba lumea, de a realiza lucruri excepționale. Acest tip de personaj caută integrarea socială, acceptarea, care i-ar permite să trăiască asemenea unor oameni normali, dar care, din diferite motive (psihice sau de personalitate ale acestui tip individual) se dovedește un demers imposibil.

Figura tragică fie respinge locul pe care i-l oferă societatea, fie este incapabilă să-și conștientizeze valoarea/ utilitatea în acel loc. Aceste două aspecte nu sunt neapărat diferite: uneori, ordinea socială este condiționată de contexte mult mai largi și mai complexe și care pun sub semnul îndoielii chiar sistemul de valori al umanității. Alteori, figura tragică simte nevoia să revizuiască sau să respingă un sistem social defect/ corupt). În sensul acesta, personajul tragic modern devine reprezentativ (un lider) pentru un grup social, o categorie de indivizi cu care se identifică sau care recunoaște același tip de neajunsuri ale societății ca și figura tragică.

Scopul personajului tragic, figură excepțională, neobișnuită prin definiție, este acela de a cuceri demnitatea individuală și de a deveni o valoare arhetipală (un model). În realitate, personajul tragic modern eșuează, va fi învins de sistem, de societatea care îl trădează sau care se sperie de puterea pe care ar putea-o câștiga.

Chiar dacă nu moare (precum personajul tragic clasic) personajul tragic modern este un învins și o enigmă pentru contemporanii săi, incapabili să-l perceapă în integralitatea sa. (ex. Lawrence al Arabiei, Don Quijote, Iona, personajul piesei lui M. Sorescu, A. Bologna, personajul lui L. Rebreanu etc).

Puncte tari/ calități:

Idealist, vrea să schimbe lumea
Are o încredere nemăsurată în propriile calități
Este excepțional prin calitățile morale
Devine reprezentativ (un lider) pentru un grup social
Scopul personajului tragic, figură excepțională, neobișnuită prin definiție, este acela de a cuceri demnitatea individuală și de a deveni o valoare arhetipală (un model).

Puncte slabe/ defecte tragice:

Idealist, vrea să schimbe lumea, autoiluzionat
Arogant, excepțional, pare, totuși că nu-și cunoaște limitele și este orientat către autodistrugere
Își pierde busola și se crede invincibil, nemuritor, egal al zeilor
Personajul tragic modern eșuează și la fel se întâmplă și cu idealurile sale
Vine în conflict cu lumea reală, mercantilă, cinică, ce se sperie de puterea și valoarea personajului tragic care nu (mai) poate fi controlat
Este folosit de către cei din jur, trădat, fie că își dă seama, fie că nu
Sistemul său de valori este superior și vine în contradicție cu cel al lumii obișnuite
Este învins, dar nu este obligatoriu să moară

Personajul tragic modern

1) **Teorie literară** - *narateme* (teme narrative) - cum citim/ înțelegem o carte și cum „citim”/ înțelegem un film artistic sau un personaj dintr-un film artistic?

2) **PERSONAJUL** tragic este un erou care luptă până la moarte apărând valorile conștiinței umane: libertatea, dreptatea, frumusețea, binele și liberul arbitru. El se află, prin puterea conștiinței sale, în ipostaza unui revoltat împotriva unei ordini ce nu poate fi schimbată (infrangibilă). Deși știe acest lucru, el preferă să încalce

norma pe care o consideră limitativă. El se confruntă permanent și liber cu limita sa și, prin aceasta, el săvârșește un *hybris* și poartă o vină (*hamartia*) pe care o ispășește prin moarte, după voința zeului.

Personajul tragic este un idealist incurabil care își apără idealurile până la capăt. El poate fi nimic, dar valorile pentru care a luptat au învins, revelând semenilor splendorile conștiinței omenești și ale acțiunilor sale. (ex. *Antigona*, personajul lui Sofocle)

Personajul tragic modern, ca și figurile antichității, este reprezentativ prin eforturile de a schimba lumea, de a realiza lucruri excepționale. Acest tip de personaj caută integrarea socială, acceptarea, care i-ar permite să trăiască asemenea unor oameni normali, dar care, din diferite motive (psihice sau de personalitate ale acestui tip individual) se dovedește un demers imposibil.

Figura tragică fie respinge locul pe care i-l oferă societatea, fie este incapabilă să-și conștientizeze valoarea/ utilitatea în acel loc. Aceste două aspecte nu sunt neapărat diferite: uneori, ordinea socială este condiționată de contexte mult mai largi și mai complexe și care pun sub semnul îndoielii chiar sistemul de valori al umanității). Alteleori, figura tragică simte nevoia să revizuiască sau să respingă un sistem social defect/ corupt). În sensul acesta, personajul tragic modern devine reprezentativ (un lider) pentru un grup social, o categorie de indivizi cu care se identifică sau care recunoaște același tip de neajunsuri ale societății ca și figura tragică.

Scopul personajului tragic, figură excepțională, neobișnuită prin definiție, este acela de a cuceri demnitatea individuală și de a deveni o valoare arhetipală (un model). În realitate, personajul tragic modern eșuează, va fi învins de sistem, de societatea care îl trădează sau care se sperie de puterea pe care ar putea-o câștiga. Chiar dacă nu moare (precum personajul tragic clasic) personajul tragic modern este un învins și o enigmă pentru contemporanii săi, incapabili să-l perceapă în integralitatea sa. (ex. *Lawrence al Arabiei*, *Iona*, personajul piesei lui M. Sorescu, *A. Bologa*, personajul lui L. Rebreanu etc)

3) Vizionați filmul *Don Quijote* (1971), producție SUA și *Lawrence al Arabiei* (1962, regia David Lean), producție SUA.

Argumentați, într-un eseu de 15 – 20 de rânduri, pe baza informațiilor puse la dispoziție că *Don Quijote* și *Lawrence al Arabiei* sunt personaje tragice moderne.

FAMILIA

FIȘE DE LUCRU PE GRUPE

Citește următorul fragment:

A rămas Mara, săraca, văduvă cu doi copii, săracuții de ei, dar era tânără și voinică și harnică și Dumnezeu a mai lăsat să aibă și noroc.

Nu-i vorbă, Bârzovanu, răposatul, era, când a fost, mai mult cârpaci decât cizmar și ședea mai bucuros la birt decât acasă; tot le-au mai rămas însă copiilor vreo două sute de pruni pe lunca Murășului, viuța din dealul despre Păuliș și casa, pe care muma lor o căpătase de zestre. Apoi, mare lucru pentru o precupeată, Radna e Radna, Lipova e numai aci peste Murăș, iar la Arad te duci în două ceasuri.

Marți dimineața Mara-și scoate șatra și coșurile pline în piața de pe țarmurile drept al Murășului, unde se adună la târg de săptămână murășenii până de pe la Sovârșin și Soboteliu și podgoreni până de pe la Cuvin. Joi dimineața ea trece Murășul și întinde șatra pe țarmurile stâng, unde se adună bănățenii până de pe la Făget, Căpălnaș și Sân-Miclăuș. Vineri noaptea, după cântatul cocoșilor, ea pleacă la Arad, ca ziua s-o prindă cu șatra întinsă în piața cea mare, unde lumea se adună din șapte ținuturi.

Dar lucrul cel mare e că Mara nu-ți iese niciodată cu gol în cale; vinde ce poate și cumpără ce găsește; duce de la Radna ceea ce nu găsești la Lipova ori la Arad și aduce de la Arad ceea ce nu găsești la Radna ori la Lipova. Lucrul de căpetenie e pentru dânsa ca să nu mai aducă ce a dus și vinde mai bucuros cu câștig puțin decât ca să-i „clocească” marfa.

Numai în zilele de Sântă Marie se întoarce Mara cu coșurile deșerte la casa ei.

Sus, pe coasta unui deal de la dreapta Murășului, e mănăstirea minoriților, vestita Maria Radna. Din turnurile bisericii mari și frumoase se văd pe Murăș la deal ruinele acoperite cu mușchi ale cetății de la Șoimoș; în fața bisericii se întinde Radna cea frumoasă și peste Murăș e Lipova cu turnul sclipicios și plin de zorzoane al bisericii românești, iar pe Murăș la vale se întinde șesul cel nesfârșit al Țării Ungurești. Mara însă le trece toate cu vederea: pentru dânsa nu e decât un loc larg în fața mănăstirii, unde se adună lumea cea multă, grozav de multă lume.

Cică e acolo în biserica aceea o icoană făcătoare de minuni, o Maică Precistă care lăcrimează și de a căreia vedere cei bolnavi se fac sănătoși, cei săraci se simt bogați și cei nenorociți se socotesc fericiți.

Mara, deși creștină adevărată, se duce și ea câteodată la biserica aceasta, dar se închină creștinește, cu cruci și cu mătâni, cum se cuvine în fața lui Dumnezeu. Că icoana face minuni, asta n-o crede; știe prea bine că o Maică Precistă nemțească nu e o adevărată Maică Precistă. E însă altceva la mijloc. Călugării, care umblă rași ca-n palmă și se strâmbă grozav de urât, au o știință tainică și știu să facă fel de fel de farmece pentru ca boala să-și vie la leac, săracul să-și găsească sprijoana și nenorocitul să se ferească. Bine face dar lumea care vine la Maria Radna să se închine, și Marea îi râde inima când pe la Sinte Mării timpul e frumos, ca lumea să poată veni cale de o săptămână de zile, cete-cete, cu praporele în vânt, cu crucile împodobite cu flori și cântând psalmi și litanii. Acum, când vin sutele și se adună mii-le pe locul cel larg din fața mănăstirii, acum e secerișul Mării, care dimineața iese cu coșurile pline și seara se întoarce cu ele goale. De aceea se închină Mara și în fața icoanei, apoi își ia copilașii, pe care totdeauna îi poartă cu dânsa, îi dă puțin înainte și le zice: „Inchinați-vă și voi, săracuții mamei!”

Sunt săraci, săracuții, că n-au tată; e săracă și ea, c-a rămas văduvă cu doi copii; cui, Doamne, ar putea să-i lase când se duce la târg? cum ar putea dânsa să stea de dimineață până seara fără ca să-i vadă? Cum, când e atât de bine să-i vezi?!

Umblă Mara prin lume, aleargă sprintenă, se târguiește și se ceartă cu oamenii, se mai ia și de cap câteodată, plânge și se plânge c-a rămas văduvă, și apoi se uită împrejur să-și vadă copiii și iar râde.

„Tot n-are nimeni copii ca mine!” își zice ea, și nimeni nu poate s-o știe aceasta mai bine decât dânsa, care ziua toată vede mereu copii și oameni și nu poate să vadă ființă omenească fără ca s-o pună alături de copiii ei. Mult sunt sănătoși și rumeni, voinici și plini de viață, deștepți și frumoși, răi sunt, mare minune, și e lucru știut că oameni de dai Doamne numai din copii răi se fac.

Mai sunt și zdrențăroși și desculți și nepieptănați și nespălați și obraznici, săracuții mamei; dar tot cam așa e și mama lor ea însăși; cum altfel ar putea să fie o văduvă săracă? cum ar putea să fie copiii săraci, care își petrec viața în târg, printre picioarele oamenilor?

Muiere mare, spătoasă, greoaie și cu obrajii bătuți de soare, de ploi și de vânt, Mara stă ziua toată sub șatră, în dosul mesei pline de poame și de turtă dulce. La stânga, e coșul cu pește, iar la dreapta clocotește apa fierbinte pentru „vornoviști”, pentru care rade din când în când hreanul de pe masă. Copiii aleargă și își caută treabă, vin când sunt flămânzi și iar se duc după ce s-au săturat, mai se joacă voioși, mai se bat, fie între dânșii, fie cu alții, și ziua trece pe nesimțite.

Serile, Mara, de cele mai multe ori, mănâncă ea singură, deoarece copiii, obosiți, adorm, în vreme ce ea gătește mâncarea. Mănâncă însă mama și pentru ea, și pentru copii. Păcat ar fi să rămâie ceva pe mâine.

Apoi, după ce a mai băut și o ulcică de apă bună, ea scoate săculețul, ca să facă socoteala. Nicio dată însă ea n-o face numai pentru ziua trecută, ci pentru toată viața. Scăzând dobânda din capete, ea pune la o parte banii pentru ziua de mâine, se duce la căpătâiul patului și aduce cei trei ciorapi: unul pentru zilele de bătrânețe și pentru înmormântare, altul pentru Persida și al treilea pentru Trică. Nu e chip să treacă zi fără ca ea să pună fie și măcar numai câte un creițar în fiecare din cei trei ciorapi; mai bucuros se împrumută pentru ziua de mâine. Când poate să pună florinul, ea-l sărută, apoi rămâne așa, singură, cu banii întinși pe masă, stă pe gânduri și începe în cele din urmă să plângă.

Nu doară că i-ar fi greu ceva; când simte greul vieții, Mara nu plânge, ci sparge oale ori răstoarnă mese și coșuri. Ea își dă însă seama cât a avut când a rămas văduvă, cât are acum și cât o să aibă odată. Și chiar Mara să fii te moi când simți că e bine să fii om în lumea aceasta, să alergi de dimineață până seara și să știi că n-o faci degeaba.

Peste zi ea vede multă lume, și dacă-i iese-n cale vreo femeie care-i place și ca fire, și ca stare, și ca înfățișare, ea-și zice cu tainică mulțumire: „Așa are să fie Persida mea!” Iar dacă bărbat e cel ce-i place, ea-și zice: „Așa are să fie Trică al meu!”

Era una, preteasa de la Pecica, o femeie minunată, și dulce la fire, și bogată, și frumoasă: ar fi spart Mara toate oalele dacă cineva s-ar fi încumetat să-i spună că Persida ei n-are să fie tot așa, ba chiar mai și mai. Iar preteasa aceea stătuse patru ani de zile la călugărițele din Oradea-Mare: era deci lucru hotărât că și Persida are să stea cel puțin cinci ani la călugărițele din Lipova.

A și făcut Mara ce-a făcut, și maica Aegidia, econoama, i-a făgăduit că-i va lua copila și pentru numai 60 florini pe an, căci e văduvă cu doi copii, sărăcuții de ei. Au trecut însă doi ani de atunci, Persida împlinise nouă ani, și Mara nu se putu hotărî să dea atâta bănet -pentru nimic. Ar fi putut să dea; avea de unde; asta ea însăși o știa mai bine decât orișicine; dar n-o ierta firea să rumpă din nici unul dintre cei trei ciorapi.

Trică îi făcea mai puțină bătaie de cap. Era un om la Lipova, Bocioacă, starostele cojocarilor, care lucra vara cu patru și iarna cu zece calfe, scotea la toate târgurile cele mai frumoase cojoace, ținea tăierea cărnii în arândă și avea de nevastă pe Marta, fata preotului de la Cladova. Minunat om! — așa trebuia să fie și Trică! Iar pentru aceasta nu era nevoie de multă școală: atât ca să-l primească ucenic.

Maica Aegidia cerea însă mult, șase florini pe lună, și pe deasupra mai erau și alte cheltuieli.

„Hm” zise Mara, încrețindu-și sprâncenele, și începu să facă în gândul ei socoteala cam câți oameni vor fi trecând în fieștecare an peste podul de plute de pe Murăș. Nimeni în lumea aceasta n-ar fi putut să facă socoteala aceasta mai bine decât dânsa, care atâta timp a stat pe țărmurii Murășului. Ce-ar fi fost adică dacă ar fi luat din ciorapul Persidei arânda podului? Putea să dea mai mult decât alții, fiindcă nu voia să câștige decât cei 60 florini și încă ceva pe deasupra. Apoi mai câștiga și dreptul de a-și pune masa și coșurile la capul podului, pe unde trecea toată lumea.

Stătea Mara, stătea și număra în gândul ei banii, câte doi creițari de om și câte zece de perechea de cai ori de boi, număra mereu și-i aduna de se făceau mulți, încât ochii i se umpleau de lacrimi.

S-ar putea oare să fii văduvă săracă, să-ți vezi fata preteasă, feciorul staroste în breasla cojocarilor și inima să nu ți se moaie?!

Că lucrurile ar putea să vie și altfel, asta Mara nu putea s-o creadă când vedea ca-n aievea cum atât de bine au să iasă odată toate.

(Ioan Slavici, *Mara*, Cap. I: *Sărăcuții mamei*)

GRUPA I

Cine descrie/povestește. Ce se descrie/povestește

1. Alege dintre următoarele instanțe narative/ de comunicare pe cea care ți se pare caracteristică primului capitol din romanul Mara:

- Narator/povestitor obiectiv care se confundă cu autorul;
- Povestitor înlocuit uneori în relatare de către personaj;
- Narator obiectiv a cărui voce se confundă uneori voit cu cea a personajului Mara, creându-se astfel un fel de empatie a cititorului față de personaj.

2. Selectați un fragment care să vă ajute în legătură cu alegerea făcută. Discutați fragmentul ales și observați care sunt mijloacele prin care se poate identifica instanța care narează.

3. Fixați prin discuții între voi, tema capitolului de mai sus, știind faptul că tema unei opera literare poate fi văzută ca un aspect/ expresie generală, sintetică a realității, cuprinzând un număr de elemente și motive care pot apărea în mai multe opera, având în fiecare dintre acestea o interpretare particulară.

4. Identifică în scris două motive literare prezentate în fragmentul de mai sus. Ai în vedere faptul că motivul literar este o unitate minimală și tipică, purtătoarea unei semnificații a structurii textului.

El poate fi un cuvânt concret care desemnează o anumite situație semnificativă, cu valoare simbolică, mai multe asemenea situații concretizând tema generală a operei, sau poate fi și un cuvânt care exprimă o situație abstractă.

5. Identifică în text un fragment în care este prezentat pentru prima oară personajul Mara.
6. Delimitează, în text, pasajul în care sunt descrise locurile văzute de la mănăstirea Maria Radna.

Grupa a II-a

Viziune. Modalități ale descrierii și ale narațiunii

În romanul *Mara*, Slavici propune o viziune realist asupra lumii. Reprezentările acestei viziuni duc la crearea unui imaginar al lumii ardelenesti a sfârșitului de secol al XIX-lea în care se amestecă etnia, religii, personaje voluntare și caractere puternice, conflicte în care datoria și pasiunea se înfruntă. Este așadar o lume privită dintr-o perspectivă etică, complicate însă cu o privire asupra vieții interioare a personajelor care își asumă uneori înfruntarea destinului prestabilit, ceea ce generează sentimente de vinovăție. Amestecul de narațiune și descriere asociată cu fragmente de monolog, schimbarea frecventă a registrului verbal, prezența adjectivelor caracterizante, fac din fragmentul studiat un text dinamic și variat ca mijloace de realizare.

1. Recitește fraza de la începutul textului și extrage adjectivele care se referă la personajul Mara. Precizează ce tip de portret (fizic, psihologic, moral etc.) se realizează în fragmentul descriptiv. Numește și alte elemente specific expozițiunii prezente în text.

2. Identifică verbele din următorul fragment și interpretează prezența lor în raport cu temperamentul/ caracterul personajului:

Umblă Mara prin lume, aleargă sprintenă, se tânguiește și se ceartă cu oamenii, se mai ia și de cap câteodată, plânge și se plânge c-a rămas văduvă, și se uită împrejur să-și vadă copiii și iar râde.

3. Mara trăiește într-un mediu în care sunt prezente mai multe etnii și religii. Cum explică faptul că, deși Mara este creștină, se duce totuși și se închină la mănăstirea minorităților?

4. Identifică, în text, fragmentul în care sunt surprinse atitudinea Marei față de religia minorităților și motivul prezenței ei acolo.

5. Ce semnificație acorzi următoarei reflecții a naratorului cu privire la Mara:

Și chiar Mara să fii, te moi când simți că e bine să fii om în lumea aceasta, să alergi de dimineața până seara și să știi că n-o faci degeaba.

6. Ce însușire a personajului Mara exprimă construcția: *vinde ce poate și cumpără ce găsește?*

Grupa a III-a

Portretul moral al Marei

1. Recitește fragmentul de mai jos și alege dintre următoarele însușiri morale pe cea care ți se pare mai potrivită pentru Mara:

- ◆ spirit de economie;
- ◆ avariție;
- ◆ caracter nehotărât.

A făcut și Mara ce-a făcut, și maica Aegidia, econoama, i-a făgăduit că-i va lua copila numai pentru 60 de florini pe an, căci e văduvă cu doi copii sărăcuții de ei. Au trecut doi ani de atunci, Persida împlinise nouă ani, și Mara nu se hotărâse să dea atâta bănet- pentru nimic. Ar fi putut să dea; avea de unde; asta ea însăși o știa mai bine decât oricine; dar n-o ierta firea să rupă din niciunul din cei trei ciorapi.

2. Motivează intenția Marei de a o da pe fiica sa, Persida, la maici pentru educație.

3. Precizează care este decizia Marei în ceea ce îl privește pe Trică?

4. Realizează o caracterizare succintă (aproximativ 100 de cuvinte) a Marei, așa cum se dezvăluie din următorul fragment (gesturi, atitudini, gânduri):

Apoi, după ce a mai băut o ulcică de apă bună, ea scoate săculețul, ca să facă socoteala. Niciodată nu o face numai pentru ziua trecută, ci pentru toată viața. Scăzând dobânda din capete, ea pune la o parte banii pentru ziua de mane, se duce la căpătâiul patului și aduce cei trei ciorapi: unul pentru zile de bătrânețe, și pentru înmormântare, altul pentru Persida și al treilea pentru Trică. Nu e chip să treacă zi fără ca ea să pună și măcar câte un creițar în fiecare din cei trei ciorapi; mai bucuros se împrumută pentru ziua de mane. Când poate să pună florinul ea-l sărută, apoi rămâne așa, singură, cu banii întinși pe masă, stă pe gânduri și începe în cele din urmă să plângă.

5. Exprimă-ți opinia cu privire la semnificația următoarei construcții: *Oamenii de dă-i Doamne numai din copii răi se fac.*

Grupa a IV-a **Portretul copiilor**

1. Discuțați despre sensul următorului fragment:

Mai sunt și zdrențăroși și desculți și nepieptănați și nespălați și obraznici, sărăcuții mamei; dar tot cam așa e și ea însăși; cum altfel ar putea fi o văduvă săracă? Cum ar putea fi copiii săraci care își petrec viața în târg, printre picioarele oamenilor?

2. Dă o explicație pentru următorul comentariu al naratorului, observând și faptul că uneori limbajul său pare a se confunda cu cel al personajului:

Sunt săraci sărăcuții că n-au tată; e săracă și ea , c-a rămas văduvă cu doi copii; cui, Doamne, ar putea să-I lase când se duce la târg? Cum, când e atât de bine să-i vezi? Ai în vedere faptul că înaintea acestui comentariu al naratorului, apare în text următorul pasaj:

De aceea se închină Mara și în fața icoanei, apoi își ia copilașii, pe care totdeauna îi poartă după dânsa, îi dă puțin înainte și zice: “Închinați-vă și voi, sărăcuții , mamei!”.

Grupa a V-a **Explorarea textului**

1. Recitește fragmentul de mai jos și redactează un text de 10-15 rânduri având în vedere:

- Perspectiva narativă (cine povestește);
- Modul de expunere folosit;
- Despre ce este vorba în fragment;

„Hm”, zise Mara, încreșindu-și sprâncenele, și începu să facă în gândul ei socoteala cam câți oameni vor fi trecând în fieștecare an peste podul de pe Murăș. Nimeni în lumea aceasta n-ar fi putut să facă socoteala aceasta mai bine decât dânsa care atâta timp a stat pe țărnișii Murășului. Ce-ar fi fost adecă dacă ar fi luat din ciorapul Persidei arând podului? Putea să dea mai mult decât alții, fiindcă nu voia să câștige decât cei 60 de florini, și încă ceva pe deasupra. Apoi mai câștiga și dreptul de a-și pune masa și coșurile la capătul podului, pe unde ...

2. Următorul fragment se constituie într-un fel de concluzie narativă a primului capitol din roman:

S-ar putea oare să fii văduvă săracă, să-ți vezi fata preuteasă, feciorul staroste în breasla cojocarilor și inima să nu ți se moaie?! Că lucrurile ar putea să vie și altfel, asta Mara nu putea s-o creadă când vedea ca-n aievea cum atât de bine au să iasă odată toate.

Scrie un text, de minimum 100 de cuvinte, despre „filozofia de viață” a personajului, care se desprinde din acest pasaj.

3. Explică oral titlul capitolului.

**PORTOFOLIUL COLECTIV
REALIZAT PRIN APLICAREA
TEORIEI INTELIGENȚELOR MULTIPLE
(metodă de evaluare sumativă)**

Disciplina : Limba și literatura română

Clasa a IX-a

Tema: *Familia*

Operă literară-suport: *Moromeții*, Marin Preda (vol. I)

Se propune un demers aplicativ, teoria inteligențelor multiple urmând a fi dezvoltată pornind de la fragmente extrase din textul literar *Moromeții*, de Marin Preda în două etape. Activitatea se bazează pe alcătuirea, apoi prelucrarea datelor/materialelor, pe parcursul a două ore de curs (o oră prelucrarea datelor și o oră prezentarea portofoliului).

Etape ale constituirii portofoliului:

1. Stabilirea subiectului (*Moromeții*, M. Preda/elemente de conținut)

2. Atribuirea temei pentru portofoliu – suplimentară (sau „preferențială”) celei propuse la ora de curs

3. Îndrumări/observații privind îndeplinirea sarcinilor de lucru

Sarcini de lucru:

► **Înțelegerea textului (grupul inteligenței vizual-spațiale; activitate individuală: cinci elevi care își distribuie sarcinile):**

Realizați patru planșe A3:

- a) o planșă conținând scena cinei;
- b) trei reprezentări din forme geometrice (Ilie Moromete, Catri-na, Niculae);

► **Textul multimodal (grupul inteligenței vizual-spațiale /activitate de grup):**

Urmărind atent subiectul textului-suport, realizați o copertă a cărții lui Marin Preda.

► **Instanțele comunicării în textul narativ: relația autor – narator – personaj; idei principale; caracterul narativ (grupul inteligenței lingvistice/ activitate de grup):**

Realizați un interviu cu Ilie Moromete.

► **Secvențe narative semnificative (grupul inteligenței lingvistice/ activitate colectivă; formularea întrebărilor, aprecieri, sugestii, dezbateri)**

Prezentare sintetică/**rezumat**; analiză; interpretare: cina, tăierea salcâmului, vizita agenților fiscali

► **Descrierea și rolul său/tehnica detaliului semnificativ (dezbateri/ prezentarea unor secvențe descriptive; analiză; interpretare; monografia satului tradițional/ grupul inteligenței lingvistice/ activitate de grup)**

Redactează un text, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să exprimi opinia personală, pornind de la afirmația: „*Din romanul unui destin, Moromeții devine romanul unei colectivități –satul- și al unei civilizații sancționate de istorie*”, Eugen Simion). Valorifică discuțiile de la clasă.

► **Caracterizarea personajului Ilie Moromete (grupul inteligenței intrapersonale/ activitate de grup):** Redactează un text, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să caracterizezi personajul principal, valorificând monologul explicativ al lui Ilie Moromete care pune în evidență libertatea individului, în ciuda constrângerilor istoriei: „Domnule... eu întotdeauna am dus o viață independentă!”

► **Jurnalul de activități zilnic (grupul inteligenței lingvistice/activitate individuală)**

Imaginează-ți că ești Ilie Moromete (personaj-reflector în volumul I al romanului), tatăl pe care copiii l-au mințit, plecând cu oile la București. Redactează o pagină din jurnalul personal, de cel puțin 150 de cuvinte, care să cuprindă prezentarea unei emoții/a unui sentiment, o secvență narativă și una descriptivă.

Vei avea în vedere faptul că Moromete este țăran contemplativ, are tăria de autoanaliză (după plecarea băieților la București va face o succintă retrospectivă, având ca reper comportamentul greșit față de feciori și cauza părăsirii acestora).

► **Analiza și interpretarea unor componente de conținut (Grupul inteligenței naturaliste):**

Asociază stările sufletești ale personajului și lumea Moromeților cu elementele naturii identificate în roman, valorificând secvența narativă cu valoare simbolică a tăierii salcâmului (arborele sacru, axis mundi, odată cu distrugerea căruia lumea Moromeților își pierde sacralitatea, iar haosul se instalează treptat): „*Se pare că nimeni nu înțelegea că hotărându-se în sfârșit plecarea lui Achim la București însemna că trebuie să li se facă celor trei pe plac până la capăt, să nu se mai atingă nimeni de oi și cum altceva n-aveau ce vinde, salcâmul trebuia tăiat. Mai ciudat era că nici cei trei în cauză nu înțelegeau; încât răspunsul lui Moromete că a tăiat salcâmul ca să se mire proștii nu era o batjocoră întâmplătoare la adresa fiilor.*”

► **Analiza și interpretarea unor componente de conținut (grupul inteligenței muzical-ritmice):**

Asociază stărilor sufletești ale personajului Ilie Moromete o **melodie**, raportându-te la secvența citată: „*Într-o zi își rupse cămașa aceea de pe el și începuse să se vaiete cu un glas plin de jale, zicând că mai bine ar veni o moarte să-l scape...și se puse la pat și nu se mai sculă și nu mai vruse să mănânce...*”

► **Analiza și interpretarea unor componente de conținut (Grupul inteligenței interpersonale):**

Dezbateri/prezentare sintetică/rezumate; analiză; interpretarea secvențelor narrative care surprind întâlnirile duminicale din poiana lui Iocan, valorificând fragmentul citat: „*Moromete fu întâmpinat de departe cu exclamații. Iocan abia deschisese fierăria și poiana era plină.....*”

-*Hai, Moromete, dă-i drumul...*” (Moromete de bucură de un loc privilegiat în rândul comunității, este un om respectat în sat, are prieteni pentru care opinia lui contează.)

Evaluarea unei unități de învățare la clasa a IX-a prin metoda proiectului

Motto: „Să nu-i educăm pe copii pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.” (Maria Montessori, *Descoperirea copilului*).

Proiectul, realizat sub forma unei prezentări PowerPoint, este o metodă de învățare-evaluare foarte ofertantă fiindcă permite învățarea prin acțiune practică și atingerea unui număr mare de competențe-cheie:

- ◆ competența de literație;
- ◆ competența de multilingvism;
- ◆ competența digitală;
- ◆ competența personală, socială și de a învăța să înveți;
- ◆ competența civică;
- ◆ competența de sensibilizare și exprimare culturală.

Pentru a fi eficientă ca metodă de evaluare sunt obligatoriu de luat în considerare următoarele aspecte:

- să fie o sarcină de lucru în echipă și nu individuală;
- ce anume se va evalua: doar produsul final (prezentarea PowerPoint), procesul, prezentarea (ideal este ca elevii să-și prezinte proiectul implicând toți membrii grupei);
- care va fi rolul profesorului (îndrumător, coordonator, evaluator final);
- resursele folosite sunt puse la dispoziție de profesor sau trebuie identificate de elevi;
- care sunt caracteristicile produsului final obligatorii pentru toți elevii;
- stabilirea modalității de acordare a punctajului (punctajul acordat pentru produsul final, punctajul pentru susținerea prezentării)
- alocare unui număr suficient de ore, întrucât este o metodă cronofagă;

Evaluarea unității *Familia* prin metoda proiectului

- Număr de slide-uri - 10
- Tip de text folosit: continuu + discontinuu
- ◆ **Slide-ul 1**
 - notează titlul proiectului (*Tema familiei reflectată în texte literare/nonliterare*);
 - notează componența echipei;
 - inserează o imagine reprezentativă;
- ◆ **Slide-ul 2**
 - formulează, sub forma unui cuprins, informațiile care se vor regăsi în prezentare;
- ◆ **Slide-urile 3-4**
 - identifică originea termenului *familie*;
<https://ro.wikipedia.org/wiki/Familie>
 - definește familia din perspectivă socială;
<https://www.rasfoiesc.com/educatie/psihologie/sociologie/Familia74.php>
 - schițează o clasificare a principalelor tipuri de familii;
<https://www.cultura10.com/ro/tipos-de-familia/>
 - inserează două imagini sugestive;

◆ Slide-urile 5-8

□ prezintă două texte literare/ nonliterare studiate în care să se regăsească tema familiei;

În prezentarea realizată elevii vor răspunde câtorva întrebări care să dea coerență și relevanță informațiilor prezentate. Întrebările vor fi formulate de profesor și vor fi comune tuturor grupelor.

□ Ce tipuri de texte reprezintă (epice, lirice, dramatice)?

□ Ce tipar textual este prezent în textele selectate?

□ În ceea ce privește raportul realitate/ ficțiune, sunt texte literare, nonliterare, de graniță?

□ Ce tip de familie este prezentă în text? (monoparentală, tradițională, extinsă etc.)

□ Ce alte teme sunt asociate temei familiei în textele alese?

□ Ce imagini ale familiei sunt evocate, ce sentimente domină?

□ Regăsim în aceste texte o imagine actuală a familiei?

□ Ce viziune despre lume este reflectată în textele alese?

□ inserează două imagini sugestive pentru textele selectate (de exemplu, coperta volumului din care face parte textul, o fotografie a autorului, o imagine din ecranizarea operei, dacă e cazul);

◆ Slide-ul 9

□ explică două concepte de teorie literară pe care le-ai utilizat când ai studiat textele selectate (*text ficțional, text nonficțional, memorialistic, temă, motiv literar, instanțe ale comunicării narative, perspectivă narativă, secvență, scenă etc.*)

◆ □ Slide-ul 10

□ formulează câteva concluzii cu privire la informațiile pe care le-ai prezentat (nu uita să le spui colegilor dacă ți-au plăcut sau nu textele abordate în acest grupaj tematic și dacă ai citit alte texte interesante pe această temă);

Sugestii de texte ce pot fi abordate în grupajul tematic *Familia*:

Marin Preda, *Moromeții*

Ioan Slavici, *Mara*

Duiliu Zamfirescu, *Viața la țară*

Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*

Lucian Blaga, *Hronicul și cântecul vârstelor*

Octavian Paler, *Deșertul pentru totdeauna*

Dan Lungu, *Fetița care se juca de-a Dumnezeu*

Alexandru Kirițescu, *Gaițele*

Ion Pillat, *Odihna tatei*

„De câte ori mă împunge acul vanității, mă gândesc la mama și-mi trec simptomele“ – interviu cu Ioana Pârvulescu realizat de Dana Mischie

FIȘĂ DE LUCRU

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare;
2. Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare;
3. Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare;

VALORI ȘI ATITUDINI

- Cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii;
- Stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate;
- Cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare și a încrederii în propriile abilități de comunicare;
- Abordarea flexibilă și tolerantă a opiniilor și a argumentelor celorlalți;
- Cultivarea unei atitudini pozitive față de limba maternă și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural;
- Dezvoltarea interesului față de comunicarea interculturală;

COMPETENȚE SPECIFICE

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare;
2. Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare;
3. Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare;

Citește fragmentele de mai jos, pentru a putea răspunde cerințelor formulate.

EXPLOREAZĂ/DISCUȚĂ:

Incipitul primului volum al romanului *Moromeții* de Marin Preda

În Câmpia Dunării, cu câțiva ani înaintea celui de-al Doilea Război Mondial, se pare că timpul avea cu oamenii nesfârșită răbdare; viața se scurgea aici fără conflicte mari.

Era începutul verii.

Familia Moromete se întorsese mai devreme de la câmp. Cât ajunseseră acasă, Paraschiv, cel mai mare dintre copii, se dăduse jos din căruță. Lăsase pe alții să deshame și să dea jos uneltele, iar el întinsese pe prispă o haină veche și se culcase peste ea gemând. La fel făcuse și al doilea fiu, Nilă; intrase în casă și după ce se aruncase într-un pat, începuse și el să geamă, dar mai tare ca fratele său, ca și când ar fi fost bolnav. Al treilea băiat, Achim, se furișase în grajdul cailor, se trântise în iesle să nu-l mai găsească nimeni, iar cele două fete, Tita și Ilinca, plecaseră repede la gărlă să se scalde.

Rămas singur în mijlocul bătăturii, Moromete, tatăl, trăsese căruța sub umbra mare a celor doi salcâmi de lângă poarta grădinii și apoi ieșise și el la drum cu țigarea în gură. Părea de la sine înțeles că singură mama rămânea să aibă grijă ca ziua să se sfârșească bine.

Moromete stătea pe stânoaga podiștei și se uita peste drum. Stătea degeaba, nu se uita în mod deosebit, dar pe fața lui se vedea că n-ar fi rău dacă s-ar ivi cineva... Oamenii însă aveau treabă prin curți, nu era acum timpul de ieșit în drum. Din mâna lui fumul țigării se ridica drept în sus, fără grabă și fără scop.

Scena cinei

Moromeții mâncau în tindă la o masă joasă și rotundă, așezați în jurul ei pe niște scăunele cât palma. Fără să se știrea când, copiii se așezaseră cu vremea unul lângă altul, după fire și neam.

Cei trei frați vitregi, Paraschiv, Nilă și Achim, stăteau spre partea dinafară a tindei, ca și când ar fi fost gata în orice clipă să se scoale de la masă și să plece afară. De cealaltă parte a mesei, lângă vatră, jumătate întoarsă spre străchinile și oalele cu mâncare de pe foc, stătea Catrina Moromete, mama vitregă a celor trei frați, iar lângă ea îi avea pe ai ei, pe Niculae, pe Ilinca și pe Tita, copiii făcuți cu Moromete...

Moromete stătea parcă deasupra tuturor. Locul lui era pragul celei de-a doua odăi, de pe care el stăpânea cu privirea pe fiecare. Toți ceilalți stăteau umăr lângă umăr, înghesuiți, masa fiind prea mică. Moromete n-o mai schimbase de pe vremea primei sale căsătorii, deși numărul copiilor crescuse. El ședea bine pe pragul lui, putea să se miște în voie și de altfel nimănui nu-i trecuse prin cap că ar fi bine să schimbe masa aceea joasă și plină de arsurile de la tigaie.

Paraschiv, Nilă și Achim nu erau din firea lor niște copii tăcuți, moi ori lipsiți de veselie. Totuși, ca totdeauna, ei se așezară la masă absenți, uitându-se în gol, oftând, parcă ar fi trebuit să nu mănânce, ci să ridice pietre de moară. Moromete se așeză și el pe prag, făcând în același timp câteva cruci rezezi și închizând o clipă, evlavios, ochii. Niculae, care nu avea scaun, se așeză turcește pe pământ.

I. Scrie răspunsul pentru cerințele de mai jos cu privire la fragmentele date.

1. Notează numele membrilor familiei Moromete.

.....
.....

2. Descrierea cinei se realizează lent, prin acumularea detaliilor. Prezintă, în 50-80 de cuvinte, acest moment din existența familiei tradiționale, respectând exigențele rezumatului.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. A doua secvență narativă surprinde cina familiei Moromete după o zi de muncă la câmp. Precizează dacă există o organizare în interiorul familiei, indicată de locul fiecăruia la masă.

.....
.....

4. Stabilește rolul și importanța lui Ilie Moromete în familie, ținând seama de locul lui la masă.

.....
.....
.....

5. Notează care este rolul Catrinei în această ordine a familiei tradiționale.

.....
.....

6. Între poziția tatălui și a fiilor la masă se stabilesc opoziții semnificative, generatoare de conflicte. Analizează așezarea acestora și notează trei dintre ele.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. *Niculae, care nu avea scaun, se așeză turcește pe pământ. Crezi că fiul cel mic al familiei are un statut aparte? Justifică-ți răspunsul, în 30-50 de cuvinte.*

.....
.....
.....
.....

8. Comentează, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *În Câmpia Dunării, cu câțiva ani înaintea celui de-al Doilea Război Mondial, se pare că timpul avea cu oamenii nesfârșită răbdare; viața se scurgea aici fără conflicte mari.*

9. Prezintă, în cel puțin 30 de cuvinte, semnificația titlului, în relație cu fragmentele citate.

.....
.....
.....
.....

10. Notează două trăsături morale ale personajului principal, așa cum apar în fragmentele date. Justifică-ți răspunsul prin citate semnificative.

.....
.....
.....
.....

11. Asociază fragmentele extrase din romanul *Moromeții*, de Marin Preda cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, în minim 50 de cuvinte, prezentând o asemănare și o deosebire dintre acestea.

.....
.....
.....
.....
.....

12. Dacă Ilie Moromete ar trăi azi, cum crezi că s-ar desfășura cina în familia acestuia (familia modernă)?

.....
.....
.....
.....

ARGUMENTEAZĂ:

13. Motivează, în minim 80 de cuvinte, prin evidențierea a cel puțin două trăsături existente, încadrarea primului fragment în categoria textelor narative literare.

LITERATURA ȘI CINEMATOGRAFIA:

14. Vizionează, alături de colegii tăi, filmul realizat după romanul lui Marin Preda. Compară secvențele narative citate cu secvențele de film și notează concluziile:

- ce preia filmul din textul literar;
- ce adaugă regizorul;
- tehnici specifice artei cinematografice;
- personajele secvențelor narative înfățișate în secvențele de film.

15. Crezi că filmul rămâne o lectură la mâna a doua? Justifică-ți răspunsul, în minim 150 de cuvinte, valorificând discuțiile de la clasă.

Literatura și alte arte

Marin Preda – *Moromeții*

Competența generală: Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare.

Competențe specifice vizate

2.1. Aplicarea unor tehnici vizând înțelegerea textelor literare sau nonliterare.

2.7. Compararea limbajului cinematografic cu acela al textului scris.

Conținuturi asociate

Programa școlară în vigoare se referă prin competențele specifice asociate competenței generale 2, pe de o parte la receptarea unor texte literare și nonliterare, pe de altă parte la compararea limbajului cinematografic cu acela al textului scris. Producția cinematografică poate fi abordată ca text multimodal, elevii având și în gimnaziu contact cu acesta. Pentru armonizarea cu conținuturile asimilate de elevi în clasele gimnaziale, se pot aborda în relație un text literar, o ecranizare a acestuia și apoi, într-o activitate ulterioară, o cronică de film, elevii fiind familiarizați și chiar puși în situația de a redacta o prezentare a unui film în clasa a VIII-a.

Activitatea de receptare a textului multimodal cinematografic în relație cu cel literar, pentru compararea limbajelor specifice acestora, poate fi urmată de una de receptare a textului nonliterar de tip cronică cinematografică (vizând competența specifică 2.1) și chiar de o activitate de redactarea acesteia (vizând competența specifică 1.3).

1. Captarea atenției

CARTEA DE CINEMA Dialogul dintre literatură și cinema e vechi cât istoria filmului, însă nu a fost niciodată studiat pe cât ar fi meritat. O contribuție importantă la înțelegerea complexității acestei relații este volumul nou apărut „Adaptarea cinematografică a operelor literare”, de Anda Ionaș. <https://www.ziarulmetropolis.ro/adaptarea-cinematografica-a-operelor-literare-in-apararea-filmului/>

Încă de la începuturile cinematografului, filmele au fascinat atât creatorii, cât și publicul. Pionierii cinematografului și-au dedicat viața dezvoltării acestei forme artistice. Ei au descoperit abilitatea filmelor de a construi de la zero lumi fantastice, de a transforma imaginarul în manifestări vizuale și pentru un moment să întrerupă rutina zilnică a celui care privește. Cinematografia, probabil cea mai îndrăgită formă de divertisment, poate genera un număr complex de emoții și să creeze diferite tipuri de ambianțe. Pe lângă faptul că pot genera trăiri intense, filmele pot antrena publicul în dezbateri complexe, lăsând loc pentru o interpretare personală, încurajând abilitățile critice ale privitorului.

Elevii sunt solicitați să își exprime opiniile cu privire la această afirmație, pentru ca, din dialog, să rezulte faptul că, în timp, producțiile cinematografice care adaptează texte literare au dobândit tot mai multă autonomie față de textul de la care pornesc.

Pentru Tema ”Familia” li se propune elevilor ca text-suport, un fragment din romanul ”Moromeții” de Marin Preda, scena cinei:

”Cât ieșeau din iarnă și până aproape de sfântul Niculaie, Moromeții mâncau în tindă la o masă joasă și rotundă, așezați în jurul ei pe niște scăunele cât palma. Fără să se știe când, copiii se așezară cu vremea unul lângă altul, după fire și neam. Cei trei frați vitregi, Paraschiv, Nilă și Achim, stăteau spre partea dinafară a tindei, ca și când ar fi fost gata în orice clipă să se scoale de la masă și să plece afară. De cealaltă parte a mesei, lângă vatră, jumătate întoarsă spre străchinile și oalele cu mâncare de pe foc, stătea întotdeauna Catrina Moromete, mama vitregă a celor trei frați, iar lângă ea îi avea pe ai ei, pe Niculae, pe Ilinca și pe Tita, copiii făcuți cu Moromete. Dar Catrina fusese și ea măritată înainte de a-l lua pe Moromete. Bărbatul acesta îi murise în timpul războiului, dar nu pe front, fiindcă nu împlinise încă anii ca să fie luat militar, ci acasă de apă la plămâni; îi lăsase o fată (pe care Catrina o născu după moartea lui) și când plecă din casa socrilor n-o luă cu ea, o lăsă bătrânului Năfliu, bătului, cum îi spuneau cu toți, cu care însă Catrina nu se avea bine.

Moromete stătea parcă deasupra tuturor. Locul lui era pragul celei de-a doua odăi, de pe care el stăpânea cu privirea pe fiecare. Toți ceilalți stăteau umăr lângă umăr, înghesuiți, masa fiind prea mică. Moromete n-o mai schimbase de pe vremea primei lui căsătorii, deși numărul copiilor crescuse. El ședea bine pe pragul lui, putea să se miște în voie și de altfel nimănui nu-i trecuse prin cap că ar fi bine să se schimbe masa aceea joasă și plină de arsurile de la țigăie..”

respectiv secvența similară din pelicula cinematografică „Moromeții”, filmată în comuna Talpa din județul Teleorman, în anul 1987, în regia lui Stere Gulea. Rolurile principale sunt interpretate de actorii Victor Rebengiuc, Luminița Gheorghiu, Gina Patrichi, Dorel Vișan, Mitică Popescu, Petre Gheorghiu și Florin Zamfirescu.

<https://www.youtube.com/watch?v=xW3I3-Ct6xA>

După vizionare, aceștia primesc sarcini de lucru pe grupe, aplicându-se metoda *Turul galeriei*. Astfel, fiecare grupă primește câte o foaie de flipchart pe care trebuie să rezolve următoarele cerințe:

1. Formulați un argument prin care să susțineți faptul că secvența din film este un text multimodal.
.....
.....
2. Formulați un argument prin care să susțineți faptul că fragmentul din romanul lui Marin Preda, este un text epic.
.....
.....
3. Identificați în fragmentul propus cuvinte care aparțin aceluiași câmp semantic. Ce rol are acesta în construirea mesajului ?
.....
.....
4. Care este efectul pe care îl produce asupra voastră coloana sonoră din secvența dată? Referiți-vă la voci, la efecte sonore, la muzică etc.
.....
.....
5. Care sunt elementele observabile în secvența de film, care indică o adaptare a acțiunii romanului la realitatea interbelică?
.....
.....
6. Care dintre elementele specifice limbajului cinematografic credeți că are corespondent în limbajul literaturii? Explicați legătura pe care o vedeți, prin referire la fragmentul din romanul lui Marin Preda și la secvența din filmul regizat de Stere Gulea, alcătuiți 2 coloane cu ”Asemănări”, respectiv ”Deosebiri”.
.....
.....
7. Care dintre tipurile de texte pe care le-ați învățat în gimnaziu (textul epic, textul liric și textul dramatic) este mai apropiat de specificul cinematografiei? De ce?
.....
.....

După încheierea etapei de lucru în grup, elevii expun produsele activității lor și fac turul galeriei, apoi revin la propriul produs și îl revizuiesc, discutând pe baza observațiilor făcute de colegii lor.

La final, produsele se pot fotografia și încărca într-o aplicație utilizată de clasă (Padlet, Google Classroom etc.).

În etapa de reflecție, li se poate cere elevilor să completeze tabelul de mai jos.

Ce am aflat nou?	Ce nu am înțeles?	Ce aș vrea să mai aflu?

Ca temă pentru acasă, elevii pot primi sarcina de a răspunde, la alegere, la cerința: *Care este părerea ta despre ecranizarea unor opere literare? E bine să se realizeze sau ar fi mai bine ca filmele să nu se inspire din literatură?*

De asemenea, pentru a-i determina să urmărească întreaga ecranizare a romanului, li se poate solicita copiilor să scrie o cronică de film, indicându-li-se ca sursă-media „Pastila de cultură”.

<https://cooltneamt.ro/cronica-de-film-satul-pe-ecran/>.

IUBIREA

Fișă de lucru

Romeo și Julieta

de William Shakespeare

Exerciții post lectură

1. *Inteligența verbal-lingvistică*

Creează un monolog interior al lui Romeo, după ce Julieta își mărturisește sentimentele, în Actul II, Scena a II-a.

2. *Inteligența logico-matematică*

Reprezintă grafic relația dintre Romeo – Julieta – Paris și cele două familii: Montague și Capulet.

3. *Inteligența vizual-spațială*

Realizează un afiș al spectacolului *Romeo și Julieta* jucat de trupa de teatru a școlii tale.

4. *Inteligența muzical-ritmică*

A) Alege una-două secvențe din piesă și imaginează-ți ce instrumente muzicale le-ar putea ilustra din punct de vedere auditiv.

B) Selectează muzică specifică perioadei respective și dansează la balul dat de familia Capulet.

5. *Inteligența corporal-kinestezică*

Joacă o secvență din operă, provocându-i pe ceilalți să o recunoască.

6. *Inteligența naturalistă*

A) Descrie peisajul din jurul mănăstirii părintelui Lorenzo.

B) Prezintă un Power Point cu imagini din Verona, încercând să îi convingi pe colegi să viziteze orașul.

7. *Inteligența interpersonală*

Prezintă relația dintre Julieta și părinți, subliniind modificările survenite pe parcursul acțiunii.

8. *Inteligența intrapersonală*

Analizează gândurile și trăirile lui Romeo, din finalul piesei, explicând gestul acestuia de a renunța la tot.

Fișă de lucru

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Și era ploaie cu senin
Senin cu ploaie,
Salcâmi ramurile-nclin
Și le îndoiaie.

Acuma toți ei înfloresc
De primăvară
Ș-un dulce miros răspândesc
În dalba sară.

Un mândru soare scânteind
Pe bolta-albastră
El bate ploaia șiroind
Pe-a ta fereastră.

Și-n haină albă tu apari
Cu pasuri line
Și numai ochii tăi cei mari
Privesc la mine.

Atât de dulce și de plin
C-așa văpaie
Ah, era ploaie cu senin
Senin cu ploaie.

(Mihai Eminescu *Și era ploaie cu senin...*)

Textul 2

București, 17 februarie
5 ceasuri dimineața
1882

Draga mea Veronicuță,

Sunt cinci ceasuri de dimineață și eu, luându-mă cu lucrul, n-am putut închide ochii încă. Acum, după ce-am sfârșit câte aveam de făcut, îmi închei ziua gândind la tine, pasărea mea cea sprintenă, cea voioasă și tristă totodată și aș vrea să pun mâna pe tine, să te sărut pe aripă... pe locul unde va fi fost odată două aripi, pe umărul tău cel alb și rotund și frumos. Dar trebuie să-mi pun pofta-n cui, căci în acest moment tu dormi dusă, în pătuțul tău așternut desigur c-o fină pânză de in, iar eu mă uit în lumânare și gândesc la tine. Dormi și nu te trezi, draga mea Nicuță, că eu te păzesc tocmai de aici.

Iar mâni când te vei trezi, ai s-aștepți scrisoare și poimâni are să-ți vie și atunci ai să știi și tu ce făceai pe când eu scriam aceste șiruri și eu cum te-nchipuiesc pe tine, dormind nesărutată, în pat. Oh, nesărutato, tare te-aș mai săruta!

Ieri seara, mititicule, am fost pentru întâia dată de când te-ai dus tu, la un concert. Pablo de Sarasate, violonistul spaniol, e aci și cântă admirabil, așa precum n-am mai auzit violonist și tu știi bine că pe Sivori l-am auzit. Sivori era un mare tehnic, acesta nu are numai tehnică, ci și inimă. Niște ochi mari, negri, sălbateci are creștinul acesta, și, deși e urât ca dracul, trebuie să fi plăcând la cucoane. Dar toate acestea tu le vei fi citind abia poimâne, căci acum dormi, nu-i așa? Dormi Veronică? Desigur dormi.

Nicu Gane a plecat la Iași; deci dacă-l vezi mai zi-i și tu, că eu, nu e zi lăsată de Dumnezeu în care să nu-l trag de mânecă și să nu-i aduc aminte. Dar el mai cu „ba azi, ba mâne” n-a făcut vro treabă acătări pân-acum, bată-l-ar norocu încă cu vro șapte duzine de copii dar și cu milioanele respective cu care să-i crească.

Și încă să mai știi una. Mi-am scos ceasornicul meu de aur de unde ședea cu chirie la părintele Ștrul Avrum și mă fudulesc cu el. Știi că în el e pururea posibilitatea imediată de-a te aduce la București cu ne-pusă-n masă, căci el reprezintă oricând capitalul necesar pentru transportul celui mai scump odor ce-l am eu în Iași, încât eu îmi imaginez următoare consecuțiune în prezența celor două odoare ale mele: când tu vei fi aici, el poate lipsi, când tu vei lipsi el va-ncerca să vie la loc. Îți poți tu închipui a cui prezență o prefer. Ce faci c-un ceasornic? Te uiți la el. Pe când cu tine? Câte nu facem noi de par ceasurile minute și zilele sferturi de ceas?

Al tău,
Emin

(*Dulcea mea doamnă/ Eminul meu iubit. Corespondență inedită Mihai Eminescu - Veronica Micle*)

1. Identifică următoarele figuri de stil din *textul 1*: epitet, personificare.
2. Explică, în aproximativ 50 de cuvinte, semnificația primelor patru versuri.
3. Exemplifică două trăsături ale textului liric prezente în textul citat.
4. Menționează tiparul textual identificat în *textul 2*, motivându-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, prin indicarea a două trăsături ale acestuia.
5. Extrageți din textul 2 cuvinte și sintagme care se referă la Veronica Micle.
6. Comparați în 50 de cuvinte viziunea poetului legată de iubita adormită din textul 2 cu discursul liric din strofele V și VI, textul 1.
7. Prezintă, în cel puțin 30 de cuvinte, o legătură care se poate stabili, la nivel tematic, între textul *Și era ploaie cu senin...* de Mihai Eminescu și scrisoarea lui Eminescu către Veronica Micle.
8. Crezi că iubirea înseamnă cuvinte frumoase sau fapte? Motivează-ți răspunsul, în minimum 50 de cuvinte, valorificând ambele texte.
9. Redactează un text de 100 de cuvinte, în care să asociezi textul 1 cu un alt text citit sau studiat de tine, în vederea prezentării acestuia în fața clasei.

Fișă de lucru

Competențe vizate (cf. Profilului de formare al absolventului):

- Comunicare în limba maternă
- Competențe digitale
- Competențe sociale și civice
- Sensibilizare și exprimare culturală

1. Priviți cu atenție imaginea de mai jos, acordând atenție planului general, dar, mai ales, detaliilor.

2. Lucru individual

(10 min.) Descrieți imaginea din perspectiva:

a) unui privitor rațional, absent și rece;

b) unui îndrăgostit pentru care spațiul acesta reprezintă un loc de întâlnire cu iubitul/ iubita.

Lucru în echipe de câte trei elevi

2. (20 min.) Folosind ca suport descrierea realizată de voi la exercițiul anterior din perspectiva îndrăgostitului, redactați:

a) un mesaj de dragoste de 10 – 15 cuvinte, pe care l-ați putea posta pe rețelele de socializare (WhatsApp, Twitter, Instagram, Tik-Tok etc.);

b) un mesaj de dragoste în care să folosiți exclusiv emoticoane și elemente de comunicare nonverbală;

c) un text sub formă de scrisoare adresată persoanei iubite, de maximum 50 de cuvinte (Nu uitați să utilizați elementele specifice stilului epistolar!)

La final, citiți textele obținute și observați:

- **corectitudinea** și **claritatea** mesajelor scrise în diverse limbaje;
- **eficiența transmiterii emoțiilor.**

Lucru individual

3. (10 min.) Cu ajutorul *Dicționarului de simboluri*, identificați semnificația podului și a reflectării sale în apă. Ce observați?

4. (10 min.) Analizând cromatica prezentă în imagine, ce se poate deduce despre coordonatele spațiale și temporale (anotimp, momentul zilei etc.)? Ce mesaj este sugerat cu privire la stadiul poveștii de dragoste imaginate de voi? Indicați trei variante posibile

Fișa de lucru

Competențe vizate (cf. *Profilului de formare al absolventului*):

- Comunicare în limba maternă
- Competențe sociale și civice
- Sensibilizare și exprimare culturală

Citiți cu atenție textul.

Când băiatul avea vreo șase ani, tatăl lui i-a dat un șoim pe care să-l dresseze. „Șoimii sunt păsări răpitoare – ucid păsări,” i-a spus tatăl lui, „sunt vânătorii de umbre ai cerului.”

Șoimul nu-l plăcea pe băiat și nici băiatul nu-l plăcea pe șoim. Ciocul lui ascuțit îl neliniștea, iar ochii lui strălucitori păreau să-l pândescă tot timpul. Când se apropia de el, se repezea să-l sfâșie cu ciocul și cu ghearele, – săptămâni în șir mâinile și încheieturile i-au fost pline de răni. El nu știa, dar tatăl lui alesese un șoim care trăise în sălbăticie mai bine de un an și astfel, acum era aproape imposibil de îmblânzit. Dar băiatul a încercat, pentru că tatăl lui îi ceruse să-l facă pe șoim să fie supus, iar el voia ca tatăl său să fie mulțumit de el.

A stat cu șoimul tot timpul, ținându-l treaz, vorbindu-i și chiar cântându-i la pian, pentru că o pasăre obosită însemna una mai ușor de dresat. [...] Ar fi trebuit să o țină cu capul acoperit, ca să nu vadă nimic, dar el nu se putea hotărî s-o facă – în loc de asta, a încercat să stea în locurile unde pasărea îl putea vedea, încercând să-i atingă și să-i mângâie aripile, dorind ca ea să aibă încredere în el. A hrănit-o din mână și, la început, acesta n-a vrut să mănânce. Mai târziu, a mâncat, dar cu atâta sălbăticie, că i-a sfâșiat palma cu ciocul. Dar băiatul era bucuros căci făcuse progrese.[...]

Apoi a început să observe că șoimul era frumos, că aripile lui zvelte erau făcute pentru zbor rapid, că era puternic și agil, feroce și blând. Când se lăsa la pământ, se mișca fulgerător. Când învățase să se rotească în aer și să vină înapoi pe brațul lui, băiatul aproape că strigase de bucurie. Uneori, pasărea îi sălta pe umăr și își îngropa ciocul în părul lui. Știa că șoimul îl iubește și, când a fost sigur că nu era doar îmblânzit, ci perfect dresat, s-a dus la tatăl său și i-a arătat ce făcuse, așteptându-se să fie mândru de el. În loc de asta, tatăl lui a luat pasărea îmblânzită și încrezătoare și ... i-a rupt gâtul.

— Ți-am spus să-l faci să fie supus, i-a zis tatăl și a lăsat să cadă la picioarele băiatului corpul neînsuflețit al șoimului. Când colo, tu l-ai învățat să te iubescă. Șoimii nu sunt meniți să fie animale de casă iubitoare. Sunt feroce și sălbatici, sângheroși și cruzi. Pasărea asta n-a fost dresată; a fost mutilată.

Mai târziu, când a rămas singur, băiatul și-a jelit șoimul până când, în cele din urmă, tatăl a trimis un servitor să ia pasărea și s-o îngroape.

Băiatul n-a mai plâns niciodată de atunci și n-a uitat niciodată ce învățase: că a iubi înseamnă a distruge, iar a fi iubit înseamnă a fi distrus.

(Cassandra Clare, *Seria Instrumente mortale*, vol. I – Orașul oaselor)

Rezolvați cerințele:

Lucru individual

1. **(10 min.)** Alcătuiți planul de idei al textului (4-5 idei principale)
2. **(5 min.)** Extrageți trei trăsături ale șoimului, așa cum sunt prezentate în text, și trei trăsături ale copilului. Ce observați?
3. **(5 min.)** Care este momentul în care relația dintre copil și șoim începe să se schimbe și ce credeți că determină această schimbare? Indicați citatul/ citatele.

Lucru în echipă de trei elevi

1. **(15 min.)** În secvența *Știa că șoimul îl iubește și, când a fost sigur că nu era doar îmblânzit, ci perfect dresat, s-a dus la tatăl său și i-a arătat ce făcuse...*, se pune implicit semnul echivalenței între *iubire, îmblânzire și dresare*. Cum explicați acest lucru? Exprimați punctele de vedere la care ați ajuns.

2. (5 min.) Exprimați un punct de vedere despre gestul tatălui de a ucide pasărea, alegând dintre următoarele variante: nemilos, insensibil, bun pedagog, crud, fără inimă, rece, încearcă să-și protejeze copilul de suferințele și dezamăgirile vieții de adult

Lucru individual

Pornind de la învățătura pe care copilul a dedus-o din această întâmplare: „*a iubi înseamnă a distruge, iar a fi iubit înseamnă a fi distrus*”, considerați că iubirea poate distruge o persoană? Argumentați-vă răspunsul.

„MAITREYI”

TEMA IUBIRII
CLASA a IX-a

..... (numele elevului)

1. Care au fost primele tale impresii despre romanul „Maitreyi” de Mircea Eliade? Completează enunțurile din cadrane:

- Înainte de a începe lectura, am crezut că...../ M-a surprins....
- Cel mai mult mi-a plăcut
- Aș vrea să știu.../ Am nelămuriri referitoare la...
- Textul mi-a amintit de...

2. Completează acest diapozitiv cu o fotografie a copertei și cu un simbol pe care îl asociezi cu romanul. Motivează-ți în 30-50 de cuvinte opțiunea:

3. Citește biografia scriitorului și notează trei date biografice semnificative, legate de prezența lui M. Eliade în India. Inserează fotografia din tinerețe a scriitorului:

- 1.
- 2.
- 3.

4. Romanul nu rezumă viața lui Mircea Eliade în India, ci transfigurează artistic o secvență din această experiență. În spatele lui Allan ni-l putem imagina cu ușurință pe Mircea Eliade, bursier la Calcutta, dar suprapunerea nu este totală. În ciuda sursei de inspirație autobiografice, opera „Maitreyi” este un text ficțional. Notează trei argumente în sprijinul acestei afirmații:

- 1.
- 2.
- 3.

5. Să explorăm felul în care este organizat textul: observă și notează cine narează întâmplările, la ce persoană a verbului și ce formă îmbracă istorisirea. Ce efect are această tehnică narativă asupra ta, în calitate de cititor?

6. Extrage, din primul capitol al romanului, indicii spațiali care fixează cadrul desfășurării acțiunii. În ce alte locuri se va muta acțiunea romanului lui Mircea Eliade?

7. În text există toponime reale, pe care le poți identifica pe o hartă a Indiei. Inserează o imagine cu harta Indiei și însemnează-le.

8. Atașează o fotografie care reprezintă India tradițională, din punct de vedere cultural și turistic. Menționează succint ce reprezintă fotografia. Transcrie din roman o secvență descriptivă corespunzătoare imaginii alese de tine.

9. Specifică, făcând trimitere la roman, trei deosebiri dintre cultura indiană și cea europeană, pe care le află Allan/ pe care le dezvăluie Maitreyi. Inserează o imagine relevantă pentru contextul abordat.

- 1.
- 2.
- 3.

10. Extrage din roman indicii care permit încadrarea temporală a poveștii de dragoste dintre Allan și Maitreyi.

11. Ilustrează printr-o fotografie un sari indian și transcrie din roman un fragment care o descrie pe Maitreyi îmbrăcată în el:

12. Identifică trei trăsături definitorii ale lui Maitreyi și comentează-ți opțiunea, făcând referire la roman:

- 1.
- 2.
- 3.

13. Care este impresia pe care eroina o stârnește la început asupra lui Allan? Crezi că se poate vorbi despre o dragoste la prima vedere? Observă cum evoluează sentimentele lui Allan față de Maitreyi și transcrie citate reprezentative pentru fiecare etapă. Dacă dorești, poți să le reprezinți sub forma unui desen/clustering.

14. Caracterizează eroina principală, alegând una dintre ipotezele următoare și argumentând-o în 50-80 de cuvinte:

- Maitreyi este o întruchipare simbolică a Indiei tradiționale, prezentată antitetic în raport cu mentalitatea lumii moderne întruchipate de Allan;
- Maitreyi se înrudește cu marile eroine tragice din literatura universală, deoarece este protagonista unei iubiri „imposibile”, care eșuează și pentru că bărbatul se dovedește inferior femeii;
- Pentru eroina lui Eliade erosul constituie o cale de mântuire;

15. Iubirea lui Maitreyi pentru „pomul cu șapte frunze” (copacul sacru) nu este înțeleasă de Allan care trăiește departe de natură. Ce crezi că reprezintă acest sentiment al eroinei, atât de neobișnuit din perspectiva omului modern european:

a. un joc;

b. rezultatul unei percepții infantile care nu distinge între uman și non-uman;

c. consecința unei simpatii cosmice, care leagă între ele toate ființele și toate lucrurile;

Alege o variantă și motivează-ți opțiunea, în 50-80 de cuvinte, folosind și alte exemple din roman.

16. Formulează mesajul textului, alegând una dintre ipotezele următoare și argumentând-o în 30-80 de cuvinte:

a. dragostea dintre Allan și Maitreyi nu este acceptată din cauza unor prejudecăți sau norme etice, religioase, sociale;

b. iubirea adevărată are puterea de renunțare și de sacrificiu;

c. fiecare om are un destin implacabil și nimeni nu poate schimba ceea ce îi este predestinat;

17. Compară cuplul Allan- Maitreyi cu alt cuplu din literatura sau mitologia universală (Tristan și Isolda, Romeo și Julieta, Orfeu și Euridice etc.)

18. Romanul „Maitreyi” a constituit subiectul unei ecranizări în regia lui Nicolas Klotz , cu o prestigioasă distribuție internațională. Vezi filmul „Noaptea bengaleză” (La nuit bengali, Franța, 1988) și observă concepția regizorală:

- De ce crezi că titlul filmului este modificat față de cel al romanului lui Eliade?
- Ce se păstrează întocmai ca în romanul lui Eliade în transpunerea cinematografică realizată de Nicolas Klotz?
- Ce diferențe față de romanul original au intervenit în film?
- Scenografia/decorul, costumele, jocul actorilor și atmosfera generală corespund orizontului tău de așteptare?

19. Formulează o listă de două-trei sau mai multe idei sau argumente în favoarea și împotriva următoarei moțiuni: „Într-un cuplu, cei doi trebuie să aibă aceeași religie/etnie.” Dezvoltă, pe slide-ul următor, una dintre idei într-un argument de 50-90 de cuvinte.

• PRO/ARGUMENTE AFIRMATOARE

- 1.
- 2.
- 3.

• CONTRA/ ARGUMENTE NEGATOARE

- 1.
- 2.
- 3.

20. Scrie două titluri de opere literare pe care le-ai citit sau/și două titluri de filme pe care le-ai văzut, în care părinții se împotrivesc iubirii pe care fiul/fiica lor o au față de o anumită persoană:

• CĂRȚI

- 1.
- 2.

• FILME

- 1.
- 2.

21. Romanul este precedat de o dedicație în limba bengaleză: „Oare îți mai aduci aminte de mine, Maitreyi? Și dacă îți amintești, cum poți să mă ierți?” Redactează o scrisoare, continuând această mărturisire.

BIBLIOGRAFIE:

- „PPT-ul între tradițional și reinventare”- Angela Lungu, Tatiana Bologan, Viorica Oleinic, în „Consilierul de lectură”, nr. 2 (22)2020, Anul VI, pp. 24-26;
- „Maitreyi”, Mircea Eliade, ed. Cartex, București, 2016;
- „O didactică a limbii și literaturii române: provocări actuale pentru profesor și elev”, Florentina Sâmișăian, ed. Art, București, 2014, pp. 325-338;
- Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022, București, 2021
https://drive.google.com/file/d/1liceMyPsLavsplwOHnUcl_pRc62BTZSF/view?usp=sharing

METAFORA/SIMBOLISTICA IUBIRII - DE LA LITERATURĂ LA DOR ȘI ARTĂ

- ATELIER DE DISCUȚIE, DE LECTURĂ, DE
SCRIERE.
CLASA A IX-A. TEMA IUBIREA

PRELECTURĂ...

Am lucrat/creat un proiect transdisciplinar, la clasa a IX-a, în anul școlar 2021-2022, pornind de la tema "IUBIREA", alcătuit din mai multe ateliere... combinate - să le numesc așa: *de lectură, de scriere și de ilustrație grafică.*

"Metafora/Simbolistica iubirii - de la literatură la dor și artă"

Evocare: le propun elevilor să asculte melodia interpretată de Yanni, "Felitsa": Ascultați această melodie. Ce stare vă creează? La ce vă gândiți când auziți cuvântul "*iubire*"? Cu ce culoare, muzică, emoție, gust etc. asociați iubirea?, respectiv

Provocarea: Scrieți un cuvânt prin care să definiți iubirea așa cum o percepeți voi și creați/formulați o definiție proprie a acestui cuvânt. Asociați definiția cu o culoare/emoție, o floare, o melodie, o operă literară citită de voi. Lucrați individual și notați în caiete impresiile/sau, dacă putem, folosim aplicația *Jamboard*, elevii notând totul acolo. Timp de lucru, pentru Jamboard, 10 minute.

LECTURA IMAGINII...

Pe tablă este proiectată imaginea tabloului lui Magritte: "Privește cu atenție următoarea pictură care-i aparține lui R. Magritte, intitulată "*Îndrăgostii*". Notează în mijlocul unei foi - sau în Jamboard - cuvântul *iubire* și scrie, în jurul lui, lexeme care denumesc emoțiile exprimate de tabloul reprodus mai jos. Asociază tema picturii cu un text literar liric, epic și dramatic citit/studiat - facultativ -.

A doua provocare, tot aici, le voi pregăti un *Video Ant*, pornind de la piesa interpretată de trupa „7 Klase”, deci, o **Provocare... muzicală**: "Accesați următorul link spre un VideoAnt creat și completați cerințele." Se poate folosi Video Ant creat pentru două piese, a trupei **Vank**, "*Domnul Portocaliu*", și a celor de la **O-Zone**, "*Dragostea din Tei*" (tot proiectul fiind lucrat într-un caiet auxiliar în *Mozaweb/MozaBook*).

<https://ant.umn.edu/ugjvztfqvx/annotated>

<https://ant.umn.edu/tefibxuktf/annotated>

LITERAȚIA...

A treia Provocare de la acest punct: "Comparați textul *"De dragoste"*, de Nicolae Dabija (elevii vor primi textul listat) și tabloul lui Magritte accentuând următoarele aspecte: semnificația titlului; tema/mesajul fiecărei opere; expresivitatea limbajului (figuri de stil și imagini artistice - în cazul textului liric), respectiv cromatica tabloului - voi insista aici pe faptul că cele două chipuri sunt acoperite și-i voi provoca să răspundă de ce sunt acoperite acestea/ce anume a dorit să transmită pictorul; motive/simboluri identificate de ei și modul în care mesajul a fost transmis/receptat.

Le-aș mai vorbi, de asemenea, și despre *ilustrarea iubirii în sculptură* - de exemplu, cele două sculpturi *"Sărutul"* - a lui Brâncuși, respectiv, a lui Rodin - sau, și mai interesant - i-aș provoca pe ei să găsească și alte modalități de ilustrare, inclusiv în literatură, mituri etc.. Le voi aminti și de trimiterea spre *motivul dorului*, precum și spre o altă pictură minunată, cea a lui Gustave Klimt, *"Sărutul"*; le putem recomanda elevilor, de exemplu, și opera, *"Sărutul pictat"*, de Elizabeth Hickey.

LECTURA TEXTULUI...

Atelier de lectură și de discuție, intitulat *"Lecturi Călătore... "la braț" cu MICUL PRINȚ!*", opera *"Micul Prinț"*, de Antoine de Saint-Exupéry, la clasa a IX-a, în cadrul temei *"Călătorie. Aventură"*, pornind de la citatul:

"- Cine ești tu ? zise Micul Prinț. Ești tare frumoasă...
- Sunt o vulpe – zise vulpea.
- Vino să te joci cu mine – o pofti Micul Prinț. Sunt atât de trist...
- Nu pot să mă joc cu tine – zise vulpea. Nu sunt îmblânzită.
- A ! Iartă-mă – rosti Micul Prinț. [...] Ce înseamnă « a îmblânzi » ?
- E un lucru care prea e dat uitării – zise vulpea. Înseamnă « a-ți crea legături »... [...] - Dar dacă tu mă îmblânzești, vom avea nevoie unul de altul. Tu vei fi, pentru mine, fără seamăn în lume...
-Încep să înțeleg – zise Micul Prinț. E undeva o floare... mi se pare că m-a îmblânzit... [...] Nu cunoaștem decât ceea ce îmblânzim – zise vulpea. Oamenii nu mai au timp să cunoască nimic. Ei cumpără lucruri de gata, de la neguțători. Cum însă nu există neguțători de prieteni, oamenii nu mai au prieteni. Dacă vrei să ai un prieten, îmblânzește-mă!"

Voi utiliza *brainstormingul*, provocând elevii să gândească întrebări pornind de la acest fragment, *dezbaterea*, de asemenea, și *hărțile mentale*, pe care le-au lucrat ca temă, dar și *Jurnalele de lectură*.

LECTURA TEXTULUI. LECTURA FILMULUI...

Am făcut un astfel de atelier la începutul anului școlar trecut, cu elevii din clasa a IX-a D, de fapt, au fost mai multe în cadrul unui proiect - am și scris despre acest aspect pe FB:

"Ce am făcut?... am citit, am aflat curiozități despre scriitor și opera sa, am călătorit virtual grație blogului dedicat acestora (<https://www.antoinedesaintexupery.com/>), am vizionat prezentări/animații 3D în MozaWeb, încercând să ne imaginăm cum se simțea Antoine de Saint-Exupéry atunci când pilota avioane în cel de Al Doilea Război Mondial, am realizat *Jurnale de lectură* și *Hărți Mentale*, (video)recenzii, am lucrat în grupe, în Breakout rooms (pe Zoom), utilizând metoda Cubului, am descifrat sensul alegoric al unor simboluri și, grație prezentării colegei din Moldova, Tania Hincota (Tatiana Bologan – „Atelier de lectură și discuție. Dimensiunea alegorică a operei „Micul Prinț”, de Antoine de Saint-Exupéry; educatieonline.md), am vizionat filmul *"The Little Prince"* (2015), regizor: Mark Osborne, am vorbit despre carte și film (această abordare a făcut obiectul unei alte ... Provocări: *"Micul Prinț – între carte și film"*!) etc..

<https://padlet.com/teodoraalessia/j9pfs7of6i8xe6bx>

<https://padlet.com/mihaipauna/v0z59mxxp71yedp3i>

LITERAȚIA...

Una dintre provocările primite de ei a fost să illustreze grafic, la alegere, o imagine/un personaj/o scenă etc., care le-a plăcut și să își motiveze alegerea, dar, mai ales, SĂ DEDICE ACEL DESEN unei persoane dragi!

Câteva întrebări pentru a realiza lectura textului, literația: *Ce personaj ți-a plăcut cel mai mult? Dacă te-ai întâlni cu Micul Prinț ce ai discuta cu acesta? Ce înseamnă Prietenie pentru tine/pentru voi? Care este mesajul operei, în opinia ta/voastră? Care este mesajul transmis de vulpe? Ce simbolizează vulpea, în opinia ta/voastră?* etc..

Ideal ar fi să-i provocăm pe ei să gândească întrebări, să își adreseze întrebări unii altora!

"METAFORA/SIMBOLISTICA IUBIRII - DE LA LITERATURĂ LA DOR ȘI ARTĂ" - ATELIER DE DISCUȚIE, DE SCRIERE, DE LECTURĂ. CLASA A IX-A - ÎN CADRUL MODULULUI "IUBIREA" - (2 ORE)

EVOCARE: LE PROPUN ELEVILOR SĂ ASCULTE MELODIA INTERPRETATĂ DE YANNI, "**FELITSA**": "ASCULTAȚI ACEASTĂ MELODIE. CE STARE VĂ CREEAZĂ? LA CE VĂ GÂNDIȚI CÂND AUZIȚI CUVÂNTUL "IUBIRE"? CU CE CULOARE, MUZICĂ, EMOȚIE, GUST ETC. ASOCIAȚI IUBIREA?"

PROVOCARE: "SCRIEȚI UN CUVÂNT PRIN CARE SĂ DEFINIȚI IUBIREA AȘA CUM O PERCEPEȚI VOI ȘI CREAȚI/FORMULAȚI O DEFINIȚIE PROPRIE A ACESTUI CUVÂNT. ASOCIAȚI DEFINIȚIA CU O CULOARE/EMOȚIE, O FLOARE, O MELODIE, O OPERĂ LITERARĂ CITITĂ DE VOI. LUCRAȚI INDIVIDUAL ȘI NOTAȚI ÎN CAIETE IMPRESIILE.

NOTĂ: SE POATE FOLOSI APLICATIA **JAMBOARD**, ELEVII NOTÂND TOTUL ACOLO; TIMP DE LUCRU, PENTRU JAMBOARD, 10 MINUTE.

SE VA UTILIZA AUXILIARUL REALIZAT ÎN **MOZAWEB/MOZABOOK**, INTITLUAT "**MODALITĂȚI DE ILUSTRARE A IUBIRII ÎN PICTURĂ, SCULPTURĂ, LITERATURĂ. MITURI**".

Modalități de ilustrare a IUBIRII în sculptură

Ce vă sugerează cele două sculpturi intitulate "**Sărutul**", ale lui Brâncuși, respectiv Rodin?
Cu ce mit sau mituri ale iubirii ați putea să le asociați?
Care vi se pare mai sugestivă și de ce?

Realizarea sensului:

Accesați linkul de mai jos pentru a afla informații despre Brâncuși, respectiv Rodin:

<https://www.youtube.com/watch?v=XOMSeRqeYIs>

https://www.youtube.com/watch?v=gxcd-9Ww_bE

Modalități de ilustrare a IUBIRII în pictură

Privește cu atenție următoarea pictură care-i aparține lui Gustav Klimt, intitulată "**Sărutul**".

Notează în mijlocul unei foi - sau în *Jamboard* - cuvântul **iubire**. Scrie, în jurul lui, lexeme care denumesc emoțiile exprimate de tabloul reprodus mai jos.

Asociază tema picturii cu un text literar liric, epic și dramatic citit/studiat.

Dacă vrei să afluți și alte povești cu... tâlc despre **iubire**, accesați linkul de mai jos sau citiți Parabola indiană „**Piatra femeii înțelepte**”, autor necunoscut, culeasă de scriitorul A. Lenehan:

<https://www.marian-rujoiu.ro/povesti-cu-talc-despre-iubire/>

MITOLOGIE. Mituri ale iubirii din diferite culturi ale lumii

Mircea Eliade afirma, în lucrarea "**Aspecte ale mitului**", că Mitul este: "[...] o istorie sacră; el relatează un eveniment care a avut loc în timpul primordial, timpul fabulos al începuturilor. Astfel zis, mitul povestește cum, mulțumită isprăvilor ființelor supranaturale, o realitate s-a născut, fie că e vorba de realitate totală, cosmosul, sau numai de un fragment: o insulă, o specie vegetală, o comportare umană, o instituție. Este, așadar, povestea unei faceri: ni se povestește cum ceva a fost produs, a început să fie. Mitul nu vorbește decât despre ceea ce s-a întâmplat realmente, despre ceea ce s-a întâmplat pe deplin. Personajele miturilor sunt ființe supranaturale [...]. Miturile relevează activitatea lor creatoare și dezvăluie sacralitatea (sau numai caracterul "supranatural") al operelor lor."

Interpretați, în minimum 50 de cuvinte, afirmația lui Eliade, numind, cel puțin, un mit cunoscut - din mitologia românească sau cea universală.

MITOLOGIE. Mituri ale iubirii din diferite culturi ale lumii

Vizionați materialele/animațiile în 3 D din MozaBook (**despre Zeii Greci și Zeitățile Egiptului Antic**) și imaginați-vă că puteți călători cu "Mașina Timpului" în oricare dintre aceste locuri/timpuri. Unde ți-ar plăcea să locuiești/să trăiești și de ce?

Povestește, în minimum o pagină, ce ți s-a întâmplat, inserând, în textul tău, minimum o secvență descriptivă (atât de tip portret, cât și de tip tablou). Cum ți s-a părut "Pantheonul Greciei/Egiptului Antic"? Există diferențe între cele două culturi? Descrie-l într-un text de minimum 100 de cuvinte - poți să-i dai formă diaristică.

Oare, cum ar "suna" un dialog cu una dintre Zeități?

MITOLOGIE. Mituri ale iubirii din diferite culturi ale lumii

Accesați lecția digitală "*Zeii Egiptului Antic*", capitolul "*Ce rol aveau templele și preoții?*", din *MozaBook*, și priviți cu atenție fotografiile din galerie (*templele uriașe considerate lăcașurile zeilor*).

Alcătuți o povestire, în care să vă referiți la acestea/să le includeți, indiferent de ordine, inserând secvențe narative/descriptive/dialogate. Dați un titlu sugestiv povestirii voastre.

Dacă vreți să aflați mai multe...

<https://www.ziarulmetropolis.ro/cupluri-celebrec3a9n-mitologia-universalc4%83-5-povec8%99ti-pe-care-nu-le-ai-auzit-lac8%99coalc4%83/>

Cupluri celebre în mitologia universală. Povești mai puțin cunoscute

Miturile asociate cu tema IUBIRII sunt, alături de cele cosmologice și eroice, printre cele mai comune și îndrăgite, indiferent de spațiul cultural din care provin.

Accesați linkul următor și citiți câteva dintre aceste *Povești mai puțin cunoscute*. Notați, într-un Jurnal, impresiile voastre, referindu-vă la cuplul/povestea care v-a plăcut cel mai mult, motivând alegerea făcută.

<https://www.ziarulmetropolis.ro/cupluri-celebrec3a9n-mitologia-universalc4%83-5-povec8%99ti-pe-care-nu-le-ai-auzit-lac8%99coalc4%83/>

REFLECȚIE

Știați că...

... România figurează, la UNESCO, având 3 cuvinte care definesc, între popoarele lumii, specificul spiritual al românilor: *Dor*, *Doină*, *Colind*. Cuvântul *Dor* este intraductibil în alte limbi, fiind sinonim, după caz, cu *Alean* (de origine maghiară) și *Jale* (de origine slavă).

Scriere creativă

Caută în DEX sensul lexemului *Dor* și asociază-l cu 1-3 elemente, din imaginea alăturată (Foto: internet), într-un text de minimum 50 de cuvinte. Dă un titlu expresiv textului tău.

JOC ȘI JOACĂ

FIȘĂ DE LUCRU

Citește cu atenție textul următor, pentru a putea rezolva cerințele:

SCENA II *Aceiași*, CORINA, ȘTEFAN, MADAME VINTILĂ

CORINA (*intră râzând, cu racheta în mână*): Campionul! L-am bătut pe campion. L-am bătut pe profesor.

ȘTEFAN (*intră de asemeni cu racheta în mână*): Felicitările mele. Ești o elevă harnică și sunt un profesor bătut. Ai niște razante de neapărat.

MADAME VINTILĂ (*intrând și ea tot prin dreapta, către Ștefan*): Hai să joci cu mine, acum. (*Către Corina, cu oarecare bruschețe*): Vrei să-mi dai racheta? (*După ce-i ia racheta din mână, către Ștefan*): Vii?

ȘTEFAN: Nu. Fac o pauză. Pentru moment sunt obosit.

MADAME VINTILĂ: A! Înțeleg. Am uitat să-i cer consimțământul. (*către Corina*): Îl lași să joace cu mine?

ȘTEFAN (*sec și fără chef de glumă*): Nu înțeleg întrebarea.

MADAME VINTILĂ: Nu-i nimic; ea înțelege. (*Către Corina*): Spune, îl lași?

ȘTEFAN: Doamnă Vintilă, e o glumă proastă. Renunță.

CORINA: Dar nu e deloc o glumă, Ștefan. (*Către madame Vintilă*): Il las.

MADAME VINTILĂ: Mulțumesc. Cât ești de generoasă! Să știi că n-am să abuzez. Peste un sfert de oră ți-l dau înapoi.

CORINA: Ești modestă și meriți o recompensă. Uite, ți-l las... trei sferturi de oră...

MADAME VINTILĂ: Ce imprudență! Nu ți-e frică?

CORINA: Ba da. Tremur. Că se vede.

MADAME VINTILĂ (*tăioasă, de astă dată fără ironie*): Se vede mai mult decât îți imaginezi. (*Mai încet, numai către ea, destul de răspicat totuși, pentru ca să audă toată lumea*): Se vede foarte clar. Totul.

ȘTEFAN (*sincer plictisit*): Dar terminați odată, pentru Dumnezeu! Sunteți insuportabile dumneavoastră când aveți humor.

MADAME VINTILĂ (*îl ia de braț cochetă*): În schimb, dumneata ești răpitor când te superi. (*Calmă*): Hai să jucăm.

ȘTEFAN: Nu joc. Ți-am spus că nu joc. Sunt obosit. Mai târziu. Acuma, uite, joacă cu domnul Bogoiu.

BOGOIU (*aproape indignat*): Te rog!

ȘTEFAN: Sau cu majorul.

MADAME VINTILĂ: Perfect. Și dumneata ne arbitrezi. Hai, domnule maior.

MAIORUL (*e tentat, dar se lasă greu*): De, conică. Numai să pot...

MADAME VINTILĂ: Cum să nu poți! Cu așa arbitru...

(Mihail Sebastian, Actul II, Scena II din *Jocul de-a vacanța*)

I. Receptarea textului literar

1. Indică sinonime contextuale pentru cuvintele:

bătut.....

consimțământul.....

2. Extrage din textul dat două cuvinte din câmpul semantic al jocului:

.....

3. Cuvântul neapărat este format prin:

A) derivare

B) compunere

4. Scrie două expresii / locuțiuni care conțin verbul *a juca*.....

5. Completează următoarele enunțuri:

A) Tema discuției dintre personaje este.....

B) Corina îl învinge pela jocul de tenis.

C) Ștefan refuză să joace tenis deoarece.....

D) Atitudinea doamnei Vintilă este.....

6. Tiparul textual din următorul fragment "*Felicitările mele. Ești o elevă harnică și sunt un profesor bătut. Ai niște razante de neapărat...*" este.....

II. Producerea de text pornind de la fragmentul suport

Scrie un text de 100-150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre **importanța jocului la vârsta copilăriei**.

TEST DE EVALUARE

Se dă textul:

Veni și ziua următoare, rece, dar foarte senină. Marea Sală mirosea îmbietor, a cârnăciori prăjiți, și răsună de glasuri voioase, dornice să vadă un meci de Vâjthaț cât mai reușit.

- Trebuie să mănânci ceva!

- Nu vreau! Imposibil! Nu pot să înghit nimic!

Harry se simțea groaznic. În aproximativ o oră, urma să intre în teren.

- Harry, mănâncă, îl îndemnă și Seamus Finnigan, trebuie să capeți puteri. Căutătorii sunt întotdeauna cotonogiți de jucătorii din echipa adversă!

- Mulțumesc pentru încurajare, Seamus, zise Harry, uitându-se cum acesta își tot turna ketchup pe cârnăciori.

Pe la unsprezece, întreaga școală era în păr, în jurul terenului de Vâjthaț. Mulți dintre privitori aveau binocluri. Era adevărat că scaunele erau sus, în aer, dar uneori tot era greu să urmărești toate fazele.

Ron și Hermione se alăturaseră lui Neville, Seamus și Dean, pe cel mai de sus rând. Harry fu uimit să constate că făcuseră un afiș mare, din unul dintre cearșafurile distruse de Pungașul. Pe el scria: „Harry Potter, președinte!” iar Dean, care era foarte bun la desen, făcuse dedesubt emblema Cercetașilor, leul uriaș. Hermione contribuise și ea cu o mică vrajă, pentru ca inscripția să apară în mai multe culori, vii și strălucitoare.

Între timp, la vestiar, Harry și restul echipei se schimbau pentru meci, punându-și pelerinele roșii de Vâjthaț. (Viperinii jucau în pelerine verzi).

Baston își dresă glasul, pentru ca să se facă liniște.

- OK, băieți..., începu el.

- ... și fete, completă înaintașa Angelina Johnson.

- Da, și fete, fu de acord Baston. A venit momentul!

- ... mult așteptat..., sări Fred Weasley.

- ... de noi toți! zise și George.

- Știm pe de rost discursul de încurajare al lui Baston, îi spuse Fred lui Harry. Am făcut parte din echipă și anul trecut!

- Gura, voi doi! strigă Baston. De ani de zile n-au mai avut Cercetașii așa o echipă bună. O să câștigăm, sunt sigur! Și îi privi crunt, ca și cum ar fi vrut să adauge: „Sau altfel...”

- În regulă, pe teren! Succes tuturor! Harry ieși din vestiar, în urma lui Fred și George și, sperând să nu i se înmoaie genunchii, păși pe teren, în uralele publicului dezlănțuit.

(Harry Potter și piatra filozofală de J.K. Rowling)

I. ANALIZĂ ȘI INTERPRETARE: (30 de puncte)

1. Notează participanții la jocul de Vâjthaț. **6 puncte**
2. Identifică două structuri/ secvențe care ilustrează starea de spirit a lui Harry Potter dinainte de începerea jocului. **6 puncte**
3. Precizează o temă și un motiv prezente în text. **6 puncte**
4. Precizează care este rolul jocului de Vâjthaț. Ce scoate la iveală? **6 puncte**
5. Comentează, în 30-50 de cuvinte, secvența: „ Pe el scria: „Harry Potter, președinte!” iar Dean, care era foarte bun la desen, făcuse dedesubt emblema Cercetașilor, leul uriaș.” **6 puncte**

II. LECTURĂ ȘI ÎNȚELEGERE. Practica rațională și funcțională a limbii: (20 de puncte)

Nivel lexico-semantic

1. Indică sensul expresiei „pe de rost”. **5 puncte**
2. Transcrie din text două cuvinte din câmpul lexical al **jocului**. **5 puncte**
3. Construiește câte un enunț pentru a ilustra sensul denotativ și sensul conotativ al cuvântului **glas**. **5 puncte**
4. Identifică în următorul fragment un cuvânt obținut prin derivare, unul prin conversiune și unul prin compunere, explicând modul de formare: „Căutătorii sunt întotdeauna cotonogiți de jucătorii din echipa adversă!”. **5 puncte**

III. REDACTARE: (40 de puncte)

1. Scrie un text de 10-12 rânduri, în care să evidențiezi caracterul ludic al fragmentului dat. (două trăsături) **20 puncte**
2. Exprimă-ți opinia despre necesitatea încurajării în timpul unui joc, valorificând informațiile din textul dat. **20 puncte**

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

I ANALIZA ȘI INTERPRETAREA: (30 de puncte)

1. Notarea participanților la jocul de Vâjthaț din textul dat sunt (de exemplu: Harry, Baston, Angelina Johnson, Fred Weasley, George) formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**
2. Indicarea a două structuri/ secvențe care ilustrează starea de spirit a lui Harry (de exemplu: „*Harry se simțea groaznic; Harry fu uimit*” etc.)-2 puncte + 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**
3. Precizarea unei teme (de exemplu : *jocul, prietenia*): – precizarea unei teme – 2 puncte – câte 1 punct pentru prezentarea temei (prezentare adecvată prin valorificarea unui element de conținut din fiecare text – 1 punct; încercare de prezentare – 0 puncte) – 2 x 1 punct = 2 puncte – respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) – 1 punct – încadrarea în numărul de cuvinte indicat – 1 punct **6 puncte**
4. Precizarea rolului jocului de Vâjthaț și a ceea ce scoate la iveală (de exemplu: jocul este bazat pe agilitatea concurenților el scoate la iveală competitivitatea, dorința de a câștiga , spiritul de echipă ,prietenia dintre jucători etc.) :explicare nuanțată – 4 puncte/încercare de explicare – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**
5. Comentarea secvenței: „ Pe el scria: „*Harry Potter, președinte!*” iar Dean, care era foarte bun la desen, făcuse dedesubt emblema Cercetașilor, leul uriaș.”(de exemplu: - ilustrează susținerea, încurajarea prietenilor lui Harry pentru câștigarea meciului de vâjthaț, etc.) - explicare nuanțată – 2 puncte; prezentare adecvată și nuanțată – 2 puncte/încercare de prezentare – 1 punct 4 puncte – respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

II LECTURA ȘI ÎNTELEGerea TEXTULUI: (20 de puncte)

1. Indicarea sensului din text al secvenței date (de exemplu: Sensul secvenței este *pe dinafară. etc.*) – 3 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **5 puncte**
2. Transcrierea din text a două cuvinte care aparțin câmpului semantic al jocului: (de exemplu: meci, teren. etc) -pentru transcrierea corectă a unui cuvânt- (2,5 x 2 puncte.) **5 puncte**
3. Ilustrarea în enunț a sensului cuvântului glas (de exemplu: *Mi-a cântat cu glas tare- denotativ, glas de aur-conotativ. etc.*)- formulare corectă 2 puncte + 2 puncte; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **5 puncte**
4. Identificarea și explicarea modului de formare a unui cuvânt format prin derivare, conversiune și compunere din fragmentul dat: *Căutătorii sunt întotdeauna cotonogiți de jucătorii din echipa adversă!*”: (de exemplu: derivare cu sufix- căutătorii, compunere –întotdeauna , conversiune- adversă etc.) – pentru precizarea corectă a cuvintelor - 2 puncte și pentru explicarea formării cuvintelor- 2 puncte, corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **5 puncte**

III. REDACTARE: (40 de puncte)

A. (20 de puncte)

Conținutul rezumatului – 12 puncte

- formularea ideilor importante, dovedind înțelegerea textului **6 puncte**
- formularea ideilor importante, cu introducerea unor idei neesențiale, menționarea personajelor, dovedind înțelegerea completă a textului – 4 puncte; formularea ideilor importante, cu introducerea mai multor idei neesențiale, menționarea selectivă două trăsături ale ludicului importante, dovedind înțelegerea parțială a textului – 2 puncte ▪ formularea unor idei lipsite de relevanță pentru lumea textului, transcrierea unor secvențe din text – 1 punct
- prezentarea evenimentelor în succesiune logică: în totalitate – 2 puncte; parțial – 1 punct; lipsa logicii - 0 puncte **2 puncte**
- respectarea regulilor de alcătuire a unui rezumat **4 puncte**

Redactarea rezumatului – 8 puncte

– coerența textului: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
– proprietatea termenilor folosiți: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
– gramaticală: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
– claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
– respectarea normelor de ortografie: 0 – 1 greșeli – 2 puncte; 2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	2 puncte
– respectarea normelor de punctuație: 0 – 2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
– lizibilitatea	1 punct

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 100 de cuvinte.

B. (20 de puncte)

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție 1 punct
- câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate: enunțare clară, în concordanță cu opinia formulată – 2 p.; încercare de enunțare – 1 p. 2 x 2 puncte = 4 puncte
- câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 p.; încercare de dezvoltare, schematism – 1 p. 2 x 2 puncte = 4 puncte
- valorificarea textului în dezvoltarea oricărui argument – 3 p./simpla citare a unor secvențe din text – 1 p.; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument – 1 p. 3 puncte + 1 punct = 4 puncte
- formularea unei concluzii pertinente 1 punct – utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 p.; utilizare parțial adecvată – 1 p.
- respectarea normelor limbii literare (0 – 1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) 1 punct – respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) 1 punct
- așezarea în pagină, lizibilitatea 1 punct
- respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte 1 punct.

FIȘĂ DE LUCRU

Completează **diagrama Venn-Euler**, pe baza fragmentelor de mai jos, urmărind viziunea autorilor asupra jocurilor copilăriei:

1. „Formam cu Porojan o păreche nedespărțită de cum răsărea lumina zilei până ce apunea. Poamele din grădină nu apucau niciodată a se coace din cauza noastră, căci amândoi știam a ne acăța ca veverițele pe vârfulurile cele mai nalte ale copacilor roditori.

Meșteri în arta de a fura merele și perele de pe crengi; îndrăzneți la asaltul stogurilor de fân, din vârful cărora ne plăcea a ne da de-a rostogol; neobosiți la «puia-gaia», la «poarca», la «țârca» și chiar iscoditori de nouă jocuri, eram mândri unul de altul!...

Ce talent avea el pentru confecționarea arcelor de nuiete cu săgeți de șindrilă! Cum știa de bine să înalțe zmeii de hârtie poleiți până sub nori[...]La Iași, ambiția noastră era de a chiti și a zburutai cu petricele late și rotunde pe palamarul bisericii Sfântul Ilie, când el, suit în clopotniță, bătea toaca, executând variații fantastice cu ciocanul de lemn pe scândura spânzurată alături de clopotele.”

(Vasile Alecsandri, Porojan)

2.a. -, „Copilul încălecat pe bățul său se gândește că se află călare pe un cal de cei mai strașnici, pe care aleargă cu voie bună, și-l bate cu biciul, și-l strunește cu tot dinadinsul, și răcnește la el din toată inima, de-ți ie auzul; și de cade jos, crede că l-a trântit calul, și pe băț își descarcă mânia în toată puterea cuvântului...”

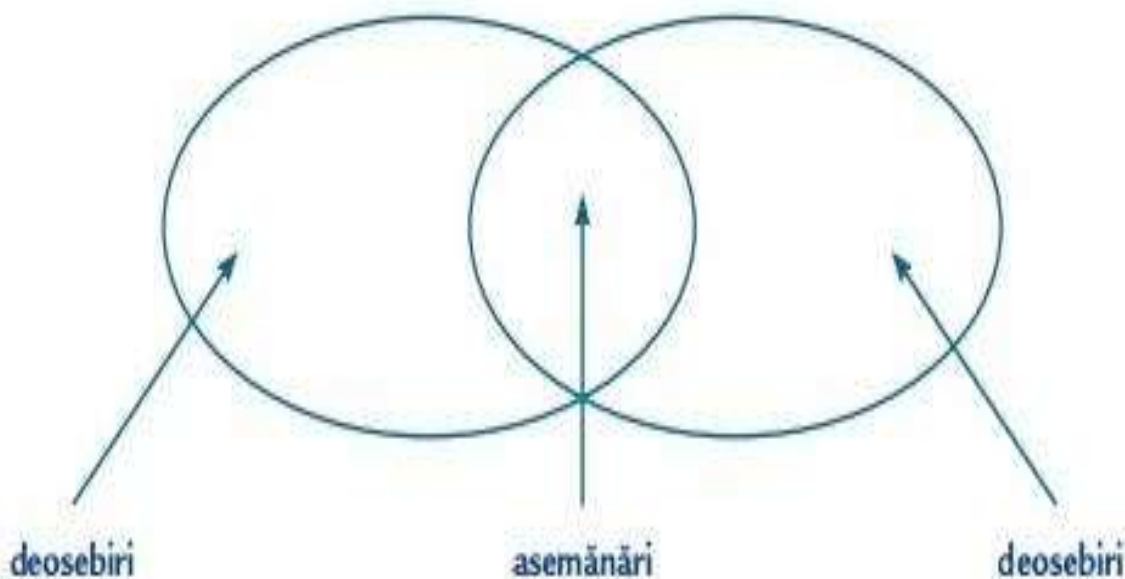
(Ion Creangă, Amintiri din copilărie)

b. -, „De-ar veni vara să se mai joace și pe afară...Câte drăcării le vin în cap, toate le fac. Când începe a toca la biserică, Zahei al tău cel cuminte fuga și el afară și începe a toca în stative, de pârâie păreții casei și duduie fereștile. Iar stropșitul de Ion, cu talanca de la oi, cu cleștele și cu vâtraiul, face o hodorageală și un tărăboi, de-ți ie auzul; apoi își pun câte-o țoală în spate și câte-un coif de hârtie în cap și cântă „aliluia și Doamne miluiește, popa prinde pește”, de te scot din casă.”

(Ion Creangă, Amintiri din copilărie)

Vasile Alecsandri

Ion Creangă

Fișă de lucru / recapitulare

Nume și prenume elev:

Citește următorul fragment:

ACTUL II SCENA II

Corina, Ștefan, Madame Vintilă

CORINA (intră râzând, cu paleta în mână): Campionul! L-am bătut pe campion. L-am bătut pe profesor.

ȘTEFAN (intră de asemeni cu paleta în mână): Felicitările mele. Ești o elevă harnică și sunt un profesor bătut. Ai niște razante de neapărat.

MADAME VINTILĂ (intrând și ea tot prin dreapta, către Ștefan): Hai să joci cu mine, acum. (Către Corina, cu oarecare bruschețe): Vrei să-mi dai paleta? (După ce-i ia paleta din mână, către Ștefan): Vii?

ȘTEFAN: Nu. Fac o pauză. Pentru moment sunt obosit.

MADAME VINTILĂ: A! Înțeleg. Am uitat să-i cer consimțământul. (Către Corina): Îl lași să joace cu mine?

ȘTEFAN (sec și fără chef de glumă): Nu înțeleg întrebarea.

MADAME VINTILĂ: Nu-i nimic, ea înțelege. (Către Corina): Spune, îl lași?

ȘTEFAN: Doamnă Vintilă, e o glumă proastă. Renunță.

CORINA: Dar nu e deloc o glumă, Ștefan. (Către Madame Vintilă): Îl las.

MADAME VINTILĂ: Mulțumesc. Cât ești de generoasă! Să știi că n-am să abuzez. Peste un sfert de oră ți-l dau înapoi.

CORINA: Ești modestă și meriți o recompensă. Uite, ți-l las ... trei sferturi de oră.

MADAME VINTILĂ: Ce imprudență! Nu ți-e frică?

CORINA: Ba da. Tremur. Cred că se vede.

MADAME VINTILĂ (tăioasă, de astă dată fără ironie): Se vede mai mult decât îți imaginezi. (Mai încet, numai către ea, destul de răspicat totuși, pentru ca să audă toată lumea): Se vede foarte clar. Totul.

ȘTEFAN (sincer plictisit): Dar terminați odată, pentru Dumnezeu! Sunteți insuportabile dumneavoastră când aveți humor.

MADAME VINTILĂ (îl ia de braț, cochetă): În schimb, dumneata ești răpitor când te superi. (calină*): Hai să jucăm.

ȘTEFAN: Nu joc. Ți-am spus că nu joc. Sunt obosit. Mai târziu.

(Mihail Sebastian, *Jocul de-a vacanța*)

**calin, căruia îi place să se alinte.*

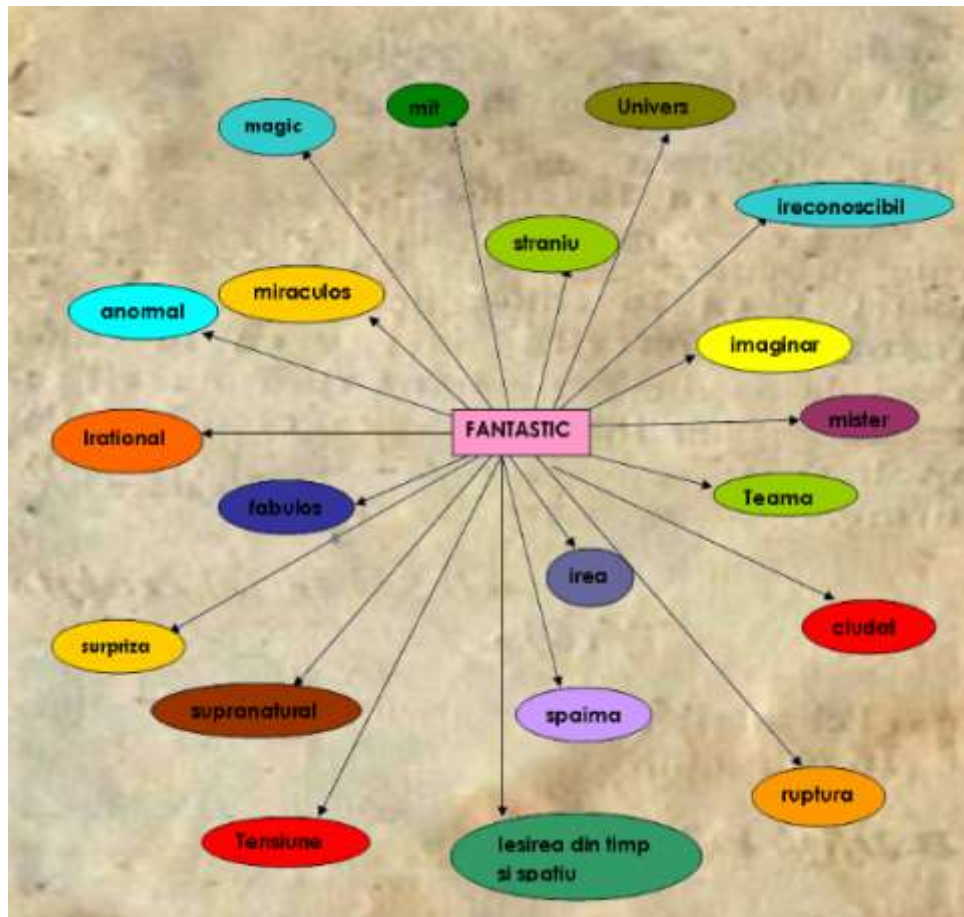
Subiectul I

1. Menționează, într-un enunț, tema fragmentului dat.
2. Prezintă o trăsătură morală a personajului Corina, desprinsă din întregul conținut al textului
3. Precizează și exemplifică două trăsături ale operei dramatice, identificate în fragmentul dat.
4. Comentează, în minimum 50 de cuvinte, secvența: (*îl ia de braț, cochetă*): *În schimb, dumneata ești răpitor când te superi. (calină*): Hai să jucăm.*
5. Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în textul dat.
6. Asociază fragmentul dat cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, în minimum 50 de cuvinte, prezentând o asemănare și o deosebire dintre acestea.

Subiectul al II-lea

Vizionează, alături de colegii tăi, piesa de teatru. Redactează o pagină de jurnal, de minimum 150 de cuvinte, în care vei compara fragmentul dat cu secvențele din piesă și vei nota câteva observații. Pagina de jurnal va cuprinde prezentarea emoțiilor din timpul vizionării, o secvență narativă, una descriptivă și una explicativă. Data redactării paginii de jurnal este 10 decembrie 2020.

LUMI FANTASTICE

FIȘĂ DE LUCRU

Un sfert de ceas până la hanul lui Mânjoală... de-acolea, până-n Popeștii-de-sus, o poștie: în buieștru potrivit, un ceas și jumătate... Buiestrașu-i bun... dacă-i dau grăunțe la han și-l odihnesc trei sferturi de ceas... merge. Care va să zică, un sfert și cu trei, un ceas, și până-n Popești unul și jumătate, fac doua și jumătate... Acu sunt șapte trecute: ăl mai târziu până la zece, sunt la pocovnicu Iordache... Am cam întârziat... trebuia să plec mai devreme... dar în sfârșit!... de așteptat, mă așteaptă...

Așa socotind în gând, am și văzut de departe, ca la o bătaie bună de pușcă, lumină multă la hanul lui Mânjoală, adică așa-i rămăsese numele; acum era hanul Mânjoloaiei - omul murise de vreo cinci ani... Zdravănă femeie! ce a făcut, ce a dres, de unde era cât p-aci să le vândă hanul când trăia bărbatu-său, acum s-a plătit de datorii, a dres acaretul, a mai ridicat un grajd de piatră, și încă spun toți că trebuie să aibă și parale bune. Unii o bănuiesc că o fi găsit vreo comoară... alții, că umblă cu farmece. Odată au vrut s-o calce tâlharii... S-au apucat să-i spargă ușa. Unul dintre ei, ăl mai voinic, un om cât un taur, a ridicat toporul și când a tras cu sete, a picat jos. L-au ridicat repede! era mort... Frate-său a dat să vorbească, dar n-a putut - amuțise. Erau patru inși. L-au pus pe mort în spinarea lui frate-său, și ceilalți doi l-au apucat de picioare, să-l îngroape undeva departe. Când să iasă din curtea hanului, Mânjoloaia începu să strige pe fereastră: hoții! și-n față-le, iacă zapciul cu mai mulți inși și cu patru dorobanți călări. Strigă pomojnicul: "Cine-i?" Hoții cei doi fugi care-ncotro! rămâne mutul cu frate-său mort în cârcă. Acu, ce te faci la cercetare? Toată lumea știa că mutul vorbește; cui putea să-i treacă prin cap că mutul nu se prefacă? L-au bătut până l-au smintit, ca să-i vie glasul la loc - degeaba. De atunci li s-a tăiat pofta flăcăilor să mai calce hanul...

Până să-mi treacă toate astea prin minte, am sosit. O sumă de cară poposesc în curtea hanului; unele duc la vale chereștea, altele porumb la deal. E o seară aspră de toamnă. Chirigiii se-ncălzesc pe lângă focuri... de aceea se vedea atâta lumină de departe. Un argat îmi ia calul în primire să-i dea grăunțe la grajd. Intru în cârciumă, unde fac refenea oameni mulți, pe când doi țigani somnoroși, unul cu lăuta și altul cu cobza, țârlâie într-un colț oltenește. Mi-e foame și frig - m-a răzbit umezeala.

(La hanul lui Mânjoală- I.L. Caragiale)

EXPLOREAZĂ

1.Precizează sensul următoarelor expresii: „a umbla cu farmece”, „la o bătaie de pușcă”, „li s-a tăiat pofta”.

.....
.....
.....
.....

2.Identifică un element care marchează prezența fantasticului.

.....
.....

3.„Fantasticul este ezitarea cititorului în fața unor opțiuni explicative”-Tzvetan Teodorov. Transcrie o secvență care să reliefeze această afirmație și explică motivul alegerii.

.....
.....
.....

4.Identifică elemente ale cronotopului, din incipitul fragmentului de text.

.....
.....

5.Explică motivul morții unuia dintre tâlharii care atacaseră Hanul lui Mânjoală.

.....
.....
.....

6.Scrie o trăsătură fizică și o trăsătură morală ale Mânjoloaiei, precizând și mijlocul de caracterizare folosit în ambele situații.

.....
.....
.....
.....

ANALIZEAZĂ

7. Realizează portretul naratorului-personaj, valorificând informațiile din text.

8. Comentează, în 30-50 de cuvinte, semnificația structurii: „Toată lumea știa că mutul vorbește; cui putea să-i treacă prin cap că mutul nu se preface?”

9. Menționează tipul de structură identificat în următorul fragment de text suport: „...acum s-a plătit de datorii, a dres acaretul, a mai ridicat un grajd de piatră, și încă spun toți că trebuie să aibă și parale bune.”

10. Numește un element care aparține planului real și un alt element care aparține fantasticului.

11. Oferă două posibile explicații pentru „pășania” tâlharilor.

12. Folosind un dicționar, găsește sensurile cuvintelor:

- buiestru

- dorobanți

- chirigiu

13. Explică motivul pentru care personajul-narator se duce la polcovnicul Iordache, la ora aceea târzie.

ARGUMENTEAZĂ

14. Scrie un text argumentativ, de minimum 150 de cuvinte, despre călătorie ca mod de cunoaștere, pornind de la următoarea afirmație: „Călătoria adevărată de descoperire este aceea în care nu cauți noi peisaje, ci o nouă perspectivă din care să vezi lumea. – Marcel Proust.

REDACTEAZĂ

15. Femeia vrăjitoare este des întâlnită atât în literatura română, cât și în cea universală. Enumeră trei alte texte în care apare acest tip de personaj și rezumă acțiunea unuia dintre texte, la alegere.

FIȘĂ DE LUCRU

I. Competențe vizate (cf. Profilului de formare al absolventului):

- Comunicare în limba maternă
- Comunicare în limbi străine
- Competențe digitale
- Competențe sociale și civice
- Sensibilizare și exprimare culturală

Citește cu atenție textul.

Bine ați venit la Caraval! Cel mai mare spectacol de pe uscat sau de pe apă. Înăuntru, veți trăi mai multe minuni decât văd cei mai mulți dintre oameni într-o viață întreagă. Puteți sorbi magia dintr-o ceașcă și cumpăra vise într-o sticlă. Dar, înainte de a pătrunde cu totul în lumea noastră...

Ține minte, este doar un joc!

Tella scoase cele trei coli de hârtie ascunse în invitație. Lumina lămpii le mângâie filigranul. Pentru o clipă, acestea străluciră auriu, ca marginile scrisorii, înainte de a se transforma într-o nuanță periculoasă de roșu ca sângele.

— Vezi asta? Tella suspină când vârtejurile de litere argintii se materializără pe pagină, transformându-se încet în cuvinte: *Prima Admisă: Donatella Dragana, din Insulele Cucerite.*

Numele lui Scarlett apărură pe cealaltă.

Cea de-a treia hârtie conținea doar cuvintele *Prima Admisă*. Ca și în cazul celorlalte invitații, literele erau imprimate deasupra numelui unei insule de care nu auzise niciodată: *Insula Viselor.*

Scarlett își imaginează că invitația fără nume era menită logodnicului ei și, pentru o clipă, se gândi la cât de romantic ar fi fost să experimenteze Caravallul împreună cu el, de îndată ce se căsătoreau.

— O, uite, mai scrie ceva. Tella țipă în clipa în care noi rânduri scrise apărură pe bilete.

A se folosi doar o singură dată, pentru a intra în Caraval. Porțile principale se închid la miezul nopții, în a treisprezecea zi a Sezonului de Creștere, în timpul celui de-al 57-lea an al Dinastiei Elantine. (Sursa: https://caraval.fandom.com/wiki/Map_of_All)

Oricine va sosi mai târziu de acea dată nu va putea să participe la joc sau să câștige premiul din acest an: o dorință.

— Peste doar trei zile, spuse Scarlett, culorile strălucitoare pe care le simțise înainte transformându-se în obișnuitele-i nuanțe terne de dezamăgire gri. Nu ar fi trebuit să se gândească, nici măcar pentru o clipă, că acest lucru ar fi putut fi posibil. Poate dacă acest Caraval ar fi avut loc peste trei luni sau peste chiar trei săptămâni – *cândva, după nunta ei*. Tatăl lui Scarlett fusese secretos în legătură cu data exactă a căsătoriei ei, dar ea știa că nu urma să aibă loc în mai puțin de trei zile. *Să plece înainte de termen ar fi fost imposibil – și mult prea periculos.*

— Dar fii atentă la premiul de anul acesta, spuse Tella. O dorință.

— Credeam că nu crezi în dorințe.

— Iar eu credeam că asta te-ar bucura mai mult, rosti Tella. Știi că oamenii ar face orice ca să obțină invitațiile?

— Nu ai văzut partea din bilet în care spune că trebuie să părăsim insula? Indiferent de cât de mult tânjea Scarlett să meargă la Caraval, nevoia de a se căsători era mai mare. Ca să ajungem în trei zile, probabil că ar trebui să plecăm mâine.

— De ce crezi că sunt atât de încântată? Strălucirea din ochii Tellei se intensifică; când era bucuroasă, lumea începea să sclipească, făcând-o pe Scarlett să vrea să lucească alături de ea și să fie de acord cu orice și-ar fi dorit sora ei. Dar Scarlett învățase prea bine cât de înșelător era să spere la ceva atât de iluzoriu ca o dorință. [...]

— Nu, rosti Scarlett. Dacă vom fi prinși, va fi prea periculos. [...]

— Nimic din ceea ce facem nu este lipsit de pericole. Dar acest lucru merită riscul. Ai așteptat asta toată viața, și-ai pus dorințe cu fiecare stea căzătoare, te-ai rugat ca fiecare corabie care intra în port să fie aceea corabie fermecată, care să îi aducă pe misterioșii artiști ai Caravalului. Îți dorești asta chiar mai mult decât mine.

„Orice ai auzit despre Caraval, nu se compară cu realitatea. Este mai mult decât un joc sau decât un spectacol. Este lucrul cel mai apropiat de magie pe care îl vei întâlni vreodată în această lume.” În clipa în care Scarlett se uită la biletele din hârtie pe care le ținea în mâini, cuvintele bunicii ei i se derulară în minte. Poveștile despre Caraval, pe care le adora când era mică, i se păreau acum mai reale ca niciodată. Scarlett vedea întotdeauna străluciri de culoare atașate celor mai puternice emoții ale sale și, preț de o clipă, tija aurie a dorinței se aprinse în sinea ei. Pentru scurt timp, Scarlett își imagină cum ar fi fost să meargă pe insula privată a lui Legend, să joace jocul și să câștige o dorință. Libertate. Opțiuni. Miracole. Magie.

O fantezie frumoasă și ridicolă.

Și cel mai bine ar fi fost să rămână așa. Dorințele erau cam la fel de reale ca inorogii. Când era mai mică, Scarlett crezuse poveștile dădacei ei despre magia Caravalului, dar, crescând, lăsase acele basme în urmă. Nu i se dovedise niciodată că magia exista. Acum, părea și mai probabil că poveștile dădacei fuseseră exagerările unei bătrâne.

O parte din Scarlett încă voia cu disperare să experimenteze splendoarea Caravalului, dar știa că nu trebuia să creadă că magia avea să-i schimbe viața...

(Stephanie Garber – *Caraval*)

Răspunde la întrebări și rezolvă cerințele.

Lucru individual

1. Clasifică fragmentul extras din romanul *Caraval*, de Stephanie Garber, în una din categoriile de mai jos, prezentând argumentele/ exemplele extrase din text:

a) povestire realistă; b) istorie posibilă; c) basm; d) istorie visată/ dorită; e) utopie; f) distopie

2. Ce crezi că este **Caraval**? Cu ce cuvânt din limba română seamănă?

3. Ai vizitat vreodată un loc care să semene cu descrierea din text sau cu imaginea de pe hartă? Dacă da, numește-l.

4. Care este premiul oferit câștigătorului Caravalului? Dacă ai primi un asemenea premiu, cum l-ai folosi? Indică trei variante.

Lucru în echipă

1. Împărțiți-vă în susținători ai lui Scarlett și Donatella (Tella). Realizați o listă cu argumente pro și cu avantajele vizitării unui loc precum Caraval (Team Tella) și o listă cu argumente contra și cu dezavantajele unei asemenea călătorii într-un loc necunoscut, despre care nimeni nu poate da informații (Team Scarlett). Prezentați apoi rezultatele la care ați ajuns și explicați alegerile făcute.

2. Realizați o listă cu trăsături morale și cu abilități fizice și intelectuale pe care ar trebui să le aibă o persoană pentru a putea accede în Caraval.

3. În fragment apar o serie de elemente, simboluri, referințe culturale pe care este posibil să le fi întâlnit în lecturile voastre particulare sau în filmele pe care le-ați vizionat. Indicați pentru fiecare dintre cuvintele de mai jos un titlu de roman sau de film în care ași regăsit informația (cel puțin 3 exemple pentru fiecare):

- **Joc**
- **Inorog**
- **Dorință**
- **Insulă**
- **Scrisoare**

Lucru individual

1. În urma discuțiilor, opiniilor și argumentelor exprimate pe marginea fragmentului, Caraval poate fi asemănat cu:

- **Paradisul**
 - **Locul Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte**
 - **Tentația păcatului**
 - **Iadul**
 - **Lumea suspendată**
 - **Isarlâk** (cetatea ideală creată de poetul Ion Barbu, „dată-n alb ca o raia” așezată „la mijloc de Râu și Bun”, populată cu oameni care trăiesc deopotrivă deliciale spiritului și pe cele ale vieții „într-o slavă stătătoare”, univers fabulos în care se echilibrează totul.
2. Alegeți o variantă dintre cele propuse și argumentați-vă opțiunea. Dacă aveți o altă variantă în minte, o puteți prezenta argumentând, evident, alegerea făcută.

Dicționar (Sursa: <https://dexonline.ro/>)

UTOPIE s. f. 1. nume dat teoriilor fanteziste, irealizabile, care preconizează crearea unei alte ordini sociale, fără a ține seama de condițiile concret - istorice date și de legile obiective ale dezvoltării societății. 2. concepție, proiect irealizabil, fantezie, himeră, vis. (< fr. **utopie**)

DISTOPIE. (< fr.) s. f. Termen modern construit prin opoziție cu utopie și care se aplică unei lumi imaginate și negative. Printre creațiile distopice sunt mai renumite „Mașina timpului” a lui G. H. Wells, „1984” de G. Orwell și „Noi” de E. Zamiatin.

II. Competențe vizate (cf. Profilului de formare al absolventului):

- Comunicare în limba maternă
- Comunicare în limbi străine
- Competențe digitale
- Competențe sociale și civice
- Sensibilizare și exprimare culturală

Dincolo de textul literar

1. Ce autori de texte SF sau Fantasy cunoști? Preferi cărțile din categoria fantasy, utopie, distopie sau realiste? Argumentează.

2. Exprimă un punct de vedere în legătură cu afirmațiile de mai jos, argumentându-ți alegerea:

Literatura SF/ Fantasy este utilă/ inutilă.

Citirea ei este pierdere de timp?

Literatura SF/ Fantasy este dăunătoare prin impunerea unei minciuni.

Literatura SF/ Fantasy este egală cu orice alt tip de ficțiune artistică?

3. Imaginează-ți că ai intrat în posesia unei pelerine magice, asemenea celei pe care o utilizează Frodo în „Stăpânul inelelor”, de J.R.R. Tolkien, și care te ajută să devii invizibil. Completează o pagină de jurnal dintr-o zi obișnuită de școală de la colegiul/ liceul tău, consemnând ceea ce observi și auzi, fără ca cineva să știe că ești prin preajmă. Notează, la final, și dacă această experiență a invizibilității ți-a fost utilă sau nu.

Poți folosi un model accesând aplicația **Canva**

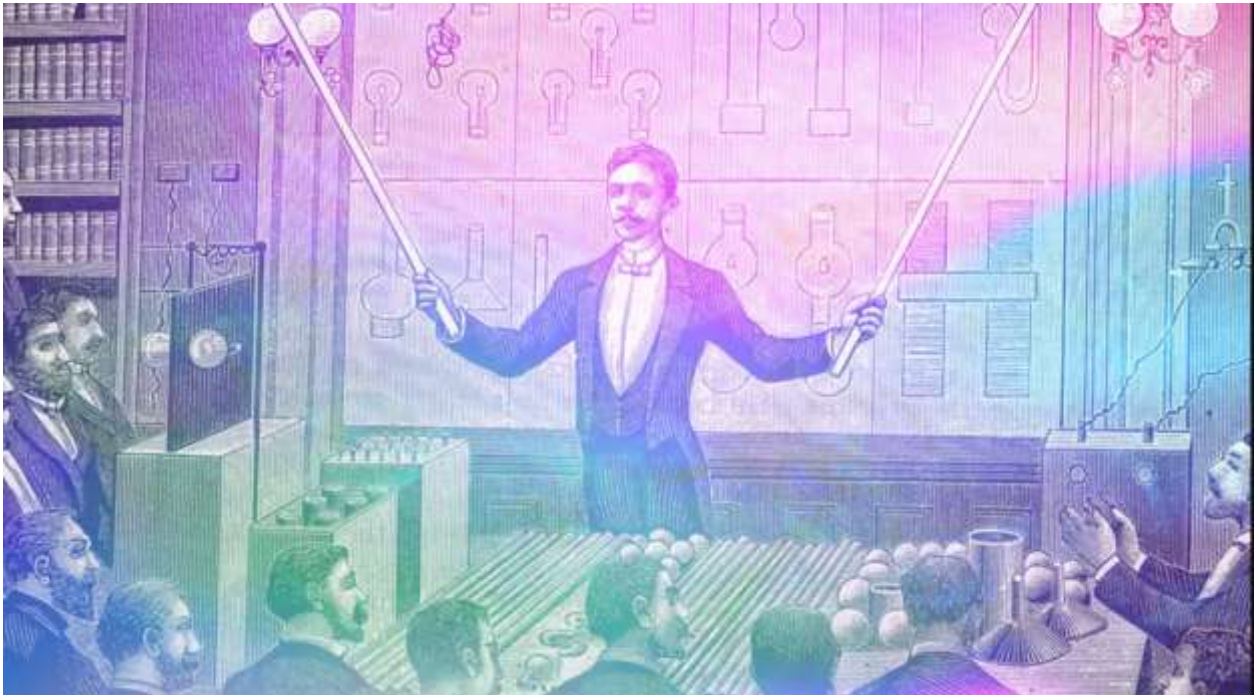
<https://www.canva.com/p/templates/EAE1Q5JYhts-white-simple-lined-diary-page/>

4. Scriitorul britanic H. G. Wells a imaginat în romanul „Mașina timpului” un vehicul cu ajutorul căruia te poți deplasa în orice moment din trecut. Imaginează-ți că ai avea la dispoziție o asemenea mașină și ai putea călători cu ea. Unde ai dori să te oprești? Răspunde în cel mult 20 de rânduri.

(Dacă exercițiul ți s-a părut interesant, citește și cartea lui H.G. Wells pentru a afla pe unde călătorește protagonistul său și în ce măsură aventura sa este asemănătoare cu a ta).

5. **Ecuatie, stea, nasture, copac, turcoaz** – scrie un text de 10 – 15 rânduri în care să introduci obligatoriu cele 5 cuvinte și să imaginezi o povestire, stabilind relații logice între ele.

PERSONALITĂȚI, EXEMPLE, MODELE

Subiectul I**Citiți cu atenție textul.**

Într-o zi de primăvară a anului 1716, mai mulți bucureșteni, adunați pâlcuri-pâlcuri în fața Palatului Domnesc, strigau cât îi țineau plămâni c-au intrat nemții-n țară. Bineînțeles, nu era adevărat. Însă oamenii au crezut că o glumă nu strică nici la casa principelui, care era Nicolae Mavrocordat. Culmea este că acesta i-a și crezut. Era venit în București doar de câteva luni și nu știa cum merg lucrurile în acest oraș. Pentru bucureșteni, el era o noutate absolută, căci a fost primul domn străin, urcat pe tron imediat după Ștefan Cantacuzino (succesorul controversat al lui Constantin Brâncoveanu).

La anul 1716, Mavrocordat avea 36 de ani și, după cum spune istoria, era un tip destul de cumsecade. În plus și foarte încrezător în supușii săi, atât de încrezător încât nu s-a gândit nicio clipă că aceștia făceau glume pe seama lui. De altfel, nici nu se mai auzise până atunci, ca locuitorii vreunui oraș să se adune la palat și să-și mintă fără rușine conducătorul: „*Fugi, Măria Ta, c-au intrat nemții în țară!*”

Nu se poate crede că Mavrocordat nu avea oameni pe care să-i trimită în recunoaștere! Totuși, a luat de bune cuvintele târgoveților care păreau oameni înstăriți și îmbrăcați ca lumea, unii dintre ei negustori și chiar diaconi la Colțea.

Faptele s-au întâmplat astfel: era aproape de prânz și principele încă lenevea, când în iatacul lui a dat buzna Chița. Bineînțeles, Nicolae Mavrocordat nu se aștepta să intre cineva și încă țipând și îndemnându-l să-și facă bagajele! Și tocmai pe asta mizase și ea.

Chița era fiica unei cameriste și cunoștea bine Palatul Domnesc, în care se poate spune că își petrecuse copilăria. Ea aducea prosoapele, ea căra cearșafurile aliniat-teanc și tot ea strângea rufăria murdară din care cauză i se și spunea Rufăreasa.

Când Mavrocordat a văzut-o în pragul ușii țipând, s-a și ridicat din pat. Chița Rufăreasa a tras imediat perdelele trandafirii, arătându-i lumea adunată și punându-l la curent cu intrarea nemților. Bineînțeles, ca toată slugăria, și ea știa că e vorba despre o farsă de 1 Aprilie, dar ca și celorlalți, și ei îi era simpatic grecul acesta tânăr și cu o față de papagal bun de păcălit. [...]

Cât Mavrocordat și-a aruncat ochii printre perdelele de mătase, Chița, care n-a încetat nicio clipă să se văicărească pe tema intrării nemților, a văzut cum străluceau pe pervazul ferestrei două boabe albastre. Și pe măsură ce povestea, arătându-i cu degetul pe Andrei măcelarul, pe diaconul Mihalache și pe băieții de la brutăria lui Costea, a palmat în viteză și cele două pietricele, cu toate că știa foarte bine că erau cerceii lui Mavrocordat.

Mult prea speriat ca să bage în seamă astfel de detalii, domnitorul și-a adunat câteva lucruri, și-a urcat copiii în trăsură și, doar în pijama și-n papuci, a tăiat-o spre Giurgiu, unde, evident a aflat că fusese păcălit.

Chița Rufăreasa n-a pățit nimic. Nimeni nu putea s-o învinovățească pentru o glumă pusă la cale de atâta lume. [...] Cerceii domnești erau două topaze cât cireașa de mai. Un timp i-a ținut ascunși în tivul șorțului. Apoi, prin toamnă, când au intrat nemții de-adevăratelea în București, i-a învelit într-o cârpă și i-a îngropat la rădăcina unei tufe de răsură.

Nicolae Mavrocordat care, evident, nu i-a mai crezut pe bucureșteni a doua oară, a căzut prizonier la nemți, iar când a revenit pe tron, în 1719, Chița Rufăreasa era deja la casa ei, măritată cu un morar. Uneori scotea la lumină cele două pietre senine și se uita fericită în apele lor, nu pentru că le-ar fi apreciat valoarea, ci pentru că aceste două pietricele limpezi îi aminteau de cel mai cutezător moment al vieții...

(Doina Ruști, *Cerceii cu topaze*)

Scrive răspunsuri pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text.

- A.**
1. Explică sensul expresiei *a palmat în viteză și cele două pietricele*. **6 p**
 2. Construiește enunțuri în care să demonstrezi polisemia cuvintelor *curent, papagal*. **6 p**
 3. Identifică în text două cuvinte/expresii tipice pentru limbajul cotidian și explică rolul lor expresiv. **6 p**
 4. Precizează atitudinea Chiței Rufăreasa față de tânărul domn Nicolae Mavrocordat, așa cum reiese din fragmentul „*Bineînțeles, ca toată slugăria, și ea știa că e vorba despre o farsă de 1 Aprilie, dar ca și celorlalți, și ei îi era simpatic grecul acesta tânăr și cu o față de papagal bun de păcălit.*” **6 p**
 5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, o trăsătură de caracter a domnitorului Nicolae Mavrocordat, așa cum rezultă din cel de-al doilea paragraf al textului. **6 p**

B. Realizează un portret al personajului principal, evidențiind mijloacele de caracterizare. **20 p**

Notă Pentru **conținut**, vei primi 12 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 8 puncte (utilizarea limbii literare – 2 punct; logica înlănțuirii ideilor – 2 punct; ortografia – 2 punct; punctuația – 2 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Privește cu atenție imaginea de mai jos și citește textul.

Nicolae Alexandru Mavrocordat (n. 3 mai 1680, Constantinopol – d. 14 septembrie 1730, București) a fost domnul Moldovei de două ori: 17 noiembrie 1709 - noiembrie 1710 și 1711 - 5 ianuarie 1716 și al Țării Românești, tot de două ori: 21 ianuarie 1716 - 25 noiembrie 1716 și martie 1719 - 14 septembrie 1730.

Era un om învățat, știa mai multe limbi străine, studiase filosofia și teologia, iar în țara Românească a învățat și românește.

[...] Deși favoriza elementul grecesc, pe care se putea sprijini mai mult, printr-o bună administrare a țării, prin obținerea scăderii tributului față de turci, prin purtarea prietenoasă față de boieri, prin scăderea anumitor dări, a câștigat încrederea și mulțumirea țării. A construit lângă București Mănăstirea Văcărești, a obligat episcopia din Bacău să aibă o școală grecească și slavonească în schimbul veniturilor acordate. Nicolae Mavrocordat a încercat fără succes revenirea la un sistem de plată a birului prin plata în sferturi *ca să nu mai îmble orânduiali prin țară*.

(sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Nicolae_Mavrocordat)

Scrie răspunsuri pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text.

1. Cărui stil funcțional îi aparține fragmentul? Argumentează. **6 p**
2. Realizează un portret al domnitorului Nicolae Mavrocordat, valorificând textul suport. **12 p**
3. Recitește textul Doinei Ruști și compară modul în care este prezentat domnitorul în cele două fragmente. Într-un text de cel puțin 150 de cuvinte, exprimă un punct de vedere argumentat privitor la ideea dacă ne putem forma o opinie obiectivă despre o personalitate istorică atunci când informațiile sunt diferite sau chiar contradictorii. **20 p**

Barem de corectare și notare

SUBIECTUL I (50 de puncte)

- A.**
1. indicarea sensului din text al secvenței date (de exemplu: Secvența are sensul de *a sustras, a acoperit cu palma în vederea subtilizării, a furat etc.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 p**
 2. construirea celor două enunțuri care să demonstreze polisemia – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 p**
 3. identificarea în text două cuvinte sau expresii tipice pentru limbajul cotidian (de ex. *papagal, a pal-mat*) 2 puncte; justificarea și explicarea rolului acestora (*crearea atmosferei locale, încercarea de umanizare a unor personaje vag cunoscute publicului larg; încercarea de literaturizare a unui episod istoric tragi-comic etc.*) – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 p**
 4. precizarea atitudinii Chiței Rufăreasa față de tânărul domn Nicolae Mavrocordat (de ex.: Atitudinea Chiței este obraznică, lipsită de respectul cuvenit autorității domnești/ fata nu-l respectă pe noul domn, deși îi este simpatic etc.) – 4 puncte; explicare nuanțată – 4 puncte; încercare de explicare – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 p**
 5. prezentarea unei trăsături de caracter a domnitorului Nicolae Mavrocordat (de exemplu: credulitate, naivitate, bun-simț exagerat etc.): prezentare adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 puncte **4 p**
– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 puncte **2 p**

B.
Prezentarea a două modalități de caracterizare a personajului principal, Nicolae Mavrocordat, identificate în fragmentul dat **12 puncte**

- precizarea a două modalități de caracterizare: 3 punct + 3 punct = 6 puncte
- prezentarea fiecărei modalități de caracterizare (prezentare adecvată și nuanțată – 3 puncte; încercare de prezentare: 1 punct): 3 puncte + 3 puncte = 6 puncte
– utilizarea limbii literare – 2 puncte; logica înlănțuirii ideilor – 2 puncte; ortografia – 2 puncte (0–1 greșeli ortografice – 1 puncte; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 2 puncte (0–1 greșeli de punctuație – 2 puncte; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **8 puncte**

Subiectul al II-lea

1. identificarea stilului funcțional (stilul publicistic) + 2 argumente (scop informativ, limbaj accesibil, prezentare obiectivă etc.) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 p**
2. realizarea portretului domnitorului Nicolae Mavrocordat – 9 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 2 punct **12 p**
3. Redactarea textului argumentativ
– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție **1 punct**
– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate: enunțare clară, în concordanță cu opinia formulată – 2 p.; încercare de enunțare – 1 p. **2 x 2 puncte = 4 p**
– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2p; încercare de dezvoltare, schematism – 1p **2 x 2p=4p**
– valorificarea celor 3 cuvinte în dezvoltarea oricărui argument – 3p./simpla citare a unor secvențe din text – 1p.; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument – 1p. **3 p + 1 p = 4 p**
– formularea unei concluzii pertinente **1 punct**
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2p; utilizare parțial adecvată – 1p. **2 puncte**
– respectarea normelor limbii literare (0 – 1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**
– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**
– așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**
– respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte **1 punct**

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

FIȘĂ DE LUCRU

Citește cu atenție textul și rezolvă următoarele cerințe:

Vacanța de iarnă. Cei doi băieți stau la taifas, lungiți pe covorașul din fața sobei de teracotă. Sparg cu vâtraiul nuci aurite și azvârl leneș cojile pe ușița deschisă. Pe masă, abandonate, figurile de șah fraternizează împăcate de ultima remiză. În odaie e cald, iar la ferestrele orbite aproape de înserare se cern fulgi foșnitori. Ceas de tihnă, de elanuri zvâcnind generos în micile inimi, ceas de spovedanie.

- Nu știi cum sunt alții, glăsuiește emoționată gazda, dar pentru mine prietenia înseamnă în primul rând generozitate, dăruire, nu drămuire. Am un prieten? Ei bine, simt așa, un imbold, care mă înaripează, care mă face să-i ofer totul... Caută un cuvânt și mai cuprinzător, dar se mulțumește cu un gest ce ar indica ecuatorul camerei și repetă cu tonul jos, al emoțiilor înalte: TOTUL... Să-ți dau un exemplu concret. Sunt prieten cu Vintilă, nu-l știi? Băiatul tutungiului din colț. Ei bine, crede-

mă, să am un tort cât munții Himalaya, i-aș da lui Everestul... Dacă, uite, cojile astea de nuci ar fi mingi de fotbal, i-aș spune: „Ia, Vintilă, câte vrei”. Dacă toată zăpada asta din curte ar fi halviță sau frișca, l-aș chema întâi pe el: „Ia, băiatule, cară cu lopata... Nu te sfii”. Dacă pe Dunăre ar curge nasturi...

Spovedania e brusc curmată de târâitul soneriei. Băiatul iese în vestibul și se uită cercetător prin ochiul de la ușă. Apoi se întoarce indispus pe vârful picioarelor.

- E Vintilă. Du-te, spune-i că nu sunt acasă. A venit să-i dau patinele mele

- Păi, nu i le-ai promis? Întreabă nedumerit musafirul.

- Ba da, înalță plictisit din umeri băiatul, dar așa... În general. I-am spus ieri, într-o doară, că dacă... Știu eu, în sfârșit, da, îmi amintesc precis... că, dacă din tot oțelul din lume s-ar fi făcut o singură pereche de patine, lui i le-aș fi împrumutat în primul rând... Dar nu s-au făcut numai patinele mele din tot oțelul din lume, curmă el brusc discuția.

-Și nu i le dai?

-Să-și cumpere! Și pe urmă, ce? Doar nu s-au făcut numai patinele mele din tot oțelul din lume, curmă el discuția.

Se așază pe covorașul din fața sobei și așteaptă ca scârțâitul pașilor musafirului să se piardă de-a binelea.

Apoi sparge o nucă aurită cu vâtraiul și, zvârlind cojile în jarul roșietic, continuă cu seninătate:

- Unde am rămas? A, da, îmi amintesc... Așadar, dacă pe Dunăre ar curge nasturi, l-aș chema întâi pe el; „Ia, Vintilă, ia câți poți, cu năvodul”...

Dărnicie de Micea Sântimbreaun

A. Înțelegerea textului

Item obiectiv cu alegere duală

1. Încercuiește litera **A** (dacă răspunsul este adevărat) și **F** (dacă răspunsul este fals) pentru următoarele afirmații:

a. Personajul principal din text este băiatul.	A/F
b. Gazda este un băiat bun.	A/F
c. Vintilă a venit pentru a cere patinele.	A/F
d. Prietenia dintre băiat și Vintilă este una adevărată.	A/F

Item semiobiectiv de tip întrebare structurată

2. Notează două idei principale din text.

.....

.....

3. Ce părere aveți despre următoarele enunțuri? Susțineți-vă punctul de vedere cu argumente:

a) Mesajul textului este: prietenia se arată prin fapte, nu prin vorbe.

.....
.....

b) Textul exemplifică/ surprinde foarte bine discrepanța dintre esența și aparența des întâlnită în societate. Sub masca unei false prietenii se pot ascunde, uneori, ipocrizia și falsitatea.

.....
.....

c) Deși textul ne duce cu gândul la sentimentul de dăruire, de generozitate față de cei din jur, el ne atenționează indirect asupra faptului că putem fi păcăliți.

.....
.....

4. Exprimă-ți părerea despre limbajul și comportamentul băiatului - gazdă. Crezi că poate oferi un model celor din jur? Justifică-ți răspunsul.

.....
.....
.....

5. Încercuiește varianta/variantele corecte:

1. Caracterizarea este realizată de narator.

Justificare

2. Prezentarea personajului se realizează prin autocaracterizare.

Justificare

3. Naratorul adoptă perspectiva băiatului-gazdă.

Justificare

4. Caracterizarea este realizată în mod direct.

Justificare

5. Caracterizarea este realizată în mod indirect.

Justificare

6. Scrie o **compunere** de 80 – 100 de cuvinte, în care să **caracterizezi personajul principal**.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Itemi subiectivi

7. Redactează o compunere, de minimum 100 de cuvinte, în care să povestești o întâmplare din care ai înțeles **valoarea prieteniei adevărate dintre tineri**.

Vei urmări:

- să prezinți o succesiune de întâmplări;
- să folosești narațiunea și dialogul;
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte;
- să respecți regulile de redactare (norme de ortografie; norme de punctuație; așezare în pagină)

*Prietenii se aleg după suflet
Și pentru suflet...*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Compune „o rețetă a fericirii“ de 20–30 de cuvinte, folosind doar verbe la modul imperativ.

.....
.....
.....

B – Limba română
Item obiectiv cu alegere multiplă

9. Alege varianta corectă:

- Verbele din seria: „a venit“, „stau“, „am rămas“ sunt, în ordine, la timpul:
a. imperfect, perfect simplu, prezent;
b. perfect compus, prezent, perfect compus;
c. perfect compus, imperfect, prezent.

- Verbele din enunțul: „*Cei doi băieți stau la taifas Sparg cu vătraiul nuci aurite.*“ sunt la:
a. persoana a II-a, numărul plural, modul indicativ;
b. persoana I, numărul singular, modul indicativ;
c. persoana a III-a, numărul plural, modul indicativ.

10. Precizează valoarea morfologică a cuvântului subliniat din următoarea secvență și alcătuiește o propoziție în care acesta să aibă o altă valoare morfologică: „Unde am rămas?”

.....
.....

Item semiobiectiv

11. Alege forma corectă:
- Fii/ fi atent la maniere!
 - Nu fii/ fi obraznic!
 - Creează-ți/ creează-ți propriul joc!
 - Noi agreeam/ agreeăm planul vostru.
 - Știi/ ști ce s-a întâmplat?

SCENE DIN VIAȚA DE IERI ȘI DE AZI

Fișa de lucru 1

Competențe vizate (cf. Profilului de formare al absolventului):

- **Comunicare în limba maternă**
- **Competențe matematice (A) și competențe de bază în științe și tehnologii (B)**
- **Competențe sociale și civice**
- **Spirit de inițiativă și antreprenoriat**

Citiți cu atenție textul de mai jos.

Lunile trecute, județele de jos ale Olteniei, o parte a județului Oltul și întreg județul Teleorman au fost bântuite, acesta din urmă într'un mod înfiorător, de epidemia variolei. Astăzi încă, deși răul merge descrescând, mulțumită măsurilor energice pe care le-a desfășurat serviciul sanitar, nenorocitele populațiuni dela țară dau o mortalitate extraordinară din cauza flagelului.

Alarmat de această stare nenorocită de lucruri, serviciul sanitar central a pornit inspecțiuni peste inspecțiuni, și ce a descoperit până în sfârșit? că în județul Teleorman, mai cu seamă, de vreo 17-18 ani nicio dată nu s'a aplicat regulamentul pentru vaccinare; că rapoartele serviciului sanitar local în privința numărului vaccinărilor erau toate arbitrare și prin urmare fictive; că cifrele arătate, privitor la numărul copiilor vaccinați, nu erau decât închipuite de către acei ce erau datori să execute vaccinarea.

Aproape douăzeci de ani prin urmare nu s'au vaccinat în Teleorman nici 5 la sută din câți se declarau de serviciul respectiv ca atari. Așa, se înțelege dela sine ce favorabil teren a găsit epidemia; fi-rește că succesul strălucit al variolei era mai dinainte garantat de onesta activitate a serviciului medical public.

Dar, va zice cineva, oamenii prepuși la serviciul medical din localitate au fost niște criminali când au mințit astfel, căci, din neîndeplinirea datoriei lor, din minciunile oficiale cu care ascundeau acea abatere a lor, a rezultat pieirea atâtor copilași, mai fericiți poate aceia chiar, decât cei ce scăpând de moarte au rămas infirmi, orbi, surzi, tâmpi ! Dar ar trebui o pedeapsă exemplară pentru acei ce au cauzat atâta rău! Și ce făceau dacă nu se ocupau cu datoria lor, acei oameni? Pentru ce, în ce scop au desă-vârșit ei această infamie contra vieții atâtor nenorocite familii? Până aici! zicem noi. Cum se poate astfel acuza niște oameni nevinovați. Cum? ce făceau? Făceau politică și mi se pare că aceasta este datoria cea mai de căpetenie a unui cetățean. Și înainte de a fi doctor, felcer, vaccinator, cineva e cetățean.

(I.L. Caragiale, Principii și vaccina, ziarul „Ziua” din 16 februarie 1896)

LUNI, 20 DECEMBRIE 2021

România este fruntașă în Europa atunci când vine vorba despre vaccinarea la chiuvetă. O spune chiar ministrul Afacerilor Interne, Lucian Bode, care afirmă că, în prezent, în țara noastră există peste 1.300 de persoane cercetate și peste 500 de dosare penale pentru această infracțiune.

Suntem pe locul 1 în Europa la această infracțiune. Avem peste 1.300 de persoane cercetate, peste 500 de dosare penale pe aceste vaccinări fictive”, a declarat Bode, duminică seara, la un post TV. Veștile proaste nu se opresc, însă, aici. Potrivit autorităților române, țara noastră are și una dintre cele mai mici rate de vaccinare din UE. Astfel, de la debutul campaniei naționale, în țara noastră au primit măcar o doză de ser aproape 7,9 milioane de persoane. Numărul vaccinațiilor cu doza 3, supra-numită și "doza booster" a trecut de 1,89 milioane, arată datele transmise, duminică seară, de autorități. În total au fost administrate mai bine de 15,6 milioane de doze.

Din punct de vedere epidemiologic, duminică, au fost raportate 499 de cazuri noi de infectare cu SARS-CoV-2. La ora de transmitere a bilanțului, numărul pacienților COVID-19 din unitățile sanitare de profil era de 3.190, iar 526 dintre aceștia erau în secțiile de Terapie Intensivă. 67.145 persoane diagnosticate cu infecție cu SARS-CoV-2 au decedat de la începutul epidemiei în România.

https://www.realitatea.net/stiri/actual/romania-pe-locul-1-in-europa-la-vaccinarea-la-chiuve-ta-bode-sunt-peste-500-de-dosare-privind-imunizarile-fictive_61c022ffdcd90237962e31e3

Știați că?

Variola a fost o boală contagioasă, de natură virotică. Variola a fost una dintre cele mai mari catastrofe ale omenirii, omorând și desfigurând un număr imens de oameni de-a lungul secolelor; numai în secolul al XX-lea au murit de variolă între 300 și 500 de milioane de oameni. Numai în 1967 s-au îmbolnăvit de variolă circa 15 milioane de oameni și au căzut victime acestei boli două milioane. În același an Organizația Mondială a Sănătății a desfășurat o campanie intensă de vaccinare și de informare a opiniei publice cu privire la această boală. În 1977, variola a fost total eradicată; de atunci nu s-a mai semnalat nici un caz. Variola este singura afecțiune contagioasă ai cărei germeni au fost total eliminați din mediul natural. (sursa: *Wikipedia*)

Coronavirusul sindromului respirator acut sever 2 (abreviat SARS-CoV-2), numit oficial astfel de către OMS, cunoscut inițial sub numele coronavirusul 2019-nCoV și popular sub numele de coronavirusul din Wuhan și coronavirusul pneumoniei din piața de fructe de mare din Wuhan, este un coronavirus ARN monocatenar cu polaritate pozitivă, care cauzează sindromul respirator acut sever 2. Primele cazuri suspecte au fost notificate către OMS pe 31 decembrie 2019.

OMS - Virusul SARS-COV2 (CORONAVIRUS) - Cifra totală a deceselor cauzate de coronavirus este de peste 6,2 milioane, a indicat OMS referitor la cifrele trimise către organizație de statele membre. (05 mai 2022, sursa Ziare.com)

Răspundeți la următoarele întrebări:

Lucru individual

1. Cărui stil funcțional aparțin cele două texte? Numiți cel puțin două argumente.
2. Care este tema dezbătută în textul scris de I.L. Caragiale și când a fost scris articolul?
3. Care este tema prezentă în cel de-al doilea articol? Indicați data la care a apărut.

Lucru în echipe

1. Comparați cele două articole și identificați cel puțin trei asemănări și trei deosebiri între situațiile prezentate.
2. Alegeți din următoarele variante pe cea pe care o considerați corectă și argumentați:

- În articolul *Principii și vaccina, de vină pentru rata scăzută de vaccinare sunt: autoritățile locale, autoritățile naționale, politicienii, nivelul scăzut de educație și de informare al oamenilor din zonă, ignoranța, incompetența autorităților de a explica utilitatea vaccinării, proasta campanie de informare, dezinformarea.*
- În articolul despre *Vaccinarea la chiuveță, de vină pentru obținerea prin fraudă a certificatelor de vaccinare sunt: autoritățile, „Bill Gates și chip-urile din vaccin”, nivelul scăzut de educație și de informare al oamenilor, ignoranța, incompetența autorităților de a explica utilitatea vaccinării, proasta campanie de informare, dezinformarea.*

Lucru individual

1. Calculați câți ani au trecut de când I.L. Caragiale a scris articolul din ziarul „Ziua”.
2. Cum explicați faptul că anumite evenimente sau situații se pot repeta aproape identic, cu consecințe la fel de grave, la o distanță atât de mare în timp. Exprimați puncte de vedere argumentate.
3. Un reproș adus autorităților competente în cazul epidemiei de SARS-COV2 (Covid 19) a fost că nu au avut niște campanii de informare a publicului foarte eficiente. Realizați un afiș publicitar, menit să atragă atenția asupra pericolului reprezentat de această boală și de necesitatea de a ne proteja prin vaccinare.

Fișa de lucru 2 Stilul publicistic. Didactica dezinformării

Competențe vizate (cf. Profilului de formare al absolventului):

- Comunicare în limba maternă
- Competențe sociale și civice
- Spirit de inițiativă și antreprenoriat
- Sensibilizare și exprimare culturală

Citiți cu atenție fragmentele de mai jos, extrase din romanul „Enigma Otiliei”, de G. Călinescu

Otilia opri pe Felix în fața femeii mai mature. Era o doamnă cam de aceeași vârstă cu Pascalopol, însă cu părul negru pieptănat bine într-o coafură japoneză. Fața îi era gălbicioasă, gura cu buzele subțiri, acre, nasul încovoiat și acut, obrații brăzdați de câteva cute mari, acuzând o slăbire bruscă. Ochii îi erau bulbucăți, ca și aceia ai bătrânului, cu care semăna puțin, și avea de altfel aceeași mișcare moale a pleoapelor. Era îmbrăcată cu bluză de mătase neagră cu numeroase cerculețe, strânsă la gât cu o mare agrafă de os și sugrumată la mijloc cu un cordon de piele, în care se vedea, prinsă de un lănișor, urechea unui cesuleț de aur. Doamna care juca table cu Pascalopol, în vreme ce ceilalți priveau, ridică o față scrutătoare și examină din cap până în picioare pe Felix, ridicându-și în același timp cu multă demnitate mâna spre a-i fi sărutată.

— Hm! Spuse ea arțăgos și cu un glas răgușit, însă forte. Dar ești flăcău în lege!

— Intră la Universitate, Aglae, lămuri bătrânul, cu același supărător glas stins, însoțit de râsul fără rost.

— Da?! Se miră sumbru doamna și-și continuă jocul cu Pascalopol.

— E tanti Aglae, sora lui papa, explică Otilia lui Felix, văzându-l cam nedumerit.

— De unde să mă cunoască? Întrebă Aglae. Când a murit mă-sa, era numai atât. De atunci nu l-am mai văzut. Tu ți-l amintești, Aurico?

Rușinat de bruschețea expresiunii „mă-sa” și de familiaritatea cu care oameni aproape străini vorbeau de familia lui, Felix privi sfios la aceea pe care o chemau Aurica. Era o fată cam de treizeci de ani, cu ochii proeminenți ca și ai Aglaei, cu fața prelungă, sfârșind într-o bărbie ca un ac, cu tâmple mari încercuite de două șiruri de cozi împletite. [...]

— E verișoara Aurelia, comentă Otilia.

— Proaste zaruri! Bombăni Aglae. Apoi, după o pauză: Dar, Costache, la cine o să stea „băiatul”?

— La noi! Explică Otilia. [...]

— Așa?! Se miră Aglae. N-am știut: faci azil de orfani.

— Dar Felix are venitul lui, protestă Otilia, nu-i așa, papa? [...]

— Atuncea faceți pensiune, continuă implacabil Aglae. O să aibă Otilia cu cine se distra, ce zici, Pascalopol?

Pascalopol își mușcă puțin buza de sus, cam schimbat la față, dar, lovind zarurile, răspunse conciliant:

— Așa ești dumneata, cocoană Aglae, malițioasă...

Aurica Tulea: *Dacă n-ai noroc, e degeaba. Poți să fii frumoasă, poți să ai zestre, poți să ieși în lume, și bărbații nu se uită la tine. Pentru asta trebuie să te naști. Mai sper și eu câtăva vreme și, pe urmă, adio. Nu mai sunt nici bărbați cavaleri, ca înainte, azi te invită, ies cu tine în lume și apoi se fac că nu te știu. Frumusețea nu e totul, sunt femei urâte care plac bărbaților, e și luxul, însă pentru asta trebuie să ai bani.*

Aglae și Aurica nutreau în priviri invidia.

— Vă plimbați mereu, zise la un moment dat Aurica, cu glas moale, pe noi nu ne onorați niciodată...

— Vai! Se disculpă patetic Pascalopol, dar fără să încurajeze vreo interpretare precisă.

— Ei, ce vrei tu, Aurelio? Intervenii acră Aglae, dumnealui caută temperament, îndrăzneală, cum au fetele de azi. Acum nu mai merge modestia fetelor crescute cumsecade. Știi tu să pui picior peste picior și să te spânzuri de gâtul bărbaților?

Pascalopol făcu un gest de reproș cu ochii către Aglae,

— Pascalopol, continuă Aglae cu vocea îngroșată, dumitale ți-ar trebui o femeie blândă, nu prea tânără, care să te stimeze, nu o zănatică...

Răspundeți la următoarele întrebări și rezolvați cerințele:

Lucru individual

1. Identificați elemente vestimentare, gesturi, atitudini ale personajelor, precum și detalii de mobilier și încercați să estimați perioada în care sunt plasate evenimentele, alegând dintre următoarele variante: secolul al XIX-lea, începutul secolului 20, începutul secolului 18
2. Ce informații cu caracter personal/ privat puteți deduce despre următoarele personaje: Otilia, Felix, Aglae, Aurica, Pascalopol?

INFO - Să ne reamintim!

Stereotipurile sunt idei preconcepute, reprezentări simpliste, acceptate și vehiculate fără reflecție, fără a cunoaște suficient de mult despre ceva sau altcineva. Ideile fixe pe care oamenii le au în acest sens, adesea greșite sau incomplete, ne permit să luăm repede decizii, chiar dacă nu pe cele mai bune.

Prejudicata reprezintă atitudinea unei persoane, deseori negativă, cu privire la tipurile de persoane sau de grupuri, în funcție de propria apartenență socială. Imbrăcând forma unei opinii sau a unui sentiment nedrept, format fără îndeajuns de multă gândire sau cunoaștere, prejudecățile au ca fundament teama și ignoranța, determinând apariția unor comportamente discriminatorii față de alte persoane.

Sursa prejudecăților

Diferențele existente între noi și ceilalți (culoarea pielii, sexul, obiceiurile, limba, credințele religioase etc.) sunt considerate deficiențe sau apreciem că „noi” avem însușiri pozitive, iar „ei” au însușiri negative.

Etichetările, care sunt utilizate pentru simplificarea gândirii, a exprimării, pot deveni dăunătoare atunci când formulăm etichetări nefavorabile despre o persoană (grup de persoane) și ne comportăm ca atare.

Eșecurile – atunci când nu avem succes sau când ne confruntăm cu dificultăți, apreciem că este vinovat oricine altcineva decât noi.

Competiția între persoane sau grupuri poate conduce la o evaluare negativă a celuilalt sau a grupului.

Elitismul, care se referă la tendința de a considera că facem parte dintr-o categorie aleasă, valoroasă (numită elită), fapt care ne-ar face superiori în raport cu ceilalți.

Lucru în grup

1. În opinia voastră, există în textele de mai sus stereotipuri și prejudecăți? Dacă da, numiți-le și argumentați.
2. Care sunt personajele care emit cele mai multe prejudecăți? De ce credeți că gândesc astfel?
3. Care sunt personajele care devin victime ale prejudecăților? De ce?
4. Competiția și elitismul sunt alte două surse ale prejudecăților. Le puteți identifica în text? La ce personaje?

Lucru individual

1. Numiți câteva forme ale prejudecăților pe care le observați cel mai des.
2. Identificați în textele date câteva prejudecăți și stereotipuri despre femei și observați cine le emite. Puteți găsi o explicație?
3. Voi ați fost vreodată victime ale prejudecăților? Cum ați reacționat?
4. Realizați un afiș publicitar de conștientizare a pericolului reprezentat de discriminare.

Info: Principalele forme ale prejudecăților sunt:

Rasismul: disprețul, ura față de altă rasă;

Naționalismul șovin (etnocentrismul): ostilitatea față de alte naționalități;

Xenofobia: teama sau ura față de străini;

Antisemitismul: ostilitatea față de evrei;

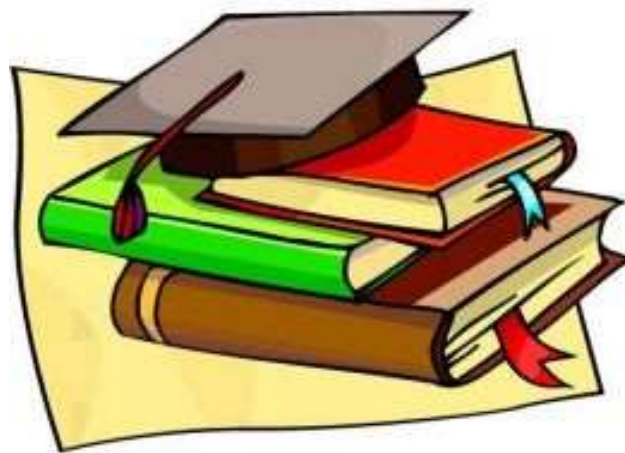
Sexismul: ideea, sentimentul că un sex este superior celuilalt;

Gerontofobia: ostilitatea față de bătrâni;

Juventofobia: ostilitatea față de tineri.

Atenție! Prejudecățile duc la discriminare.

ȘCOALA

Fișă de lucru

The teacher, John-George Brown (cutlermiles.com)

- A. Numește două stări/impresii pe care ți le-a lăsat această poză.
B. Citește cu atenție următorul text și rezolvă cerințele de mai jos:

„Onorat aughitoriu,

Vom căuta să ne roschim astăzi ghespre metoda ghe a prăda grămatika în jenăre și apoi numai doară ghespre metoda intuikivă și ghespre răspunsurile neapărake, nețăsitake ghe lojica lucrului, a măsurat inkeligenții școlerului!(...)

Pedagogul: Apoi merem mai gheparte pe ogorul pedagogic și punem cheskiunea doar: Ați auzit voi, copii, ghespre jăn? Ce iaște jănul?

Școlerul răspunde: Jănul este cumu-i lucru: masculin, feminim și ekerojen au neutru, respective ghe bărbat, ghe femeie și ghe ce nu-i nici bărbat, nici femeie.

Pedagogul: Esemple doară...

Școlerul apoi musai se xprime astfel:

Calul îi substankiv masculin, iel se schimbă în iapă, ș-apoi ghevine femenin.

Pedagogul: No! Dar neutru?

Școlerul(inoțent cumu-i, el nu poate da exemplul aghecvat; eu, pedagogul, atuncia-s gata să-i dau ilustrațiunea keoriei)...

Pedagogul: Neutru mai apoi, dacă-i calul masculin și iapa feminină, neutru-i catârul, carele nu-i nici cal, nici iapă, nici măgar, nici cal: e catâr, aghică corșitură, ghe îmbele jenuri, și mai gheparke pentru aceea se cnzultă zoologhia, care-i o altă știință naturale, și doară naturalia non son turpia!...

(I.L.Caragiale, *Un pedagog de școală nouă: Conferință*)

1. Transcrie din acest fragment o formulă de adresare.
2. Notează variantele literare ale următoarelor cuvinte extrase din fragment: ghespre, jăn, școler, inoțent și cheskiunea.
3. Identifică și transcrie din text definiția genului literar pe care o dă elevul.
4. Stabilește corectitudinea următoarelor afirmații bazate pe fragmentul dat, încercuind **A** pentru adevărat și **F** pentru fals.
 - A/F : Tema fragmentului dat este școala.
 - A/F: Elevul este evaluat la matematică.
 - A/F: Textul este presărat cu arhaisme.

5. Menționează, într-un enunț, tiparul textual din secvența:

Pedagogul: Apoi merem mai gheparte pe ogorul pedagogic și punem cheskiunea doar: Ați auzit voi, copii, ghespre jăn? Ce iaște jănul?

Școlerul răspunde: Jănul este cumu-i lucru: masculin, feminim și ekerojen au neutru, respective ghe bărbat, ghe femeie și ghe ce nu-i nici bărbat, nici femeie.

6. Explică rolul regionalismelor în 3-5 rânduri.

7. Comentează în 3-5 rânduri indicația scenică următoare: *inoțent cumu-i, el nu poate da exemplul aghecvat; eu, pedagogul, atuncia-s gata să-i dau ilustrațiunea keoriei.*

C. Astăzi, în cadrul orei de limba și literatura română, profesorul face cunoscută o mică povestioară. Citește-o cu atenție, apoi redactează un text de cel puțin 150 de cuvinte pentru o postare pe un blog care să cuprindă prezentarea unei emoții(unui sentiment) din timpul lecturii, integrând o secvență explicativă și una narativă.

*Nastratin Hogeia odată fiind la nuntă chemat,
Se duse în haine simple, ca sărac biet îmbrăcat;
Nuntașii astfel văzându-l nici în seamă nu-l băga,
Ci pe cei cu haine scumpe să trateze alerga;
Și după ce așezară la masă pe toți frumos,
Îl puseră și pe dânsul în colțul mesii de jos.
Nastratin văzând aceasta, se sculă-n grab alergă,
Și la un al său prieten să-i dea hainele-l rugă;
Dându-i hainele acela, se-mbrăcă galant pe loc,
Puse și-o blană asupră-și, cu postav roșu de foc,
Și așa mergând el iarăși la nunta ce-a fost chemat,
Cum îl văzură nuntașii, cu cinste l-a-ntâmpinat:
- Poftim, poftim, Hogeia - efendi³, către dânsul toți zicând,
L-a pus tocma-n fruntea mesii, fiecare loc făcând.
El dacă șezu la masă ș-a-ntins mâneca în vas,
Zicând: - Poftim, poftim, blană, mănâncă ce e mai gras!
Îl întrebară nuntașii: - Hogeia-efendi! zicând,
Pentru ce o faci aceasta, ș-întingi mâneca mâncând?
- Pentru că, el le răspunse, eu întâi când am venit,
Cu hainele cele proaste, nimenea nu m-a cinstit,
Și când v-am dat bună ziua, abia mi-a zis: „Mulțămim!”
Iar cum venii cu acestea, toți mi-au zis: „Poftim, poftim !”
De aceea și eu blana să mănânce o poftesc,
Căci văz toți privesc la haine, iar persoana n-o cinstesc.*

(Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogeia: Haina mai mult e privită decât persoana cinstită, Anton Pann)

Sugestii de rezolvare

A Elevul își poate exprima impresia/starea folosind enunțuri precum:

Imaginea dată mi-a trezit următoarele sentimente (de exemplu: curiozitate, bucurie, nostalgie etc)

M-a surprins/mi-a plăcut.....

Nu mi-a plăcut.....

B. 1. O formulă de adresare prezentă în textul dat este: „Onorat aughitoriu”

2. ghespre-despre; jăn-gen; școler-școlar; inoțent-inocent; cheskiunea-chestiunea

3. Definiția genului literar pe care o dă elevul este : Jănul este cumu-i lucru: masculin, feminim și ekero-jen au neutru, respeckive ghe bărbat, ghe femeie și ghe ce nu-i nici bărbat, nici femeie.

4.A/F/F

5. Tiparul textual utilizat în această secvență este dialogat, fiind surprins un dialog între profesor și elev.

6.De exemplu: În acest fragment, regionalismele se regăsesc din abundență având rolul de a da culoare textului, de a indica zona din care provin personajele, de a ne ajuta să ne facem o imagine asupra acestora.

7. De exemplu: Această indicație surprinde atitudinea de superioritate de care dă dovadă profesorul, evidențiată într-o manieră ușor ironică .

C. Se va avea în vedere adecvarea conținutului la cerință, prin prezentarea unei impresii provocate de lectura micii povestioare. De asemenea, se recomandă respectarea caracteristicilor unei postări pe un blog, respectiv a unei note de jurnal online (menționarea datei și a locului, folosirea persoanei I, adresări directe cititorilor etc).

Impresia asupra lecturii va fi prezentată prin utilizarea celor două secvențe indicate. Se recomandă începerea cu cea narativă care s-o includă pe cea descriptivă. Secvența narativă prezintă derularea unor întâmplări într-o ordine logică și temporală, urmărește dezvoltarea unei intrigi într-o înlănțuire de evenimente care au un deznodământ. Relatarea se face la persoana I, fiind vorba despre o postare pe blog, accentul este pus pe acțiune, iar întrebările la care răspunde cel care scrie o narațiune sunt *Cine? Ce? Când? Unde?*

Secvența explicativă oferă informații necesare înțelegerii unor acțiuni ale persoanelor sau personajelor, oferă explicații despre cauzele și caracteristicile unor fenomene sau evenimente. Aici se folosesc cuvinte sau grupuri de cuvinte de genul mai înainte, în cele din urmă, apoi, în consecință, astfel, deoarece, fiindcă etc.

Textul realizat va trebui să respecte normele de utilizare a limbii române, să fie împărțit în paragrafe, să aibă coerență, iar termenii folosiți să se caracterizeze prin proprietatea termenilor.

Exemplu:

Râmnicu-Vâlcea

22 octombrie

Au trecut câteva zile de când nu am mai scris ceva pe blog. Am avut o săptămână încărcată, emoțiile au venit unele după altele. Ieri ,de exemplu, am avut parte de o zi minunată la școală. Am avut ocazia să călătoresc în timp la ora de limba și literatura română, să dau peste minunatele povești ale lui Nasratin Hoge. Doamna profesoară ne-a prezentat textul.....care mi-a declanșat....., deoarece.....Era prima dată când simțeam....., întrucât.....Cât adevăr, câtă realitate în spatele acelor cuvinte! Câtă actualitate! Nu știu dacă eram singura care simțea.....sau și colegii mei vibrau la fel în urma acelei povestioare.

Ce ziceți, dragi urmăritori? Vă propun și vouă această lectură și aștept în comentarii impresiile voastre.

Evaluare

Subiectul I

(50 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

R: Ce amintiri aveți din primii ani de școală? Cum era învățătoarea dvs.?

I.N. „Ești înaltă, deci stai în ultima bancă!”. Asta a fost începutul. Eram al patrulea copil al unei familii numeroase, locuiam la marginea orașului și făceam câțiva kilometri până la școală, traversam ulițe desfundate și zone cu blocuri în construcție, deci era aproape imposibil să-mi păstrez încălțăminte curată, purtam uniformă sintetică care se umplea repede de scame, n-aveam niciodată funde, iar cordeluțele erau mereu tricotate.

Din ultima bancă nu prea vedeam la tablă, dar ce-avea a face? În școala acelor ani, în perfecțiunea lumii comuniste în care toți eram egali cu toți, dar unii, ca-n *Ferma animalelor*, erau totuși mai egali decât alții, în ultima bancă nimereau copiii de la care n-aveai cine știe ce așteptări. Toți repetenții au petrecut o vreme pe locurile de sub cuier. În ce mă privește, lucrurile au stat altfel, căci învățătoarea mea, doamna Zăgrean, era cu adevărat un om dedicat și onest, iar cu timpul m-a adus tot mai în față. De-acolo literele sau cifrele scrise pe tablă nu se mai iveau încețoșate, ci tocmai cum trebuie ca să-mi intre ușor în cap. Probabil că ea a fost cea dintâi care m-a văzut în altă lumină. Încercam s-o ascult în toate, însă ca dintr-un fel de depărtare, ca și cum aș fi fost mereu dincolo de cercul în care se aflau ceilalți. Nu ne pedepsea aspru, îmi amintesc mai curând de surâsul ei. Și de felul în care ne puneu sâmbăta cu mâinile la spate, în ora a treia, de nu se mai auzea nici musca, trecea printre bănci și se ducea la dulăpiorul închis cu o cheie, îl deschidea și scotea o carte cu povești pe care începea să ne-o citească. Orele acestea aș fi vrut să nu se termine niciodată.

În clasa a doua m-a dus într-o clasă mai mare ca să spun și acolo compunerea pe care tocmai o scrisesem. Eram moartă de spaimă, mă temeam că o să râdă copiii ăia de mine. N-au râs. Pe termen lung probabil a contat.

(Interviu cu scriitoarea Ioana Nicolaie, rev. *Tribuna învățământului*, 05.08.2020)

*cordeluță – panglică textilă albă și îngustă, element obligatoriu al uniformei școlare, pe care elevele erau obligate să o poarte pe cap pentru ca să nu le intre părul în ochi

***Ferma animalelor*, roman alegoric scris de George Orwell, metaforă amară la adresa regimurilor dictatoriale, comuniste

Scrie răspunsuri pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text.

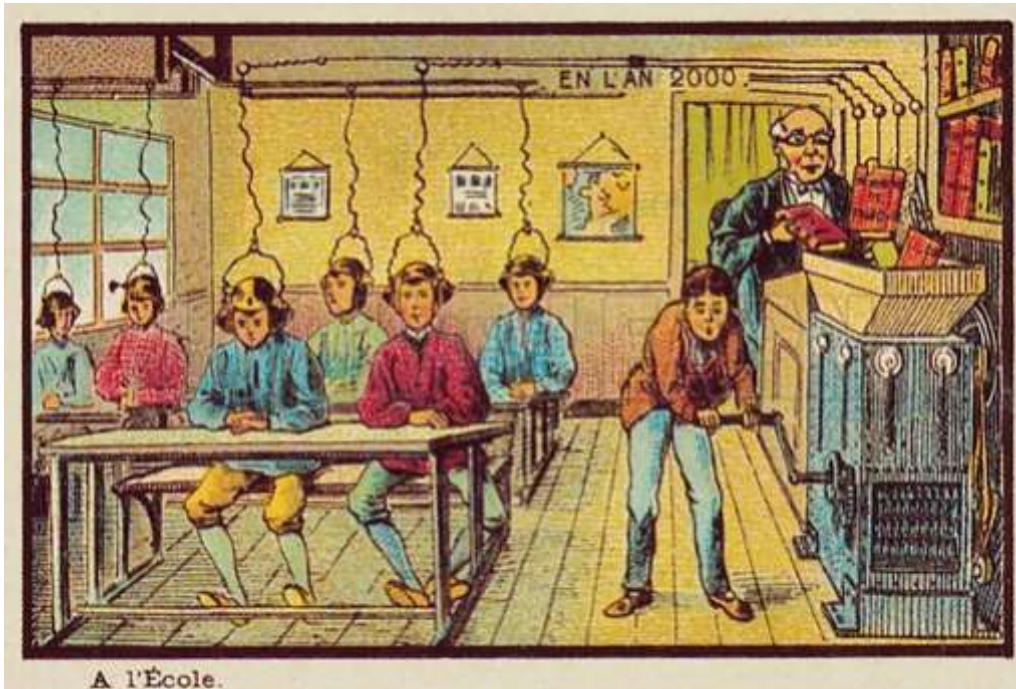
1. Explică sensul expresiei „să-mi intre ușor în cap” din text. 6 p
2. Indică în ce clasă era Ioana Nicolaie când a fost dusă de învățătoarea sa să citească în fața unor elevi mai mari compunerea pe care o scrisese. 6 p
3. Menționează, pe baza textului, care era viziunea lumii comuniste cu privire la relațiile dintre elevi, justificându-ți răspunsul cu un citat semnificativ. 6 p
4. Precizează atitudinea fetei în zilele de sâmbătă, când doamna învățătoare se pregătea să le citească povești, așa cum reiese din următorul fragment: *ne puneu sâmbăta cu mâinile la spate, în ora a treia, de nu se mai auzea nici musca, trecea printre bănci și se ducea la dulăpiorul închis cu o cheie, îl deschidea și scotea o carte cu povești pe care începea să ne-o citească. Orele acestea aș fi vrut să nu se termine niciodată.* 6 p
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, o trăsătură de caracter a scriitoarei, din ultimul paragraf, rezultată din episodul citirii compunerii. 6 p

B. Realizează un portret al elevei Ioana Nicolaie, evidențiind mijloacele de caracterizare. 20 p

Notă Pentru **conținut**, vei primi 12 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 8 puncte (utilizarea limbii literare – 2 punct; logica înlănțuirii ideilor – 2 punct; ortografia – 2 punct; punctuația – 2 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Privește cu atenție imaginea de mai jos.

A l'École.

La școală. „În anul 2000”. Desen din revista Curierul UNESCO, 1910

1. Identifică un element vizual care indică utilizarea tehnologiei în actul de învățare. 6 p
2. Indică un aspect/element care crezi că este general valabil/prezent în educație, indiferent de anul la care ne raportăm – 1910, 1980 sau 2022. 6 p
3. Imaginează-ți că fotografia face parte dintr-o campanie de susținere a educației la nivel național. Scrie un slogan publicitar potrivit pentru promovarea importanței educației. 8 p
4. Redactează un text de minimum 10 - 15 rânduri, care ar începe cu expresia: „Consider că școala ar trebui să...”, în care să exprimi un punct de vedere argumentat despre importanța educației și în care în care să utilizezi trei dintre următoarele cuvinte: **uniformă, cordeluță, egali, compunere, cap, pedeapsă, cheie, spaimă** 20 p

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere: – formularea unei opinii față de problematice pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, ortografie și punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte. 6 puncte

N.B. Toate subiectele sunt obligatorii. Rezolvarea acestora se va face în ordinea aleasă de elev. Se acordă 10 p din oficiu.

Barem de corectare și notare

SUBIECTUL I (50 de puncte)

A.1. indicarea sensului din text al secvenței date (de exemplu: Secvența are sensul de *a înțelege ușor, a prinde informația fără probleme etc.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. indicarea clasei în care era autoarea când a citit compunerea (era în clasa a doua) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. menționarea viziunii partidului comunist asupra relațiilor dintre elevi (de ex., toți elevii erau egali, dar unii erau mai egali decât alții – 2 puncte; justificarea răspunsului cu o secvență semnificativă din text („în perfecțiunea lumii comuniste în care toți eram egali cu toți, dar unii, ca-n Ferma animalelor, erau totuși mai egali decât alții”) – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. precizarea atitudinii fetiței în zilele de sâmbătă, când doamna învățătoare se pregătea să le citească povești (de exemplu: Atitudinea fetiței este de încântare absolută/ momentul i se pare magic,/ este copleșită de nerăbdare și plăcere și ar vrea ca ora să continue la nesfârșit, datorită fericirii provocate de lectura poveștilor etc.) – 4 puncte; explicare nuanțată – 4 puncte; încercare de explicare – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. prezentarea unei trăsături de caracter a autoarei (de exemplu: timiditate, teamă de eșec, rușine, curaj etc.): prezentare adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct **4 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. Prezentarea a două modalități de caracterizare a elevei, identificate în fragmentul dat **12 puncte**

• precizarea a două modalități de caracterizare: 3 punct + 3 punct = 6 puncte

• prezentarea fiecărei modalități de caracterizare (prezentare adecvată și nuanțată – 3 puncte; încercare de prezentare: 1 punct): 3 puncte + 3 puncte = 6 puncte

– utilizarea limbii literare – 2 puncte; logica înlănțuirii ideilor – 2 puncte; ortografia – 2 puncte (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 2 puncte (0–1 greșeli de punctuație – 2 puncte; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **8 puncte**

Subiectul al II-lea

1. identificarea elementului vizual care arată utilizarea tehnologiei (de ex. căștile audio) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 p**

2. indicarea aspectului/ elementului care crezi că este general valabil (de ex. profesorul, elevul, școala, sistemul de notare etc) - .) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 p**

3. Scrierea unui slogan publicitar care să fie în acord cu imaginea și cu tema propusă – 4 p, respectarea normelor de compunere a unui slogan publicitar – 2 p, formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **8 p**

4. Redactarea textului argumentativ

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție **1 p**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate: enunțare clară, în concordanță cu opinia formulată – 2 p.; încercare de enunțare – 1 p. **2 x 2 puncte = 4 p**

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2p; încercare de dezvoltare, schematism – 1p **2 x 2p=4p**

– valorificarea celor 3 cuvinte în dezvoltarea oricărui argument – 3p./simpla citare a unor secvențe din text – 1p.; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument – 1p. **3 p + 1 p = 4 p**

– formularea unei concluzii pertinente **1 p**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2p; utilizare parțial adecvată – 1p. **2 puncte**

– respectarea normelor limbii literare (0 – 1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**; – respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**; – așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct** ; – respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte **1 punct**

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Fișă de lucru

I. Se dă textul următor, iar pe marginea lui trebuie să răspundeți la cerințele de mai jos:

„Vodă zâmbi.

- De unde e acea muiere?

Oamenii se feriră, lăsând pârție până acolo. Babe cu concii înalți și cu ștergare o ocroteau; una din ele ridică în soare pruncul înfașurat în broboadele maicei lui. Alexandru-Vodă răsese, auzindu-i orăcăitul. Ștefan-Vodă privi pe coconul său cu asprime, însă numai o clipă, căci se întoarse iarăși zâmbind, spre nord, așteptând un răspuns.

- E de la Drăgușeni, Măria Ta, dădu lămurire un bătrân nalt și ciolănos, făcându-și loc cu coatele.

Vodă, aplecându-și ochii spre el, îl cunoscuse numaidecât.

- Îți mulțămesc de răspuns, staroste Căliman. Văd că ai venit să-ți cunoști dreptatea. - Am venit la porunca stăpânului nostru, se fuduli cu multă umilință Nechifor Căliman, băgând de seamă uimirea celor din juru-i.

- Ai făcut bine, staroste. Mai dă-mi o lămurire. După țipet nu pot cunoaște dacă e prunc sau fată.

- E flăcău, Măria Ta.

- Atunci să fie finul nostru și numele lui să fie Înălțare, după sfânta zi de azi. Să mi-l înfățișezi, staroste, la patruzeci de zile, cu tot cu mama lui și cu omul ei.”

(Mihail Sadoveanu, *Frații Jderi*, vol. I, cap. II)

1. Găsiți în text un regionalism și un arhaism lexical.
2. Dați sinonime potrivite pentru cuvintele următoare: “pârție, concii, ștergare, orăcăit, asprime, norod, se fuduli, umilință”.
3. Selectați din text un arhaism fonetic și un cuvânt utilizat cu formă neliterară.
4. Precizați sensul din context pentru termenii următori: “broboade, staroste, lămurire, prunc, omul ei”.
5. Descoperiți în text o pereche de sinonime.
6. Identificați în fragment un cuvânt format prin derivare și unul compus.
7. Menționați două locuțiuni verbale din text și sensul acestora.
8. Descoperiți în pasaj o formulă reverențioasă și justificați scrierea cu majusculă a termenului *Înălțare*.
9. Precizați în maximum 5 rânduri ce tip de vocabular folosește autorul și exemplificați!

Sugestii de rezolvare

1. Regionalism- muiere=soție), arhaism lexical- vodă, staroste.
2. Sinonime potrivite: pârtie= spațiu, loc gol/ liber; concii= coc; ștergere= prosoape; orăcâit= țipăt, scâncet, bocet, plâns de copil mic; asprime= exigență, severitate; norod= popor, mulțime; se fuduli= se mândri, se alintă, se gudură; umilință= supunere, ascultare.
3. Arhaism fonetic- nalt= înalt, țipăt= țipăt; cuvânt cu formă neliterară: maicei= mamei, maicii.
4. Sensul contextual: broboade= baticuri groase, staroste= șef, conducător al unei bresle, lămurire= explicație, prunc= copil mic, nou-născut, băiat; omul ei= soțul/ bărbatul ei.
5. Sinonime din text: prunc= flăcău. Menționarea perechii de sinonime.
6. Cuvânt derivat: ștergere, asprime, ciolănos, dreptate, umilință; cuvânt compus: Alexandru-Vodă, Ștefan-Vodă, numai, numaidecât, iarăși, patruzeci.
7. Locuțiuni verbale- băgând de seamă, dă(-mi) o lămurire. Sensuri: a băga de seamă=a sesiza, a observa, a vedea, a înțelege; a da o lămurire= a lămuri, a explica.
8. Formula reverențioasă= *Măria Ta*. Substantivul *Înălțare* s-a ortografiat cu majusculă, deoarece e folosit simbolic, în sensul că domnitorul acordă numele acelei zile de sărbătoare unui nou-născut, pe care îl și nășește, pentru a atrage de partea sa poporul, ca să-l iubească și să-l slujească în lupte cu credință.
9. Scriitorul Mihail Sadoveanu folosește în special arhaisme lexicale (vodă, staroste, cocon), fonetice (mulțămesc, țipet, nalt) și morfologice (maicei), respectiv regionalisme (conci, broboade, prunc, muiere) și cuvinte populare (babe, ștergere, norod, ciolănos), pentru a recrea lumea de demult și pentru a institui patina timpului și a vechimii.

Fișă de lucru

I. Se dă textul de mai jos! Pe baza lui răspundeți la următoarele cerințe:

„-Nu știu, monșer; dar sunt plictisit ca un cățel pe care stăpânul l-a uitat încuiat în casă... Îmi vine să urlu de urât... Ai treabă?

- Deloc.
- Unde mănânci astă-seară?
- Indiferent.
- Vrei să mâncăm împreună?
- Mai ales.
- Unde zici?
- Unde poștești.

Pornim amândoi la vale. Pe drum, Costică, privind la obloanele prăvăliilor, bombănește mereu... În dreptul lui Capșa, întâlnim pe alt prietin; îl luăm, fără vorbă multă, ca la rechiziție; la răspântia bulevardului, încă doi; îi înhățăm; în dreptul legațiunii rusești, încă unul e prizonier... Curios lucru! Toți foarte plictisiți de repausul dominical; și cu cât banda sporește, cu atât dispare plictiseala! Toți șase- oameni de condiție frumoasă în societate- ajungem, aproape bine dispuși, la Iordache, în Covaci.”

(I.L. Caragiale, *Repausul dominical*)

1. Textul de mai sus aparține textului ... Aduceți un argument pentru a susține acest lucru!
2. Fragmentul de operă se înscrie în specia literară a ... Aduceți un argument!
3. Precizați modurile de expunere existente în acest pasaj!
4. Selectați din prima replică un semn de ortografie și unul de punctuație. Justificați folosirea fiecăruia prin câte un argument!
5. Indicați două figuri de stil din fragment și precizați felul lor!
6. Dați sinonime potrivite pentru următoarele cuvinte din text: „bombănește”, „închățăm”, „prizonier” și „banda”.
7. Extrageți din text un cuvânt compus și unul derivat.
8. Găsiți în text un element de jargon și un neologism!
9. Identificați în textul dat un cuvânt cu formă neliterară și precizați forma lui corectă actuală!

Sugestii de rezolvare

1. Text epic. Argument: textul e în proză, există personaje (Costică), acțiune; apar indici de timp și spațiu (în casă, astă-seară), predomină narațiunea ca mod de expunere.
2. Specia schiței. Argument: textul e de mică întindere, apar puține personaje, naratorul reproduce un singur moment semnificativ din viața personajelor, acțiunea e simplă și lineară.
3. Modurile de expunere întâlnite sunt dialogul și narațiunea.
4. Semnul de punctuație e linia de dialog, iar cel de ortografie cratima. Linia de dialog arată începutul vorbirii directe și al replicii unui personaj. Cratima din structura *l-a* indică pronunțarea legată a două cuvinte scurte, ce sunt și părți de vorbire diferite (pronume personal, formă neaccentuată/clitică și verb auxiliar *a avea la indicativ prezent în cadrul unui perfect compus*), cât și pronunțarea în *aceeași silabă*.
5. Figuri de stil din fragment: comparații (*sunt plictisit ca un cățel, îl luăm ca la rechiziție*) și epitet (*de condiție frumoasă*).
6. Sinonime contextuale:
 - bombănește = bodogănește, vorbește neclar, mormăie;
 - înhățăm = prindem, luăm, capturăm;
 - prizonier = membru, coleg, companion, tovarăș;
 - bandă = gașcă, trupă.
7. Cuvântul compus este: *deloc*, iar derivatul este - *dominical, plictiseală*. (*derivare cu sufix*).
8. Element de jargon - *monșer; neologism- indiferent*.
9. Cuvântul cu formă neliterară= *prietin, forma lui corectă= prieten*.

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

I. INFORMATII DE BAZĂ

NUMELE ȘI PRENUMELE:

ȘCOALA:

DATA NAȘTERII:

CLASA: a IX-a

II. STAREA ACTUALĂ A COPILULUI

STAREA ACTUALĂ DE SĂNĂTATE: conform documentelor medicale;

EVALUAREA ÎNȚĂLĂ. PREZENTARE SINTETICĂ:

În urma aplicării testului de evaluare inițială s-au constatat următoarele aspecte:

- folosește reguli generale: alineat, majuscule;
- citește în ritm propriu;
- posedă un minim inventar de termeni specifici disciplinei;
- dificultăți în ceea ce privește producerea de texte scrise/orale;
- dificultăți în ceea ce privește înțelegerea textelor scrise;
- frecvente erori ortografice și de punctuație;

DISCIPLINA/ ARIA CURRICULARĂ VIZATĂ DE PROGRAM: Limba și literatura română/ Limbă și comunicare

INTERVENȚII ANTERIOARE:

A beneficiat de intervenție personalizată în gimnaziu;

III. PLANIFICAREA INTERVENȚIEI

OBIECTIVE GENERALE ALE PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE:

- 1.1. utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diferitelor texte;
- 1.5. utilizarea adecvată a formelor expresiilor orale și scrise în diverse situații de comunicare;
- 2.2. identificarea temei textului;
- 1.3. exprimarea reacțiilor și opiniilor proprii la receptarea textului;
- 1.4. redactarea unor texte diverse;
- 2.1. aplicarea unor tehnici vizând înțelegerea textului;

DATA ÎNCEPERII ADMINISTRĂRII PROGRAMULUI: 13.09.2021

INTERVAL DE TIMP 2021- 2022

ECHIPA DE INTERVENȚIE:

Prof.

Responsabil de caz: **profesorul diriginte**

IV. PUNEREA ÎN PRACTICĂ

PROGRAMUL DE INTERVENȚIE:

Nr. crt.	Obiective	Metode și mijloace de realizare	Perioada de intervenție	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare	Rezultate obținute
1.	Recapitulare și test de evaluare inițială	Conversația -expunerea -studiul individual -testul	Septembrie 2021	-identificarea pasajelor descriptive, narative, dialogate; -recunoașterea personajului; -identificarea unor figuri de stil;	-probă de evaluare - fișe de lucru	Conform raportului întocmit

2.	<p>Joc și joacă</p> <p>Tema, motive, viziune despre lume Componente structurale și expresive Elemente de versificație, figuri de stil Textul ficțional -Text-suport: <i>Adam și Eva</i>, Tudor Arghezi</p> <p>Textul informativ Textul jurnalistic-știri</p> <p>Niveluri ale receptării textelor orale și scrise: fonetic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual, nonverbal, paraverbal</p> <p>Normele limbii literare la toate nivelurile (fonetic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual)</p>	<p>- conversația</p> <p>-expunerea</p> <p>-studiul individual</p> <p>-exercițiul</p> <p>-lucrul cu manualul</p> <p>-explicația</p> <p>-expunerea</p> <p>-studiul individual</p> <p>-exercițiul</p>	Septembrie 2021	<p>-lectură explicativă pentru identificarea limbajului poetic; -identificare tipuri de rimă; -explicarea conceptelor operaționale temă și motiv; -identificare componente structurale și expresive; -lectură explicativă pentru identificarea temei și motivelor literare; -conversație pentru selectarea și eventuala interpretare a figurilor de stil; -recunoașterea tipului de rimă; -exerciții de identificare (grad redus de dificultate);</p> <p>-exerciții de identificare, construire și utilizare a derivatelor cu afixe;</p> <p>-exerciții de construire și utilizare a schimbării categoriei gramaticale a cuvintelor;</p> <p>-exerciții de vocabular (grad redus de dificultate); -relațiile semantice-exerciții;</p>	<p>-probe de evaluare teoretică</p> <p>-proiecte</p> <p>portofoliu</p> <p>-fișe de lucru</p> <p>-proiecte</p>	
----	--	--	-----------------	---	---	--

3.	<p>Familia Temă, motive, viziune narativă Construcția subiectului Personajul (caracterizarea personajului, portretul fizic și moral) Text-suport: Ioan Slavici, <i>Mara</i> Moduri de expunere Reguli și tehnici de construire a monologului Rolul formulelor de adresare, de inițiere, de menținere și de închidere a contactului verbal în monolog și dialog</p> <p>Niveluri ale receptării textelor orale și scrise: fonetic, ortografic și de punctuație, morfo-sintactic, lexico-semantic, stilistico-textual, nonverbal, paraverbal; Text-suport : I. L. Caragiale, <i>Tren de plăcere</i></p> <p>Personajul – particularități de construcție</p> <p>Rolul elementelor arhaice și regionale în interpretarea mesajelor scrise și orale</p> <p>Sens propriu. Sens secundar. Sens figurat Rezumarea</p> <p>Lucrare scrisă semestrială</p>	<p>-lucrul cu manualul</p> <p>-explicația</p> <p>-studiul individual</p> <p>-exercițiul</p> <p>-fișe de lucru personalizate</p>	<p>Septembrie - octombrie 2021</p> <p>Noiembrie 2021</p> <p>Decembrie 2021</p>	<p>-conversație pentru stabilirea genezei operei; -activitate de rezumare a operei (cu ajutor, capitole selectate); -exerciții pentru identificarea temei și a motivelor operei; -discuții pentru identificarea instanțelor comunicării în textul narativ; -exerciții de identificare a principalelor moduri de expunere; -activități de definire a monologului; -exerciții de identificare a formulelor de inițiere, menținere și de încheiere a contactului verbal; -exerciții de redactare a unor texte dialogate; -exerciții de receptare a unor texte orale și scrise; -lectură explicativă/lectură predictivă(mici pasaje); -înțelegerea semnificației globale a textului (oferirea de lămuriri suplimentare); -identificarea momentelor subiectului; -precizarea temei schiței; -identificarea modului de expunere dominant din schiță; -discuții referitoare la particularitățile de construcție personaje; -activitate de stabilire a modalităților de caracterizare; -exerciții de identificare tipare textuale (grad redus de dificultate); -exerciții de identificare termeni arhaici și regionalisme; -exerciții de identificare a sensurilor cuvintelor în contexte diferite; -exerciții de redactare a unui rezumat; -exerciții de redactare a unui rezumat; -exerciții de relatare a unei experiențe personale; -exerciții de identificare tipare textuale;</p>	<p>-referate</p> <p>-portofoliu</p> <p>-fișe de lucru</p> <p>-proiecte</p> <p>-referate</p> <p>-portofoliu</p> <p>-fișe de lucru</p> <p>-proiecte</p> <p>-referate</p> <p>-portofoliu</p> <p>-fișe de lucru</p> <p>-testul</p>
----	--	---	--	---	--

5.	<p>Scene din viața de ieri și de azi</p> <p>Text-suport: Nicolae Filimon, <i>Ciocoii vechi și noi</i></p> <p>Construcția subiectului: planuri narative: planul exterior - al întâmplărilor, planul interior-al trăirilor sufletești ale lui Dinu Păturică</p> <p>Identificarea câmpurilor semantice dominante dintr-un text;</p> <p>Text-suport : George Călinescu – <i>Cartea nunții</i></p> <p>Temă. Motive. Viziune narativă</p> <p>Construcția subiectului (Scene semnificative)</p> <p>Limbaș literar – limbaș cinematografic</p>	<p>-conversația</p> <p>-expunerea</p> <p>-studiul individual</p> <p>-exercițiul</p> <p>-lucrul cu manualul</p> <p>-explicația</p> <p>conversația</p> <p>-expunerea</p> <p>-studiul individual</p> <p>-exercițiul</p> <p>-lucrul cu manualul</p> <p>-Fișe de lucru personalizate</p>	<p>ianuarie-februarie 2022</p>	<p>-elaborarea planului dezvoltat;</p> <p>-discuții pentru identificarea temei și a motivelor operei;</p> <p>-discuții pentru identificarea instanțelor comunicării în textul narativ;</p> <p>-înțelegerea semnificației globale a textului (oferirea de lămuriri suplimentare);</p> <p>-activitate de stabilire a modalităților de caracterizare;</p> <p>-identificarea mijloacelor de expunere în scurte fragmente de text din roman, reproduse în manual;</p> <p>-exerciții de identificarea a câmpurilor semantice dominante într-un text literar;</p> <p>-exerciții pentru cunoașterea sensului corect al cuvintelor;</p> <p>-exerciții pentru folosirea adecvată a cuvintelor în context;</p> <p>- discuții pentru identificarea temei și a motivelor operei;</p> <p>-conceptul de roman (definiție, tipologie);</p> <p>-discuții pentru identificarea instanțelor comunicării în textul narativ;</p>	<p>-probe practice</p> <p>-probe de evaluare teoretică</p> <p>-proiecte</p> <p>-referate</p> <p>-portofoliu</p> <p>-fișe de lucru</p> <p>-probe de evaluare formativă</p> <p>-proiecte</p> <p>-referate</p> <p>-portofoliu</p> <p>-fișe de lucru</p>
----	---	---	--------------------------------	---	--

6.	Aventura, călătorie Text-suport: <i>Balta-Albă</i> , Vasile Alecsandri Temă. Motive. Viziune narativă Construcția subiectului Povestirea Text suport: <i>Toate pânzele sus!</i> , Radu Tudoran Receptarea diverselor tipuri de mesaje Situația de comunicare Factori care favorizează sau perturbă comunicarea	-exercițiul	Martie-aprilie 2022	-activitate de rezumare a operei (fragmente din capitole reprezentative); -exerciții de receptare a textului destinat reprezentării scenice; -vizionare ecranizare „Moromeții	-probe de evaluare formativă -proiecte -test fișe de lucru	
	Personalități, exemple, modele Text suport: <i>Frații Jderi</i> , de Mihail Sadoveanu	-lucrul cu manualul -explicația		-narațiunea (narațiunea la persoana a III-a și persoana I, momentele subiectului; timp și spațiu în narațiune); -personajul literar (caracterizarea personajului, portretul fizic și portretul moral); -exerciții simple de rezumare; -producerea de texte orale și scrise; -exerciții de identificare a elementelor constitutive ale situației de comunicare; -exerciții simple de rezumare;		
	Arhaisme Regionalisme Scriere cu majusculă	conversația -expunerea -studiul individual		Mai-iunie 2022		-lecturarea de pasaje în care diverși factori perturbă comunicarea; -personajul literar (caracterizarea personajului, portretul fizic și portretul moral); -recunoașterea personajelor în scurte pasaje;
	Tehnica argumentării	-exercițiul -lucrul cu manualul		-exerciții de identificare a elementelor constitutive ale situației de comunicare; -exerciții simple de rezumare;		-referat
7.	Lucrare scrisă semestrială	-testul -fișe de lucru	Mai 2022	-producerea de texte orale și scrise; -exerciții simple de rezumare; -lecturarea de pasaje în care diverși factori perturbă comunicarea; -personajul literar (caracterizarea personajului, portretul fizic și portretul moral); -recunoașterea personajelor în scurte pasaje; -exerciții simple de identificare a arhaismelor și regionalismelor; -producerea de diverse tipuri de texte, în funcție de gradul de comprehensiune; -exerciții simple de exprimare a unui punct de vedere; -exerciții simple, calibrate în funcție de rezultatele obținute la evaluarea formativă și sumativă; În permanență se adaptează conținuturile în funcție de gradul de asimilare și de particularitățile specifice elevului, în conformitate cu documentele transmise de CJRAE.	-test	

Rezultate obținute:

- ușoară îmbunătățire în ceea ce privește capacitatea de producere de texte scrise;
- abilitatea de a prezenta (cu ajutor) elemente de conținut extrase din diverse tipuri de texte;
- expunere mai fluentă a ideilor principale și secundare;
- abilități reduse de argumentare;
- persistă erorile de ortografie și punctuație;

FIȘĂ DE PROGRES ȘI PLAN INDIVIDUALIZAT DE INTERVENȚIE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ- CLASA a IX-a

NUME ȘI PRENUME ELEV.....

CLASA.....

PROFESOR

COMPETENȚA GENERALĂ / ATITUDINEA VIZATĂ	EVALUARE INIȚIALĂ	MODULUL 1	MODULUL 2	MODULUL 3	MODULUL 4	MODULUL 5
Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și producerea mesajelor în diferite situații de comunicare						
Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare						
Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare						
Atitudine pozitivă față de orele de limba și literatura română și dorința de dezvoltare personală și de îmbogățire a orizontului cultural						

nivel minim		nivel mediu		nivel maxim
1	2	3	4	5

PLAN INDIVIDUALIZAT DE INTERVENȚIE:

Obiective:

Măsuri:

Criterii de apreciere a progresului:

-Rezultate obținute:

Bibliografie:

1. Alexandrescu, Sorin – *Dialectica fantasticului*, Studiu introductiv la volumul Mircea Eliade, *La țigănci și alte povestiri*, Editura Pentru Literatură, București, 1969.
2. Bădărău, George, *Fantasticul în literatură*, Iași, Institutul European, 2003.
3. Bărboi, Constanța. *Limba și literatura română în liceu*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.
4. Boghiu Emilia, Lăcrămioara Vulpeș, *Hermeneutică și naratologie aplicată*, Editura Eurocart, Iași, 2004.
5. Călin, Marin. *Filosofia educației*, Editura Dramis, București 2001.
6. Ciobănuș Marcela, *În lumea personajelor*, Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2006.
7. Ciobanu, Nicolae, *Între imaginar și fantastic în proza românească*, București, Editura Cartea Românească, 1987.
8. Chevalier, Jean și Gheerbrant, Alain, *Dicționar de simboluri* (Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, numere), vol. II și III, București, Editura Artemis, 1995.
9. Chitic Laila, *Altfel de teme. Auxiliar didactic*, Editura Sinteze, Galați, 2008.
10. Cocoradă, Elena, *Introducere în teoriile învățării*, Editura Polirom, Iași, 2010.
11. Coțofan Mona, Doboș Mihaela, *Literatura română pentru liceu. Repere tematice pentru clasa a IX-a*, Editura Polirom Iași, 2002.
12. Culianu, Ioan Petru, *Studii românești I* (Fantasmele nihilismului. Secretul doctorului Eliade), ediția a II-a, traduceri de Corina Popescu și Dan Petrescu, Iași, Editura Polirom, 2006.
13. Kernbach Victor, *Dicționar de mitologie generală*, Editura științifică și Enciclopedică, 1989.
14. Lăzărescu, George, *Dicționar de mitologie*, Casa Editorială Odeon, București, 1992.
15. Molan, V., Bizdună M., *Didactica limbii și literaturii române*, MEC, PIR, 2006.
16. Pamfil, A., *Didactica oralului în Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45.
17. Soare, Hadrian, Soare, Gheorghe - *Limba și literatura română clasa a IX-a*, Editura Carminis, Pitești, 2003.
18. Ruști, Doina, *Limba și literatura română*, clasa a IX-a, Editura Niculescu, 2004.
19. Todorov, Tzvetan *Introducere în literatura fantastică*, Editura Univers, București, 1973.
20. *** *Gramatica limbii române, I, Cuvântul*, București, Editura Academiei Române, 2005.